

ทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระอโนชา สิมพา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2553

ทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
พระอโนชา สิมพา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
พระอโนชา สิมพา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2553

พระโอโนชา สิมพา. (2553). ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1) ศึกษาทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ
ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านบริการนักศึกษา
และด้านกิจกรรมนักศึกษา 2) เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ประเมินทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นราย
ด้านโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ภาคปกติและภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลง
กรณราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 250 รูป/
คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
ตามแนวของไลเคิร์ต มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่
วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ
เชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการ
สอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยรวมและเป็นราย
ด้านทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน 5
ด้าน จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สรุปได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน ในด้าน

อาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นราย ด้าน ในด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านบริการนักศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้าน อาจารย์ผู้สอน และด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศน ะต่อ สภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นราย ด้าน ในด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาที่กำลังศึกษา ในคณะต่างกันมีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

2.4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นราย ด้าน ในด้านการบริการนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาจารย์ ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน มีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

3. การประเมินทัศน ะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ กำหนด โดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีทัศน ะต่อสภาพแวดล้อมว่ามีความเหมาะสมอยู่ ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE ENVIRONMENT AT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
MAHAJIRALONGKORN RAJAVIDYALAYA CAMPUS
AS PERCEIVED BY UNDERGRADUATE STUDENTS

AN ABDTRACT
BY
PHRA ANOCHA SIMPHA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakarinwirot University
May 2010

Phra Anocha Simpha. (2010). The Environment at Mahamakut Buddhist University Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus as Perceived by Undergraduate Students. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Instructor Annop Phothisuk, Ph.D., Asst.Prof. Suchada Suthummaraksa, Ed.D.

The purposes of this research were:

1). To study the undergraduate students' perception towards the environments at Mahamakut Buddhist University, Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus in overall aspect and five aspects: instructors, teaching and learning, buildings, student services, and student activities.

2). To compare the undergraduate students' perception towards the environments at Mahamakut Buddhist University, Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus in overall aspect and five aspects classified by status, class, faculty, and academic achievement.

3). To assess the undergraduate student's perception towards the environments at Mahamakut Buddhist University, Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus in overall aspect and five aspects with the given criteria.

The 250 undergraduate students who were studying in the second semester of the 2009 academic year at Mahamakut Buddhist University Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus had been deployed.

The tool used for collecting data was 5 levels rating scale questionnaire according to Likert's Scale with reliability at 0.98. Statistics used for data analysis were Percentage, Arithmetic Mean, Standard Deviation, T-test, One Way Analysis of Variance, Cronbach's Alpha Coefficient and Scheffe's Method.

The research's findings were:

1. The perceptions towards the environment of the undergraduate students at Mahamakut Buddhist University, Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus overall and in five aspects of instructors, teaching and learning, buildings, student services, and student activities, were at high level.

2. The comparison of the undergraduate students' perceptions towards the environments at Mahamakut Buddhist University, Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus classified by status, class, faculty, and academic achievement were summarized as the following:

2.1 There were statistical significant difference between the perceptions of student at .05 level in overall aspect and in instructors, building, student services and student activities aspects. There was no difference in perception of students in teaching and learning aspect.

2.2 There were no difference between the perceptions of students in overall aspect and in teaching and learning, buildings and student services aspects. There were statistical significant difference between the perceptions of student at .05 level in instructors and students activities aspects.

2.3 There were statistical significant difference between the perceptions of student at .05 level in overall aspect and in instructors, buildings aspects. There was no difference in perception of students in teaching and learning, student services and student activities aspects.

2.4 There were statistical significant difference between the perceptions of student at .05 level in overall aspect and in student services aspect. There was no difference in perception of students in instructors, teaching and learning, buildings, student activities aspects.

3. In assessing the undergraduate student's perceptions towards the environments at Mahamakut Buddhist University, Mahavajuralongkornrajavidyalaya Campus with the given criteria (3.00), it was found that the students perceptions were higher than the given criteria with statistical significance at .05 level.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาสารคามนครราชสีมาวิทยาลัย

ของ

พระอโนชา สิมพา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

วันที่ ..... เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.อรุณพ โพธิ์สุข)

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวารพงษ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อรุณพ โพธิ์สุข)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการ

(พระมหา ดร.วิโรจน์ คุตต์วีโร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.อรรรณพ โปธิ สุข ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และกำลังใจ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในปริญญาโทฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพระราชบัณฑิต รองอธิการบดีวิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พระพิศาลสรนาท ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

ขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชน คำลือชัย อาจารย์ ดร. สุพร ตั้งสมวรพงษ์ อาจารย์ ดร. พรรณี บุญประกอบ พระมหาสุรภูมิ ใจมโน และนางสาวสุนันทา สมใจ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณพระนันทภัทร แสนณรงค์ นายธงชัย จะริรัมย์ นายปิติวัฒน์ สะสม และนางสาวอาณัฐ ฉายาภักดี ที่กรุณาให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและให้คำแนะนำอยู่เสมอ

ขอบคุณอาจารย์วรุฒิ บางเขียว อาจารย์บุญล้ำ จันทอง และนางสาวมัทณี วัลย์ ที่ช่วยเหลือในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวม ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสะดวกในการเก็บข้อมูลกับนักศึกษา

ขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาลัยทั้งภาคปกติและภาคสมทบ ปีการศึกษา 2552 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอบคุณคุณพ่อคำพันธ์ สิมพา คุณแม่คำพอง สิมพา นางสาวเบญจวรรณ สิมพา อาจารย์กิตติพงษ์ ทองสมบัติ และนางสาวมัทณี วัลย์ ที่คอยสนับสนุน ห่วงใยดูแลและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำปริญญาโทฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระอโนชา สิมพา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	13
องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	17
ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	90
สมมติฐานของการวิจัย.....	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
การวิเคราะห์ข้อมูล	91
สรุปผลการวิจัย.....	92
การอภิปรายผล.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	115
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	126

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	61
2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพ.....	63
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	64
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา.....	66
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	68
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	70
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	71
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	72

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการบริการนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	73
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	74
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวม 5 ด้าน และเป็นรายด้าน.....	76
12 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ.....	77
13 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	78
14 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นรายคู่.....	79
15 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา.....	80
16 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายคู่.....	81

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา ด้านอาคารสถานที่ เป็นรายคู่.....	82
18 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา โดยรวม 5 ด้าน เป็นรายคู่.....	83
19 การเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	84
20 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายคู่.....	85
21 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวม 5 ด้าน เป็นรายคู่.....	85
22 การประเมินทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านเปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	86
23 การสรุปผลการทดสอบสมมติฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญจะต้องมุ่งเน้นความรู้และทางเลือกที่หลากหลาย และจะต้องพัฒนาแต่ละทางเลือกให้เข้มแข็งอย่างจริงจังและสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีทางเลือกที่หลากหลายให้กับสังคมและมีความลึกซึ้งในแต่ละทางเลือก จนกระทั่งสร้างให้เกิดเป็นความชำนาญให้สังคมได้ เป้าหมายสุดท้ายของสถาบันอุดมศึกษาจึงอยู่ที่ชุมชนและสังคม ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542: 20) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร สินสิริ (2534: 39) ที่กล่าวว่ามหาวิทยาลัยเป็นสถาบันศึกษาต้องการที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจนสุดขีดความสามารถเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการคือความเป็นศิษย์ (Educated Man) ฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาในฐานะแหล่งรวมของภูมิปัญญาระดับสูงย่อมมีหน้าที่ที่ต้องนำพาสังคมให้ก้าวไปพร้อมความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างมั่นคงมีเอกลักษณ์ มีจริยธรรมที่เข้มแข็งและมีศักดิ์ศรี ดังนั้นการผลิตบัณฑิตนับเป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้นำทางภูมิปัญญาของสังคมต้องไม่ทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดความรู้ที่เป็นทักษะวิชาชีพให้แก่บัณฑิตนักศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะการเรียนรู้จากชั้นเรียนไม่เพียงพอสำหรับการศึกษายุคนี้ แต่ต้องมีหน้าที่ต้องสร้างให้นักศึกษามีโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคปัจจุบันให้สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ มองเห็นปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (สุพร ตั้งสมวรพงษ์. 2542: 75)

นักการศึกษาที่มีความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์เป็นอย่างมากอันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และเป็นตัวกล่อมเกลาบุคลิกภาพ คุณลักษณะ ตลอดจนพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ร่างกาย สังคม อารมณ์ และจิตใจ ฉะนั้นการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมดังกล่าวที่เป็นลักษณะของสิ่งเร้าอันมีศักยภาพ ได้แก่ บุคคล สิ่งของ วัตถุ สถานการณ์ แนวคิด พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชนวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมด้วย และสถาบันอุดมศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีการบริหารงานด้านคุณภาพและนาระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและทำให้ผู้เรียนและบัณฑิตมีความรู้ความสามารถและมีคุณภาพตามที่สังคมคาดหวังดังที่ แอสติน (Astin. 1971: 3) กล่าวว่าไว้ว่า สภาพแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ช่วยกล่อมเกลาบุคลิกภาพ ในฐานะที่บัณฑิตนักศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในสถาบัน มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสร้าง

สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม สร้างความพอดีให้เกิดขึ้นกับสภาวะจิตใจของนิสิตเพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้มี โอกาสได้พัฒนาอารมณ์ และบุคลิกภาพของตนเองอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์และคณะ (2527: 17) ที่กล่าวไว้ว่า การที่นักศึกษาหรือมนุษย์ได้อยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่ดีก็จะส่งผลให้สุขภาพจิตดีไปด้วย ในเมื่อมีสุขภาพจิตที่ดีก็จะส่งผลต่อพัฒนาการด้าน อื่นๆ ของร่างกายด้วย เช่น เป็นผู้มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับปัญหาและอุปสรรคของ ชีวิตได้โดยไม่เสียดุลยภาพ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ดี และมีบุคลิกภาพเหมาะสมกับเพศ วัย และบทบาทของตน ดังนั้น สถาบันต่างๆ ในสังคมไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันทาง การศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ในสังคม ล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ซึ่งสอดคล้อง กับ ระวี ภาวิไล (2515: 12) ได้กล่าวว่า การที่มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันวิชาการชั้นสูงที่มี ภารกิจที่สำคัญคือการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้ นั้น จำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการจัดและการส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนา ศักยภาพจนถึงขีดสุด และต้องปลูกฝังคุณลักษณะ ค่านิยม ทักษะคติต่างๆ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน ผู้สอน ผู้เรียน บรรยากาศทางวิชาการ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่ง สภาพแวดล้อมจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจ เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยสร้างลักษณะนิสัย รวมทั้งให้นักศึกษามีความสุข นอกจากนี้ยังทำให้นักศึกษาได้รับความสะดวก ปราศจากความกังวล สามารถศึกษาได้อย่างเต็มที่ ช่วยปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่นักศึกษาโดยเฉพาะ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ดังที่ สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 77) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัด หลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอนและ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ต้องสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับ ความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นิสิตประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และยังพัฒนา ทักษะแนวคิด และอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ และนอกจากนั้น อัจฉรา สุขารมณ์; และ พรรณี บุญประกอบ (2542: 21-22) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ได้แก่การจัดการ เรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไป ปฏิบัติได้ โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนและ ผู้สอน

การจัดการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช วิทยาลัย ถือกำเนิดเป็นวิทยาเขตแรกของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เปิดทำการเรียนการ สอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งขึ้นตาม พระราชดำริของ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) วัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพฯ ในช่วงแรกมีการจัดการศึกษา 4 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศาสนาและปรัชญา ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การให้บริการวิชาการ กิจกรรมนักศึกษา การปรับปรุงสถานที่ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมาโดยตลอด (มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. 2550: 3) การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นสถานที่ศึกษาและปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษ ฝึกอบรมปฏิบัติจิตภาวนา ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มุ่งจะผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยความรู้ดีทั้งทางธรรมและทางโลก ความสามารถดีในการคิด พูด ทำ มีคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจ สามารถควบคุมกายวาจาใจให้สงบเย็นมีอุดมคติและมีอุดมการณ์มุ่งอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม (มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. 2550: 1)

ในการจัดการศึกษาเพื่อให้นักศึกษา มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจำเป็นจะต้องเข้าใจและเอาใจใส่ต่อความต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษา รับฟัง และให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากสภาพแวดล้อมจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาศักยภาพทางด้านสติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ ตลอดจนรู้จักแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด ในการดำเนินการที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่อาจสรุปได้ดังนี้

ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายไปเรื่อย ๆ ไม่เน้นให้เห็นเนื้อหาที่เป็นจุดมุ่งหมายของรายวิชาอย่างชัดเจนที่นักศึกษาต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจริงๆ และอาจารย์ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประเมินผลของการทำหน้าที่ของอาจารย์ อีกรายหนึ่งอาจารย์บางท่านทำหน้าที่สอนโดยไม่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักศึกษา (นักศึกษากลุ่มปกติ. 2551. สัมภาษณ์) นอกจากนี้ ยังพบว่า อาจารย์มีการเตรียมการสอนในรายวิชาที่สอนและมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี แต่ขาดศิลปะการนำเสนอหรือถ่ายทอดความรู้ ในการสร้างสิ่งเร้าให้นักศึกษามีความสนใจต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนได้ การเข้า-ออกห้องสอน เป็นสิ่งที่อาจารย์ทุกท่านที่ทำการสอนต้องเป็นตัวอย่างให้แก่นักศึกษา เพราะเวลาเป็นเรื่องที่สำคัญในชีวิต ซึ่งอาจารย์บางท่านไม่ตรงต่อเวลาตามตารางการสอนที่กำหนดในภาคเรียนนั้น ส่วนการประเมินการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่อาจารย์ต้องให้ความสำคัญและมีความยุติธรรมต่อนักศึกษา และคุณธรรมสำหรับครูนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่ต้องเป็นต้นแบบหรือเป็นตัวอย่างให้แก่นักศึกษา ซึ่งมีอาจารย์บางท่านขาดความเป็นกลางหรือความยุติธรรมกับนักศึกษา (นักศึกษากลุ่มสห. 2552. สัมภาษณ์)

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีเน้นการสอนตามรูปแบบไม่ได้ประยุกต์รายวิชาและไม่มีการปรับปรุงและประเมินแผนการสอน ส่วน

เนื้อหาในแต่ละรายวิชามีมากจนไม่สามารถเรียนจบตามกำหนดเวลา บางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน เอกสารประกอบการเรียนมีมากเกินไป นักศึกษาไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการเรียน ส่วนมากนั่งฟังบรรยายแล้วจดตาม (นักศึกษาภาคปกติ. 2551. สัมภาษณ์) นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงจุดประสงค์หลักและรายวิชา เนื้อหา สื่อการเรียนการสอน ต้องครอบคลุมความรู้ที่สำคัญต่อการผลิตบัณฑิต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศาสตรบัณฑิตนั้นยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนตามรายวิชาต่างๆ นั้น ตำรา และเอกสารประกอบการสอนยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา ซึ่งต้องอาศัยการถ่ายเอกสารอัดสำเนาแจก ส่วนการเสริมสร้างความรู้ที่ทันสมัยและประสบการณ์ใหม่ บางรายวิชาที่มีส่วนนั้นได้จัดการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ แต่ยังคงขาดความพร้อมที่จะรับความรู้นั้นได้อย่างเต็มที่ และประการสุดท้ายการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนนักศึกษามีความสนใจน้อย เพราะไม่มีโอกาสหรือไม่มีช่องทางที่จะทำได้ดังที่กล่าว (นักศึกษาภาคสมทบ. 2552. สัมภาษณ์)

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า สภาพของอาคารสถานที่โดยรวมถือว่าอยู่ในระดับที่ดี แต่ในส่วนภายในอาคารหรือห้องเรียนนั้น อุปกรณ์ต่างๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น ยังมีไม่เพียงพอ บริเวณโดยรอบอาคารมีสถานที่ ที่นั่งพักผ่อนรอบอาคารหรือบริเวณใต้ต้นไม้ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา ส่วนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ก็ยังมีเพียงห้องเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา (นักศึกษาภาคปกติ. 2551. สัมภาษณ์) นอกจากนี้ การจัดสร้างอาคารสถานที่ที่เป็นที่สำคัญซึ่งเป็นองค์ประกอบในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยให้น่าอยู่น่าศึกษารวมไปถึงบริเวณรอบนอกอาคารสถานที่ด้วย ฉะนั้น การจัดสร้างอาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า อาคารสถานที่ ตั้งอยู่ในสถานที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อการเดินทางไปมา ซึ่งเวลาฝนตกหนักก็ไม่สามารถเดินข้ามอาคารหนึ่งไปยังอีกอาคารหนึ่งได้ เวลาแดดจ้ามกๆ ก็ให้ความรู้สึกที่ร้อนมากเพราะว่าบริเวณรอบๆ ไม่มีต้นไม้ ส่วนห้องเรียนนั้นมีเพียงพอกับนักศึกษา แต่บรรยากาศในห้องเรียนบางห้องร้อนมาก ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์นั้นมีจริง แต่ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ เพราะว่าคอมพิวเตอร์ช้าไม่ทันต่อการทำงานจริง ส่วนห้องน้ำนั้นมีมากพอต่อการบริการนักศึกษา ห้องสมุดมีส่วนสำคัญมากต่อการเรียนซึ่งหนังสือมากพอต่อความต้องการ แต่บรรยากาศในห้องสมุดนั้นอับ และแคบมาก (นักศึกษาภาคสมทบ. 2552. สัมภาษณ์)

ด้านการบริการนักศึกษา พบว่า นักศึกษาต้องการบริการเกี่ยวกับการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนซึ่งภายในมหาวิทยาลัยมีห้องสมุดขนาดเล็กและแคบ มีที่นั่งไม่เพียงพอหนังสือเกี่ยวกับวิชาที่เรียนมีน้อยมาก นอกจากนี้ภายในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย มีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน และชำรุด ส่วนการบริการอื่นๆ เช่น รถรับส่งนักศึกษา ห้องพยาบาล เพื่อบริการทางด้านสุขภาพ พบว่านักศึกษาต้องการแต่มหาวิทยาลัยไม่สามารถบริการได้อย่างเต็มที่ (นักศึกษาภาคปกติ. 2551. สัมภาษณ์) นอกจากนี้ การบริการนั้นถือเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจ และประทับใจในการบริการของมหาวิทยาลัย ซึ่งในการดำเนินการในด้านการบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏราชวิทยาลัย พบว่า เมื่อติดต่อกับหน่วยงานภายใน มหาวิทยาลัยเจ้าหน้าที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกในการแนะนำและช่วยเหลือ นักศึกษาเท่าไร ในเรื่องของการบริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ยังมีไม่เพียงพอ ต่อความต้องการและการทำงานของคอมพิวเตอร์ช้ามาก การติดย่ำประกาศข่าวสารก็เป็นมุมเล็กๆ ส่วนการบริการในเรื่องของอาหารนั้นเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา แต่บริเวณรอบข้าง อากาศร้อนมากไม่เหมาะสมกับการตั้งโรงอาหาร ส่วนบริการด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ซึ่ง นักศึกษาต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยจัดการบริการให้พอดีกับจำนวนนักศึกษา (นักศึกษภาค สมทบ. 2552. สัมภาษณ์)

ด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีการจัดกิจกรรมต่างๆ มีงบประมาณที่มา สนับสนุนไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานมีปัญหาและอุปสรรค และการเข้าร่วมกิจกรรมของ นักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์ ยังไม่พร้อมเพียง (นักศึกษภาคปกติ. 2551. สัมภาษณ์) นอกจากนี้ กิจกรรมศึกษานั้นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนและเป็นการพัฒนา ศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประกอบไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า การจัดกิจกรรมทางวิชาการ ที่ต้องการจะส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการ ตามศาสตร์ต่างๆ นั้น นักศึกษาไม่ได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรม และกิจกรรมวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนากับวันสำคัญที่ทางมหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นนั้นถือเป็นกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษาให้ความสนใจน้อย แต่มีนักศึกษาส่วนหนึ่งได้ให้ความสนใจโดยเข้าร่วมกิจกรรมตลอด ส่วนกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมนั้นนักศึกษาให้ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี แต่ขาดทุนทรัพย์ (นักศึกษภาคสมทบ. 2552. สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการ บริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการส่งเสริม พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในด้านต่างๆ และช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพนักศึกษา ด้านบุคลิกภาพและ ศักยภาพ ให้สำเร็จเป็นผู้ที่ประกอบด้วยความรู้คู่คุณธรรม และเป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ให้เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม เพื่อให้เป็นดังความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่มุ่งพัฒนาคน และบรรลู่วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และนอกเหนือจากนั้นคือการพัฒนา เพื่อให้พระภิกษุ สามเณร กับ คฤหัสถ์ ได้เป็นกำลังสำคัญในการจรจรโลงพระพุทธศาสนา และเป็น ศาสนทายาท ที่เหมาะสมแก่กาลสมัย เพื่อความเจริญก้าวหน้าและคงอยู่ตลอดกาลนานของ พระพุทธศาสนา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา
2. เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นราย ด้าน จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ประเมินทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยช่วยให้ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาที่แท้จริงที่จะต้องแก้ไขและจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการส่งเสริมพัฒนาและ ปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณ ราชวิทยาลัย ในด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการ นักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ด้านบุคลิกภาพ และศักยภาพ ให้สำเร็จเป็นผู้ที่ประกอบด้วยความรู้คู่คุณธรรม และเป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและ จิตใจให้เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติและภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาค เรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2552 ใน 4 คณะ คือ สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะศาสนาและปรัชญา จำนวนทั้งสิ้น 291 รูป/คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

2.1.1 สถานภาพ แบ่งเป็น

2.1.1.1 ภาคปกติ

- 2.1.1.2 ภาคสมทบ
- 2.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา แบ่งเป็น
  - 2.1.2.1 ชั้นปีที่ 1
  - 2.1.2.2 ชั้นปีที่ 2
  - 2.1.2.3 ชั้นปีที่ 3
  - 2.1.2.4 ชั้นปีที่ 4
- 2.1.3 คณะที่กำลังศึกษา
  - 2.1.3.1 คณะศึกษาศาสตร์
  - 2.1.3.2 คณะสังคมศาสตร์
  - 2.1.3.3 คณะมนุษยศาสตร์
  - 2.1.3.4 คณะศาสนาและปรัชญา
- 2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น
  - 2.1.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง
  - 2.1.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
  - 2.1.4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน คือ

- 2.2.1 ด้านอาจารย์ผู้สอน
- 2.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2.2.3 ด้านอาคารสถานที่
- 2.2.4 ด้านการบริการนักศึกษา
- 2.2.5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งสามารถวัดได้โดยการใช้แบบสอบถาม

2. สภาพแวดล้อม ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สภาพการณ์ บรรยากาศ ลักษณะบริเวณอาคารสถานที่ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านอาจารย์ผู้สอน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ รวมทั้งพฤติกรรมต่างๆ ของอาจารย์

ที่ปฏิบัติในการเรียนการสอน เช่น การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่สอน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา การอุทิศเวลาส่วนตัวต่อภาระหน้าที่ในการสอนนักศึกษา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการสอนนักศึกษา มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่เหมาะสม ภาวะความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมและจริยธรรม และเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากหลักสูตร เนื้อหารายวิชาต่างๆ การใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอน ความพร้อมของอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน การจัดตารางสอน และการวัดผลและประเมินผล

2.3 ด้านอาคารสถานที่ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สภาพความพร้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย ความเหมาะสมในด้านความเพียงพอและสภาพความพร้อมในการใช้งานของอาคารเรียน ความพร้อมของห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ความเหมาะสมของห้องสมุด สถานที่พักผ่อน ความสะอาดกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบริเวณ ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ทั้งหมดพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในห้องเรียนรวมทั้ง โต๊ะ เก้าอี้ แสง เสียง เป็นต้น

2.4 ด้านการบริการนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดเพื่อเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การบริการให้คำปรึกษาแนะแนวจากอาจารย์ที่ปรึกษา การให้บริการงานทะเบียน การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การให้บริการห้องสมุด การให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และการบริการอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น การบริการน้ำดื่มสะอาด และการให้บริการสุขภาพ เป็นต้น

2.5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวกับกิจกรรมที่นักศึกษาจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเป็นประสบการณ์ในการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และด้านวิชาการ โดยมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและเพิ่มประสบการณ์ นอกเหนือจากการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ เป็นการพัฒนบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษาให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง

3.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผลการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยสะสม ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.51 - 3.24

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 หรือต่ำกว่า

4. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 57 หมู่ที่ 1 ถนนพหลโยธิน ระหว่างกิโลเมตรที่ 73-74 (สายกรุงเทพฯ-สระบุรี) ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการจัดการศึกษา 4 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศาสนาและปรัชญา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
5. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามสาระดังต่อไปนี้ ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สถาบันอุดมศึกษา องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา และข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม

ความหมาย

ซิคเคอริง และแบ็ลคเบิร์น (Chickering and Blackburn 1970: 7) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน รวมถึงบรรยากาศทางวิชาการ ส่งผลต่อการเลือกเรียนในสถาบันของนักศึกษา และสิ่งเหล่านี้ยังกล่อมเกลาลักษณะบุคลิกของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเพส และสเตอร์น (Pace and Stern. 1965: 260) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ แนวความคิด และลักษณะทางกายภาพที่เป็นสิ่งบังคับให้บุคคลที่อยู่ในสถาบันต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ สภาพเหตุการณ์ การขัดแย้ง การประสานงาน แนวคิด ปรัชญา อุดมการณ์ พฤติกรรมการทำตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา ที่เสริมสร้างให้เกิดขึ้นความต้องการในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของตนเองได้ สอดคล้องกับ ฮาโรลด์ (Harold. 1964: 233) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ต่างๆ เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม ทัศนคติ และความสนใจ เช่น เมื่อบุคคลเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย สภาพแวดล้อมทางสังคมและวิชาการจะแตกต่างกันไปจากการศึกษาที่ผ่านมาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางด้านสังคมนักศึกษาจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศและต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นผู้ใหญ่ตามความคาดหวังของสังคม ส่วนทางด้านวิชาการ นักศึกษาจะเรียนวิชาซีพหรือวิชาเฉพาะในชั้นสูงขึ้น จำเป็นต้องอาศัย การศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางและต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ดังที่แอสติน (Astin.1993: 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาหมายถึง ปัจจัยต่างๆ ของสถาบันที่มีผล

ต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น นโยบายของสถาบัน โปรแกรมวิชา กลุ่มเพื่อน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ
 สำเนา ฆจรศิลป์ (2538: 70) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาหมายถึง
 สิ่งที่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตและสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลสร้างขึ้น สิ่งมีชีวิตในที่นี้ ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช
 ส่วนสิ่งไม่มีชีวิตในที่นี้ ได้แก่ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ส่วน
 สภาพการณ์ที่บุคคลสร้างขึ้น เช่น กฎ ระเบียบ นโยบาย บรรยากาศที่บุคคลสร้างขึ้น ตลอดจนสภาพ
 สังคมและวัฒนธรรม ในงานวิจัยของ สุชาติ สุธรรมรักษ์ (2545: 16) เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มี
 อิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : การวิเคราะห์
 โมเดลลิสม์เรลที่ตัวแปรแฝง ได้ให้นิยามความหมายสภาพแวดล้อม (environment) ว่า ได้แก่
 หลักสูตรและการเรียนการสอนที่สถาบันฯ จัดดำเนินการ นโยบายของสถาบันฯ คณาจารย์และเพื่อน
 นักศึกษา รวมทั้งมวลประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่มีนักศึกษาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย
 นับตั้งแต่เข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ได้แก่ ลักษณะของสถาบัน เช่น ประเภทและขนาดของ
 สถาบันฯ ลักษณะของกลุ่มเพื่อน เช่น เจตคติ หรือค่านิยมของเพื่อน ลักษณะของอาจารย์ เช่น วิธี
 สอน หรือพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ความคิดเห็นต่อหลักสูตร รายวิชา เนื้อหาวิชา การเลือก
 วิชาเอกรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสถาบัน (institutional involvement) เช่น มีการใช้เวลา
 ในการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในสถาบันฯ อย่างเหมาะสม และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาซึ่ง
 สอดคล้องกับ อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542: 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า
 สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นเองตาม
 ธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ และที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ถนน ฯลฯ ทั้งที่มองเห็นได้
 และไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นต้น ซึ่ง
 สอดคล้องกับ อรรถพร คุณพันธ์ (2521: 24) ได้นิยามสภาพแวดล้อมวิทยาลัยว่า หมายถึง การรับรู้
 และความประทับใจของนักศึกษา ที่มีต่อลักษณะต่างๆ ของวิทยาลัย ได้แก่ ชื่อเสียงของวิทยาลัยการ
 บริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อน และอาคารสถานที่ซึ่งมีอิทธิพลต่อ
 ชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาของสมาชิกในวิทยาลัย ลักษณะต่างๆ เหล่านี้ สามารถตรวจสอบได้
 สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่
 ภายในสถาบันอุดมศึกษาทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ที่จะส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการศึกษา และ
 พัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ได้แก่ ระบบการศึกษา การเรียนการสอน สภาพการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ
 กิจกรรมที่จะทำให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ต่างๆ เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 ทัศนคติ ความสนใจ รวมทั้งอาคารสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการทุกด้านของ
 นักศึกษา ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองไปสู่
 จุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาและเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ตามที่สังคมต้องการ

ความสำคัญของสภาพแวดล้อม

ความเชื่อที่ว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อมนุษย์นั้นมิมาเป็นเวลาช้านาน พฤติกรรมของบุคคลนั้นสามารถเข้าใจและทำนายได้ โดยพิจารณาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ ส่วนระบบนิเวศวิทยาของสถาบันอุดมศึกษา (Campus Ecology) คือ การประยุกต์หลักการที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมมาใช้อธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา เพราะพฤติกรรมของนักศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามาก พฤติกรรมที่ไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีของสถาบันอุดมศึกษา วิธีการพัฒนานักศึกษาที่ได้ผลอีกทางหนึ่ง คือการเข้าไปจัดการกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสภาพแวดล้อม เพื่อให้ให้นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมทั้ง การศึกษาและพัฒนานักศึกษา (สำเนา ขจรศิลป์. 2538: 69) นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษาเพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี เช่น มีอาคารสถานที่พร้อมใช้งาน มีเครื่องมือที่ใช้งานได้ และมีระบบการบริหารงานที่ดี ในทางตรงกันข้าม หากสภาพแวดล้อมไม่ดีย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือ และไม่มีระบบการบริหารงานที่ดี ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดีด้วย และยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมโดยกล่าวว่า มีปัจจัย 3 ส่วน คือ 1) เงื่อนไขทางกายภาพ (Physical Conditions) อันได้แก่ อากาศ เสียง มลภาวะ ประชากร เป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างเป็นอิสระ หากแต่มีความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาต่อสังคม 2) เงื่อนไขทางสังคม (Social Conditions) สถานการณ์ (Situation) ซึ่งหมายถึง ลักษณะของการปฏิสังสรรค์ทางสังคมและ 3) ความแตกต่างของบุคคล (Perception of the Environment) ซึ่งสอดคล้องกับเบลล์และคนอื่นๆ (กิตติพร พิณชการ. 2548: 9; อ้างอิงมาจาก Bell and Others. 1978: 89) กล่าวไว้ว่า ในกรณีที่มีการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อมนั้น เป็นสิ่งที่อยู่ในขอบเขตของบุคคลสามารถรับสิ่งเร้านั้นได้ (Within Optimal Range of Stimulation) บุคคลก็จะอยู่ในสภาวะดุลยภาพ (Homeostasis) จะสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ ขณะเดียวกันหากการรับรู้ในเรื่องสภาพแวดล้อม เป็นสิ่งที่บุคคลยอมรับสิ่งเร้านั้น แล้วเกิดสภาวะการณ์ที่บุคคลหรืออินทรีย์จำเป็นต้องฝืน (Over or Under Stimulating and or Behavior Constraining) จะนำไปสู่การปลุกเร้าให้เกิดการเครียด (Arousal Stress) ซึ่งหากมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และเกิดขีดจำกัด จะนำไปสู่การสะสมอาการไม่ปกติได้ เช่น ความผิดปกติทางจิต ความสิ้นหวัง และการสูญเสียเชิงการแสดงออกได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533: 57) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน โดยจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางลบและทางบวก สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา สภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาทั้ง

ทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด อุดมการณ์ บุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบ ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

การศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยมีหลายวิธีซึ่งแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่ง เฟลด์แมน (จักรกฤษณ์ ประกอบผล. 2546: 9 -10; อ้างอิงจาก Feldman. 1972: 143 -148.) ได้กล่าวถึงวิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไว้ 6 วิธี คือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านมานุษยวิทยา โดยการศึกษาวิเคราะห์วิทยาลัย 3 แห่งในสหรัฐอเมริกา ผลปรากฏว่าวิธีการด้านมานุษยวิทยาสามารถนำมาเป็นพื้นฐานอย่างกว้างๆ ที่จะทำให้เข้าใจวิธีการในศาสตร์แขนงอื่นๆ อีกหลายสาขารวมทั้งประวัติศาสตร์ ปรัชญาการศึกษา สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์

2. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไป ซึ่งถือว่าวิทยาลัยแตกต่างกันในลักษณะต่างๆ คือการจัดหลักสูตร การปกครอง เพศของนักศึกษา สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และระดับการศึกษา

3. การประเมินสภาพแวดล้อมในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษาซึ่งสภาพแวดล้อมวิทยาลัยสามารถประเมินได้ จากการจัดแบ่งและเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางสมองของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาและสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละวิชาเอก เครื่องมือประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยแบบนี้ ได้แก่ เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (The Environment Assessment Technique หรือ EAT)

4. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาบรรยากาศในสถาบันการศึกษา ผู้ประเมินสภาพแวดล้อมโดยวิธีนี้ได้แก่ เพสและสเติร์น (Pace and Stern. 1965: 264 -277) เครื่องมือที่ใช้เรียกว่าดัชนีลักษณะวิทยาลัย (The College Characteristics Index หรือ CCI) และมาตราวัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (The College and University Scales หรือ CUES)

5. การประเมินสิ่งเร้าของสภาพแวดล้อมวิทยาลัยซึ่งมีความเชื่อว่า สภาพแวดล้อมเชิงสิ่งเร้าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาสภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นเหล่านี้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตอย่างอิสระ แอสติน (Astin. 1968: 104) ได้สร้างเครื่องมือแบบสำรวจกิจกรรมวิทยาลัย (The Inventory of College Activities หรือ ICA) ขึ้นใช้ในการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัย

6. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยแบ่งตามโครงสร้างทางสังคม อันได้แก่ ธรรมชาติทางสังคมการบริหารและโครงสร้างทางอำนาจในวิทยาลัยจุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา ธรรมชาติและนิสัยของการจัดการทางสังคมในวิทยาลัย

วินสตัน จูเนียร์และคนอื่นๆ (สุชาติ สุธรรมรักษ์. 2545: 126 - 127; อ้างอิงจาก Winston jr. and others. 1994: 11–18) ได้พัฒนาแบบวัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนชื่อ The College Classroom Environment Scales หรือ CCES เพื่อสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน 6 ด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Cathetic Learning Climate or CLC) เป็นสภาพการณ์ที่นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน อีกทั้งมีการแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อประเด็นต่างๆ ที่สนใจเพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. การได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ (Professorial Concern or PC) เป็นสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเอาใจใส่ ส่งเสริม สนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนจากอาจารย์ โดยอาจารย์สนใจเอาใจใส่ต่อการสอนและนักศึกษาเป็นการส่วนตัว มีความเป็นมิตร และยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา

3. การแข่งขัน (Inimical Ambiance or IA) เป็นสภาพการณ์การเรียนที่มีลักษณะการแข่งขันกันระหว่างนักศึกษา เพื่อให้ได้คะแนนสูง หรือได้รับการยอมรับ นักศึกษาแต่ละคนจึงจะต้องตั้งใจเรียน และเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่ตลอดเวลา

4. การมุ่งงาน (Academic Rigor or AR) เป็นสภาพการณ์การดำเนินกิจกรรมการเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียน รวมถึงความพึงพอใจที่จะทำกิจกรรมการเรียนที่มีลักษณะท้าทายความสามารถของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบในตนเองสูงพอที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยมีการใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เพื่อร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมการเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

5. ความผูกพันฉันท์มิตร (Affiliation or AF) เป็นสภาพการณ์ที่นักศึกษาแสดงความรู้สึกและมีการแสดงออกในลักษณะที่เป็นมิตร เช่น มีการรู้จักคุ้นเคยกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือกันทำงาน และมีความพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนร่วมกัน และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมีการร่วมมือและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างผู้ที่มีระดับวุฒิภาวะสูง

6. ความมีระเบียบและมีระบบงานที่ดี (Structure or ST) เป็นสภาพการณ์ในชั้นเรียนที่มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีการวางแผน และการดำเนินงานตามแผนอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการมอบหมายงานและเกณฑ์ในการพิจารณาผลที่มีความชัดเจน

วิลเลียม พิตยานุวัฒน์ และสมหวัง พิตยานุวัฒน์ (2519: 24-34) ได้ประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยในแนวเดียวกับ เฟลด์แมน (Feldman. 1972: 143-148) โดยเน้นการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่นิยมใช้กัน 3 วิธีคือ

1. วิธีการวัดภาพลักษณ์ของสถาบัน (The Image Approach) ตัวอย่างเครื่องมือวัดเช่น CCI (College Characteristics Index) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย เพสและสเตอร์น (Pace and Stern. 1958: 264-277) มีข้อคำถามชนิดเลือกตอบจริง/ไม่จริง จำนวน 300 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับความประทับใจในสภาพแวดล้อมของสถาบันหรือบรรยากาศของสถาบันโดยภาพรวม ซึ่งต่อมาในปี 1960 และ

1963 เพส ได้ปรับปรุงใหม่เรียกชื่อว่า CUES (College and University Environmental Scales) และปี 1979, 1990 เพส ได้พัฒนาแบบสอบถามประสบการณ์ของนักศึกษา (The College Student Experiences: CSE) เพื่อสอบถามคุณภาพของความพยายาม (Quality of Effort) ของนิสิตนักศึกษา ที่ได้ทุ่มเทให้กับการศึกษาเล่าเรียนในรายวิชาต่างๆ การทำความรู้จักคุ้นเคยกับสถาบันอุดมศึกษาใน ทุกๆ ส่วนการเข้ากิจกรรมของชมรม หรือสโมสรภายในสถาบัน การใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและการสร้างความสัมพันธ์ภาพอันดีกับอาจารย์และเพื่อนนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้โดยมีการใช้ ทรัพยากรที่สถาบันจัดหาให้และใช้โอกาสอย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง แบบสอบถามชุดนี้แตกต่างจาก CCI (College Characteristics Index) และ CUES (College and University Environmental Scales) ซึ่งเน้นการวัดลักษณะสภาพแวดล้อมตามการรับรู้ของนักศึกษา แต่ CES เน้นการวัดพฤติกรรมในการทำกิจกรรมของนักศึกษาในสภาพแวดล้อมต่างๆ กัน CSE เป็นแบบสอบถามที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อศึกษาการพัฒนา การศึกษา

2. วิธีการวัดคุณภาพของนักศึกษา (The Student Characteristics Approach) เป็น การศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยโดยให้นักศึกษาแต่ละคนตอบแบบสอบถามบรรยายถึงคุณลักษณะ ของตัวเอง แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยคุณลักษณะ นักศึกษาของสถาบันนั้นๆ วิธีนี้ตั้งอยู่บนรากฐานความ เชื่อที่ว่าคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาจะถูกกำหนด หรือแต่งเติมเสริมสร้างโดยสภาพแวดล้อม ของสถาบัน ดังนั้นจึงสามารถศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันจากคุณลักษณะของนักศึกษาได้ เครื่องมือที่นิยมใช้คือเทคนิคประเมินสภาพแวดล้อม (The Environment Assessment Technique หรือ EAT)

3. วิธีสำรวจสภาพแวดล้อมเชิงสิ่งเร้า (The Stimulus Approach) การศึกษาโดยวิธีนี้ผู้ ศึกษาต้องมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งเร้าพฤติกรรมของนักศึกษา มีการแบ่ง สภาพแวดล้อมออกเป็น 4 ประการ คือ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ด้านกายภาพ ด้านการเรียน การสอน และด้านกลุ่มเพื่อน เมื่อเข้าศึกษาในวิทยาลัยนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีความวิตกกังวลในเรื่อง ต่างๆ ทั้งในเรื่องการเรียน การปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ เป็นต้น ความวิตกกังวลที่ เกิดขึ้นจะมีผลต่อการเรียนและการพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ผู้ทำหน้าที่บริหารวิทยาลัยหรือ อาจารย์จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของนักศึกษาเพื่อช่วยให้นักศึกษาแก้ปัญหาต่างๆ ที่ประสบ ได้ การศึกษานี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตหรือใช้เครื่องมือแบบสำรวจกิจกรรมวิทยาลัย (The Inventory of College Activities หรือ ICA) ที่แอสติน (Astin. 1968: 104) สร้างขึ้น

การศึกษาสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาของประเทศไทยนั้น อรรถพร คุณพันธ์ (2521: 61) ได้สร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย โดยอาศัยแบบสำรวจที่เที่ยงตรงตาม ทฤษฎี (Construct Validity) เที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ในเกณฑ์สูงสำหรับเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการประเมินสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ด้วย การสร้างแบบสำรวจนี้จึงได้ยึดหลักการแสดงตามแบบมาตรฐานสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย

(The Inventory of College Activities หรือ ICA) และยังคงตั้งเป็นทฤษฎีเฉพาะได้ 5 ทฤษฎี เพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบของแบบสำรวจสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย คือ

1. มหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัยนั้นมีความรู้สึกพึงพอใจในมหาวิทยาลัยที่ตนเองสังกัดอยู่ กล่าวคือ นักศึกษามีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น ซึ่งเป็นการมีศรัทธาหรือทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่
2. บรรยากาศในการเรียนการสอนก็เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใดถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนดีมีประสิทธิภาพก็ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือ ถ้ามหาวิทยาลัยใดมีสภาพแวดล้อมดี ก็แสดงว่ามหาวิทยาลัยนั้นจะต้องมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีด้วย
3. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดีจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักศึกษารอบรู้กล่าวคือ ให้เป็นผู้มีความรู้และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดี
4. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ดีจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารดี กล่าวคือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเคารพต่อกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย อีกทั้งผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาและเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหาร
5. อาคารสถานที่เป็นสิ่งที่สำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันให้การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสัมฤทธิ์ผล มหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีจะต้องมีอาคารสถานที่ที่ดี ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ มีห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องปฏิบัติการ ที่นั่งพักผ่อนและอื่นๆ เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา อีกทั้งอาคารเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร อยู่ไม่ไกลกันจนเกินไป

แอสติน (ผกาทิพย์ เกษรากุล. 2542: 11; อ้างอิงจาก Astin.1968) ได้จัดแบ่งสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาที่เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนแสดงพฤติกรรม กิจกรรม หรือลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ ออกมาเป็น 4 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
3. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

ออร์พันท์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533: 10) จำแนกสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมและสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม สภาพต่างๆ เหล่านี้สามารถสัมผัสได้ตลอดเวลา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่างๆ สภาพอุณหภูมิภายในห้องเรียน เพื่อนร่วมชั้น ครู กฎ ระเบียบของชั้นของโรงเรียน ค่านิยม ความรู้สึก ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2535: 3-5) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมในโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน

คือ ด้านมนุษย์และด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ โดยสภาพแวดล้อมในแต่ละด้านมีขอบเขต โดยสังเขปดังนี้

1. ด้านมนุษย์ จะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนทางด้านสรีรวิทยา เช่น ความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์ การรับรู้ การเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ การจำและการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆและพฤติกรรมภายนอก เป็นต้น นอกจากนี้จะมีอิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ ทางด้านสังคมทางวัฒนธรรมอีกด้วย
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จะก่อให้เกิดโอกาสซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดคุณสมบัติต่างๆ เช่น ความซับซ้อน ความง่าย ลักษณะกำกวมซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ การจำ การคิด เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะก่อให้เกิดตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนนั่งแถวหน้า นักเรียนนั่งแถวกลางและนักเรียนที่นั่งแถวหลัง มีตำแหน่งแห่งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนด้วย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมจึงมีหลายแนวคิด ได้แก่ แนวคิดเรื่องการประเมินสภาพแวดล้อมในสถาบัน ซึ่งมีวิธีการประเมินที่แตกต่างกันแล้วแต่เป้าหมายที่ประเมิน เช่น การประเมินสภาพแวดล้อมด้านมานุษยวิทยา การประเมินโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไป การประเมินในด้านประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยา และลักษณะที่เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา เป็นต้น แนวคิดที่เกี่ยวกับแบบสำรวจการจำแนกสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ที่ตั้งเป็นทฤษฎี เช่น สถานศึกษาจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นสมาชิกนั้นมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา สถานศึกษาที่ดีจะต้องมีบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ได้ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน คือเป็นผู้รู้รอบ มีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2518: 71) กล่าวว่า การศึกษาขั้นปริญญา อันเป็นงานสร้างบัณฑิตต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสถาบันการศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด ซึ่งสอดคล้องกับซิกเกอร์ลิงค์และริสเซอร์ (สุชาติดา สุธรรมรักษ์ 2545: 76; อ้างอิงจาก Chickering and Reisser. 1993: 265-279) ได้กล่าวไว้ว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อม 3 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น สถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น ส่วนจินตนา ยูนิพันธ์ (2527: 58) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่

และพัฒนาการของมนุษย์ในเรื่องการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนจะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางจิตใจ และทางสังคมที่จะส่งผลทำให้ผลการเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538: 14) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษานั้นแบ่งได้ 2 อย่าง คือ สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาและสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อม 2 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน ตามด้วยสภาพแวดล้อมที่คนสร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีการต้อนรับน้องใหม่ และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นต้น ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามาก เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ คือ มีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือดีและมีระบบงานดีนั้น ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดีตามไปด้วย ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้น หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้นอาจเป็นทั้งสิ่งที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น สภาพเศรษฐกิจที่ดี ซึ่งมีผลให้สถาบันอุดมศึกษามีรายได้ดีและเป็นสถาบันของรัฐก็ได้งบประมาณมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับวิญ ทองพวง (2542: 58) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการทำการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียนตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมประเมินการสอนอาจารย์ ส่วนสภาพแวดล้อมด้านสังคมในกลุ่มเพื่อนพบว่าทัศนะของนักศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมด้านสังคมในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก และสภาพแวดล้อมในด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสุปรีชา หิรัญโร (2524: 19) ได้อธิบายถึงสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษานั้นว่าจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. บริเวณโรงเรียน (Study Area) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น

1.1 ห้องเรียนทั่วไป (General Classroom) หมายถึง ห้องเรียนโดยทั่วไปซึ่งใช้สอนตามปกติ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ปกติหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอน

1.2 ห้องเรียนเฉพาะ (Specialized Classroom) หมายถึง บริเวณเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ หรือห้องเรียนประจำวิชาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งอุปกรณ์เครื่องใช้พิเศษแตกต่างไปจากห้องเรียนอื่น เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ห้องเรียนวิชา คหกรรมศิลป์ เป็นต้น

2. บริเวณบริการและสนับสนุนการเรียน (Auxiliary Spaces) หมายถึง บริเวณที่จัดเพื่อกิจกรรม อื่นๆ นอกเหนือจากกิจกรรมภายในห้องเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกโดยการให้บริการแก่ครูและนักเรียนนักศึกษา ช่วยให้การดำเนินการของโรงเรียนเป็นไปโดยราบรื่น ซึ่งได้แก่บริเวณห้อง

บริหารและธุรการ ห้องพักรู ห้องส้วม ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ห้องสมุด บริเวณอาคาร
อเนกประสงค์ ซึ่งใช้จัดกิจกรรมได้หลายอย่าง เช่น ประชุม เติร์ยมและบริการอาหารหรือฝึกซ้อม
การแสดง ฝึกซ้อมวิชาพลศึกษา

3. บริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ (Recreation Area) หมายถึง บริเวณที่นักเรียนหรือ
นักศึกษาใช้พักผ่อนอิริยาบถ พบประสังสรรค์ระหว่างเพื่อนฝูง เล่นกีฬา ฟังดนตรี เช่น สโมสร
นักเรียน/นักศึกษาประจำ เป็นต้น

4. บริเวณที่พักอาศัย (Residential) หมายถึง บริเวณที่ใช้เป็นที่พักอาศัยของนักเรียน
หรือนักศึกษา ครูหรืออาจารย์ ภารโรง ในสถาบันการศึกษา เช่น หอพักนักเรียนหรือนักศึกษาประจำ
 เป็นต้น

ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนา
นิสิตนักศึกษาด้วย การที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องจัดบรรยากาศ และ
สภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ อันได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร และด้านสังคม ให้
เอื้อต่อการเรียนรู้ให้เสรีภาพแก่นิสิตนักศึกษาในการที่จะเลือกทิศทางการเรียนรู้ของตนเองและเกิด
พัฒนาการในด้านอื่นๆ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้นิสิตได้พัฒนาให้เป็นศิษย์ตามที่สถาบันต้องการ
สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 77) ซึ่งในเรื่องเดียวกันนี้ แอสติน และลี (Astin and Lee. 1972: 67) ก็
ได้กล่าวถึงสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมของสถาบันที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาว่า หมายถึง
พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะอื่นๆ ของสถาบันที่มีศักยภาพทำให้การรับรู้ของนักศึกษา
เปลี่ยนไปซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถยืนยันได้โดยการสังเกตเห็นและแบ่งสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมออกเป็น
4 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านการบริหาร 3) ด้านวิชาการ และ 4) ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน ซึ่ง
สอดคล้องกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528: 85) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเป็น
สิ่งเร้าอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความรู้สึกของนักศึกษา เพราะว่าสภาพแวดล้อมอันเป็นสิ่งเร้า
เหล่านี้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตการณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ สภาพแวดล้อม
เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอน สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับ
อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการ
นักศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน

สาโรช บัวศรี (2521: 23) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ว่า ผูกพันอยู่กับหน้าที่หลักของ
มหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การฝึก การสอน และอบรมวิชาต่างๆ (Training)
2. การวิจัยค้นคว้า (Research)
3. การปฏิบัติงานที่นอกเหนือหรือขยายออกไปจากหน้าที่การสอนและการวิจัย

(Ectension Work)

สิ่งสำคัญประการสุดท้ายของกระบวนการจัดการเรียนการสอนคือ การวัดและประเมินผลการศึกษา เพราะเป็นการวัดผลและประเมินผลเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ทักษะ ทักษะของนักศึกษา อันจะนำไปปรับปรุงวิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนแนะแนว และการประเมินได้ ซึ่งสอดคล้องกับสุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 78-79) ได้ให้ความเห็นว่าอาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนิสิต ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นิสิตได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนิสิตที่เรียนดีโดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษและอาจารย์ ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้อาจารย์เอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งสอดคล้องกับอิริคสันและสตรอมเมอร์ (สุชาติดา สุธรรมรักษ์. 2545: 121; อ้างอิงจาก Erickson and Strommer. 1991: 217-222) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนของอาจารย์ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี เนื่องจากการสอนเป็นงานที่มีความลับซับซ้อนมาก การสอนที่ดีจึงต้องการทั้งเวลา ความใส่ใจ การสร้างสรรค์ และจินตนาการของอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนนักศึกษาใหม่ ยังต้องการอาจารย์ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวมากขึ้น

กู๊ด (Good. 1973: 588) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การสอน” หมายถึงการจัดกิจกรรมการสอนของครู รวมทั้งแต่การวางแผนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์การควบคุมปฏิกริยาต่างๆ ของครูและนักเรียน การตัดสินใจ การวัดผล และการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิม การที่ผลผลิตของวิทยาลัยจะมีคุณภาพต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกับสภาพแวดล้อมด้วยการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญการเรียนการสอนจะประสบผลดีตามความมุ่งหมายเมื่อนักศึกษาตั้งใจเรียน อาจารย์ตั้งใจสอน และมีเทคนิคในการสอนใหม่ๆ แปลก ๆ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาซึ่งสอดคล้องกับพินท์ศักดิ์ พลสารมัย (2543: 331) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านผู้สอน ผู้สอนจะลดบทบาทการสอนในลักษณะของการป้อนความรู้ลงแต่จะปรับวิธีการสอนไปเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับสุทรนุ ศรีไสย์ (2539: 78-79) ได้กล่าวว่า การสอน (Instruction) เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แม้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้นอาจจะเกิดขึ้นโดยมีการสอนหรือไม่มีการสอนก็ได้ ดังนั้น การสอน (Instruction) จึงหมายถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่อาจจะมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งอาจรวมถึงหนังสือ ตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ของจริง โปรแกรม โทรทัศน์ ฯลฯ สำหรับบทบาทของครูผู้สอนในที่นี้จะเป็นเพียงผู้จัดเหตุการณ์หรือประสบการณ์หรืออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเท่านั้น ในทำนองเดียวกันผู้เรียนก็อาจจะเป็นผู้จัดเหตุการณ์การสอนได้ด้วยตนเองเช่นกัน ส่วนวิธีการสอน

(Teaching) นั้นจะหมายถึงกระบวนการหรือวิธีสอนที่ผู้เรียนกับผู้สอนจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยในทางปฏิบัติเราจะถือว่า วิธีสอน (Teaching) นี้จะเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการสอน และผู้เรียนมักจะอยู่กับความเจียบ ดังนั้น ผู้สอนอาจจะต้องพิจารณาหาหนทางยับยั้งด้วยตนเอง โดยการนับจำนวนการพูดหรือการออกเสียงของผู้เรียน นอกจากนี้ควรที่จะพาผู้เรียนไปสู่ลักษณะท่าทางที่เขาควรจะได้รับหรือยกย่องนับถือจากสมาชิกภายในกลุ่ม การแก้ปัญหาที่ดีก็คือให้ผู้เรียนได้อ่านเอกสารอ้างอิงอย่างเจียบๆ ภายในเวลา 15 นาทีแรก เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนจะได้เริ่มอภิปรายข้อมูลที่ได้มาจากฐานเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพินท์ศักดิ์ พลสารมัย (2543: 331) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านผู้สอนไว้ว่า ผู้สอนจะลดบทบาทการสอนในลักษณะของการป้อนความรู้ลงแต่จะปรับวิธีการสอนไปเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์เพ็ญ หงส์ทอง (2545: 91) กล่าวว่า บทบาทของอาจารย์ผู้สอนว่า อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจบทบาทและวิธีการสอนรวมทั้งเตรียมตัวก่อนการสอน และต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน จึงจะประสบผลสำเร็จในการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2545: 39) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการศึกษา เนื่องจากให้การสนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางวิชาการ และวิชาชีพได้อย่างเต็มที่

ประดิพันธ์ อุปรมัย (2523: 123-137) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ในชั้นเรียน สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. บุคลิกภาพบางประการของอาจารย์มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตาและการแต่งกาย มีผลต่อความดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกภาพบางประการ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขัน และบทบาทในฐานะผู้นำของอาจารย์ มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก

2. พฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงออกมาตามทัศนคติ และความหลังบางประการที่อาจารย์มีอยู่ มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน อาจารย์ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและต่อนักศึกษา เป็นผู้มองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาในชั้นเรียนได้มากกว่าอาจารย์ที่มีทัศนคติในทางตรงกันข้าม ความคาดหวังของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษามักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงออกต่อนักศึกษาด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และระหว่างนักศึกษาด้วยกันเองมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักศึกษาได้มีโอกาสซักถาม เข้าร่วมกิจกรรมให้มากจะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุก กระตือรือร้น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง ก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนด้วย

4. อาจารย์รู้จักใช้การเสริมแรงที่เหมาะสม จะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจัง เหมาะกับสภาพการณ์ ไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะกับพฤติกรรมที่ดี

ที่สุด แต่ควรใช้กับพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกับนักศึกษาที่เรียนอ่อน หรือมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

วิทิต ศรีสอาน (2518: 8-9) เขียนไว้ว่าการสอนจะประสบความสำเร็จ จะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. วางวัตถุประสงค์ของการสอนให้ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรของสถาบันการศึกษา
2. สำรวจสภาพความพร้อมและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน โดยพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน เช่น การบรรยาย การอภิปราย การให้ทำรายงาน โดยนำเทคโนโลยีและเทคนิคการสอนประกอบ
4. วัดผลประเมินผล เพิ่มความก้าวหน้าหรือการพัฒนาของผู้เรียน

สรุปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการศึกษา เนื่องจากให้การสนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางวิชาการ และอาจารย์ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้อาจารย์เอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นักศึกษาคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน

อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542: 19) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม และรวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งองค์ประกอบทางด้านการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และความสำเร็จในการศึกษาของนิสิตแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักสูตรและเนื้อหาวิชา 2) คุณลักษณะของอาจารย์ในการสอน 3) บุคลิกภาพของอาจารย์ 4) อุปกรณ์การสอน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต 6) การประเมินผลการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและจัดเป็นสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การเรียนรู้และผลสำเร็จในการเรียนของนิสิตซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตร คุณานุกร (2523: 23) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์

บรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การจัดหลักสูตรและการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดซึ่งสอดคล้องกับสุชาติ สุธรรมรักษ์ (2545: 127) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ ผู้สอนที่ดีนอกจากมีความรู้ดีแล้วการตระหนักถึงความสำคัญของบรรยากาศการเรียนการสอน และพยายามส่งเสริมให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์ นับเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้สมตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 ข: 59-60) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนมีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้เรียน 2) ผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพ ผู้สอน ความรู้ของผู้สอน 3) อุปกรณ์การเรียนการสอน 4) สภาพแวดล้อม เช่น เสียง แสง สภาพแวดล้อมในห้องเรียน ความร้อน หรือการบริหารงานต่างๆ 5) เงื่อนไขอื่นๆ เช่น หลักสูตร เนื้อหาวิชา และช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอนของแต่ละวิชา

เซย์เลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974: 17) ได้ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นแผนงานที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายกว้างๆ ของการศึกษาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมให้มากที่สุด จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การจะพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ ต้องเริ่มตั้งแต่การจัดหลักสูตร ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการศึกษาทุกระดับจะต้องมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับบลูม (อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ 2542: 19; อ้างอิงจาก Bloom. 1971: 167-176) ได้ศึกษาโครงการเรียนเพื่อความรู้ พบว่า ตัวแปรที่มีความสำคัญในการส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนคือ ประการที่ 1 ความพร้อมทางด้านผู้เรียน อันได้แก่ ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์การเรียนรู้ และความพร้อมด้านความรู้สึต่อการเรียน ซึ่งรวมถึงความสนใจ เจตคติต่อวิชาที่เรียน ตลอดจนบุคลิกลักษณะของผู้เรียน ประการที่ 2 ความพร้อมทางด้านผู้สอน ได้แก่ การเตรียมสอน วิธีดำเนินการสอน การอธิบายของครู การประเมินผล การแก้ไขสิ่งบกพร่อง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ ประการที่ 3 สิ่งแวดล้อมจากการเรียนการสอนซึ่งเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับ แอสติน (Astin. 1968: 50-51) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่จัดเป็นสิ่งร้ายเชิงสภาพแวดล้อม และมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนานิสิตมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) พฤติกรรมของผู้สอน 2) พฤติกรรมของนิสิต 3) โครงสร้างและการจัดสภาพห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสุทนต์ ศรีไสย์ (2539: 26) ที่ได้กล่าวไว้ในการจัดสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมนั้น นักพัฒนาหลักสูตรควรจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้ง 5 ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้.-

1. การพัฒนาผู้เรียนในด้านสังคม จิตวิทยา ร่างกาย และอารมณ์ ฯลฯ

2. ธรรมชาติของวิชาที่จะสอน
3. ความต้องการของตลาดแรงงานหรือผู้บริโภค เช่น ธุรกิจ อุตสาหกรรม
4. วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ ทรัพยากร ฯลฯ
5. ความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545: 1) ได้กล่าวถึงหลักสูตรคือ แผนของการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาและวิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายซึ่งหมายถึง การพิจารณา คัดเลือก จัดรวบรวม เรียบเรียงเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียน เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาและคุณธรรมสามารถนำความรู้มาแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ในส่วนวิชาการ วิชาชีพ การดำรงชีวิต และหลักสูตรยังเป็นหัวใจของการจัดการอุดมศึกษาที่จะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึง สภาพการจัดดำเนินการของแต่ละสถาบันที่มีความแตกต่างกันได้ด้วย ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การศึกษาทั่วไป (General Education) ในส่วนที่เรียกว่า หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป 2) การศึกษาวิชาเฉพาะ (Specialized Education) ที่เรียกชื่อในหลักสูตรว่าหมวด เฉพาะหรือวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของหลักสูตรที่เน้นเพื่อการพัฒนาคนและกำลังคนตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตรอีกสองส่วนที่มักจะถูกมองข้ามไปก็คือ 3) การศึกษาเพิ่มเติม (Exploratory Education) และ 4) การศึกษาเสริม (Enrichment Education) การพัฒนาหลักสูตรที่ เกี่ยวข้องกับสองส่วนนี้โดยทั่วไปมักจะจัดออกมาในลักษณะหมวดวิชาเลือกเสรีซึ่งสอดคล้องกับ โรไมน์ (จันท์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 27; อ้างอิงจาก Romine. 1974: 139-143) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้มีดังนี้ คือ

1. บุคลิกภาพของผู้สอน ผู้สอนควรมีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความ สนใจที่จะสอนและเป็นกันเองกับผู้เรียน
2. การเตรียมการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบ วัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ
3. การเสนอเนื้อหา ครูควรอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด สามารถใช้วิธีสอน แบบต่าง ๆ ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
4. การประเมิน ผู้สอนควรประเมินผลเป็นขั้น ๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน เช่น แจ้ง ให้ผู้เรียนทราบผลการสอบโดยเร็ว และให้กำลังใจผู้เรียน
5. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและ ประเมินตนเองเสมอ

สุภาพร ตั้งสมรพงษ์ (2542: 77) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ รวมทั้งการใช้สื่อต่าง ๆ ในการ สอนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ต้องสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน ได้รับความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นิสัยประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และยัง พัฒนาทักษะแนวคิด และอุดมการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับพันธศักดิ์ พลสารมย์ (2543: 332) กล่าวไว้ว่า ด้านวิธีการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปในลักษณะที่

เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน และมีวิธีการจัดที่หลากหลายรูปแบบมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการคิด การกลั่นกรองและย่อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ มีการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการเรียนการสอนมากขึ้น และมีการนำแนวคิดแบบภูมิปัญญาไทยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้และการใฝ่รู้ และนอกจากนั้น วินัย วีระวัฒนานนท์ (2542: 22) ยังได้กล่าวว่าในปัจจุบันปัญหาสภาพเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และปัญหาคุณภาพประชากรทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาวะปัจจุบัน ดังนี้

1. เนื้อหาในการเรียนการสอนต้องเป็นความรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชนและภูมิภาค เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. การจัดเนื้อหาการเรียนหรือองค์ความรู้ในหลักสูตรแต่ละสาขาจะต้องบูรณาการมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งสัมพันธ์กับชีวิตมากยิ่งขึ้น
3. การเรียนการสอนต้องมุ่งสร้างคุณธรรมและจริยธรรมโดยสอดแทรกอยู่ในทุกสาขาวิชาให้มากขึ้น
4. กระบวนการเรียนการสอนจะต้องสร้างให้คนมีปัญญา รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล ปรับพฤติกรรมการสอน และมีการตรวจสอบติดตามการทำงานของอาจารย์

การสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้นับเป็นสิ่งสำคัญ อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์จะต้องมีความพร้อมที่จะสอนทั้งในด้านเนื้อหาและเทคนิควิธีการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องน่าสนใจ กระตุ้นให้นักศึกษาสนใจเรียน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมีปัญหา พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในชั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา พฤติกรรมการสอนที่แตกต่างกัน ดังที่ พรเทพ ไทยรักษ์ (2539: 184) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ด้านคณาจารย์ และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ เสนอเค้าโครง เนื้อหารายวิชา กำหนดการสอน งานที่ทำ และเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ทราบอย่างชัดเจน และกระตุ้นให้นักศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ส่วนนักศึกษาได้รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัยอภิปราย และแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิทยา สายหู (2527: 52) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนในมหาวิทยาลัย กล่าวว่าผู้สอนใช้วิธีบรรยายในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการสอนแบบอื่นๆ เช่น การสัมมนากลุ่มย่อยหรือการเรียนจากกิจกรรมโดยทั่วไปยังถือว่าเป็นวิธีการสอนที่สงวนไว้สำหรับชั้นบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้เพราะระดับปริญญาตรีอาจพบอุปสรรคเรื่องจำนวนผู้เรียนมากเกินไปงบประมาณการใช้จ่ายไม่พอในการซื้ออุปกรณ์และสถานที่ไม่สะดวก ต้องวุ่นวาย สิ้นเปลืองกว่าวิธี

บรรยายในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพร พิณิชการ (2548: 19) ได้ให้ทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนนั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และความสามารถ นำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้นอาจารย์ผู้สอนต้องมีความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจ มีการฝึกปฏิบัติจริง มีการค้นคว้าเพิ่มเติม รู้และเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาตลอดจนมีการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้องและยุติธรรม องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในอันที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีแก่นักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 16) ได้ให้ทัศนะว่า การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ดีของผู้สอน เทคนิค และวิธีการสอน การประเมินผลและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 36) ได้ให้ทัศนะว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในการกระตุ้นนิสัยให้มีการพัฒนาศักยภาพทางสติปัญญาบุคลิกภาพ ความรู้สึกต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการรวมทั้งช่วยให้มีนิสัยมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้นอาจารย์ผู้สอนต้องมีความสามารถในการเลือกใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจ มีการฝึกปฏิบัติจริง มีการค้นคว้าเพิ่มเติม รู้และเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาตลอดจนมีการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้องและยุติธรรม องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในอันที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีแก่นักศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของอาคารสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องสมุด สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ห้องสมุดห้องน้ำ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพนี้มีอิทธิพลต่อนักศึกษาทุกคน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในสถาบันเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงและดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษา การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด เป็นระเบียบและสวยงามจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบัน จะเป็นผลต่อเนื่องไปในทางสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตต่อไปในอนาคต ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ดังที่ นักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่าอาคารเรียนและสภาพของสถานศึกษามีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ทุกคนที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เพราะขนาดของสถานที่ การตกแต่งอาคารและบริเวณโดยรอบ แสงสี ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบในอาคาร รูปลักษณะ ความปลอดภัย สุขลักษณะ ความสุข

สบาย สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความรัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในสถานศึกษาทั้งยังจะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมผู้เรียนได้อีกด้วยซึ่ง สอดคล้องกับวิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้ และการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และ ประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ วรรณภา อธิธิไมย์ยะ ได้สรุป คุณลักษณะอาคารสถานที่และลักษณะสิ่งแวดล้อมที่ดีไว้ดังนี้ (วรรณภา อธิธิไมย์ยะ. 2537: 12-15)

1. อาคารเรียน ควรเป็นอาคารถาวรใช้งานได้หลายๆ งานถูกสุขลักษณะ จำนวนและ ขนาดอาคารเรียนควรเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งอาคารประกอบ เช่น หอประชุม โรงอาหาร โรงพลศึกษา ควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

1.1 ประโยชน์ใช้สอย ถือเป็นประโยชน์ที่เกิดผลดีกับการเรียนการสอน ความปลอดภัย สงบสุข ร่มเย็น สำหรับผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ดัดแปลงใช้งานได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นฝักันห้องหรือวัสดุอุปกรณ์ใดๆ เกี่ยวกับอาคารแม้กระทั่งตัวอาคาร ควรดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมได้ง่าย ไม่ต้องทำลายหรือยุ่งยากเมื่อ ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

1.3 บรรยากาศเหมือนบ้าน สี เพดาน ฝ้ามา่น ผนังห้อง พื้นห้อง โตะ เก้าอี้ ต้อง ชวนให้น่าอยู่และสะดวกในการใช้

1.4 ทนทานต่อการใช้งานทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง อาคารและเครื่องใช้ไม่สอยควร จะแข็งแรงทนทานต่อการใช้อย่างไม่ทะนุถนอม เพราะผู้เรียนอาจจะไม่รู้จักใช้และรักษาอย่างถูกวิธี

2. ห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ครบครันและอยู่ในสภาพ พร้อมใช้งาน สุขลักษณะประจำห้องสิ่งจำเป็น ซึ่งควรปราศจากสิ่งเหล่านี้ เสียง ฝุ่น กลิ่น ควัน และ มลภาวะอื่นๆ ห้องเรียนควรมีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน การ สร้างอาคารเรียนที่สามารถเปลี่ยนรูปแบบได้เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

3. อาคารประกอบและห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้อง หัตถศึกษา ชาย-หญิง ห้องศิลปะและดนตรี ห้องประชุม ห้องอุปกรณ์การสอน และห้องพลานามัย ห้องต่างๆ เหล่านี้ จะต้องมือุปกรณ์ที่จำเป็นตามหลักสูตร

4. บริเวณสถานศึกษา ควรคำนึงความปลอดภัยของผู้เรียน มีรั้วล้อมรอบ ตกแต่ง บริเวณให้สวยงาม ร่มรื่นเหมาะในการจัดกิจกรรม และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้เรียน

5. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันจะต้องให้ สอดคล้องกับความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ ผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ได้แก่

5.1 สี สีมีความสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา สีที่ใช้ สำหรับอาคารนั้น มีสีที่ใช้ทาภายนอกอาคารควรเป็นสีไม่จืดจาง และไม่ซีดตกได้ง่าย

5.2 แสงสว่าง มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะการมองเห็นเป็นสิ่งสำคัญ โดยทั่วไปควรมีความเข้มของแสงสว่างประมาณ 30-70 ฟุตแรงเทียน และแต่ละห้องไม่จำเป็นต้องมีแสงสว่างเท่าเทียมกัน

5.3 เสียง เสียงรบกวนมาจากแหล่งใหญ่ 2 แหล่ง คือ เสียงที่มาจากภายนอกอาคาร และมาจากภายใน สถานศึกษาบางแห่งประสบปัญหา เกี่ยวกับเสียงรบกวน ควรแก้ปัญหาด้วยการ ทำผ้าเพดาน และวิธีใช้พัดลมดูดอากาศและเป่า เพื่อถ่ายเทอากาศเสียออกให้อากาศดีผ่าน

6. การตกแต่งบริเวณแวดล้อมของสถานศึกษาโดยรอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องมีทัศนคติที่มีต่อการตกแต่งบริเวณ จะต้องวางแผนทำโครงการไว้ล่วงหน้า เช่น การปลูกต้นไม้ยืนต้น เป็นต้น

นอกจากการจัดบริเวณพื้นที่ แสงสว่าง เสียง อุณหภูมิ และการถ่ายเทอากาศแล้วในการ ดำเนินการยังต้องคำนึงถึงความเพียงพอของอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีจำนวนเพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา เช่น อาคาร ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น นอกจากนี้การวางผังและการจัดบริเวณภายในสถาบันให้เหมาะสม มีความสำคัญในการส่งเสริม สุขภาพของมวลสมาชิกในสถาบันโดยเฉพาะนักศึกษา การแบ่งพื้นที่ของสถาบันให้เป็นสัดส่วน สวยงาม ปลอดภัย และเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าซึ่งสอดคล้องกับซีเกอร์ (จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. 2545: 40; อ้างอิงจาก Seager. 1961: 5-6) กล่าวไว้ ดังนี้

1. ต้องมีขนาดกว้างขวางพอเหมาะกับโครงการปัจจุบัน และสามารถขยายตัวได้ในอนาคต
2. ต้องอยู่ใกล้ชุมชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานอื่นได้สะดวก
3. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด
4. การวางผังให้สามารถดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคตได้
5. ส่วนที่มีเสียงอึกทึก และเงียบสงบ ความแยกจากกัน ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหาร ควรแยกจากกันเป็นส่วน
6. ตั้งอยู่ในที่ก่อให้เกิดปัญหาจราจรน้อยที่สุด
7. จราจรภายในสถาบันควรแยกทางรถยนต์ รถจักรยาน และทางเท้าออกจากกัน
8. การระบายอากาศ และแสงสว่างควรเป็นไปตามธรรมชาติ

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตโดยเฉพาะในด้านวิชาการจะช่วยเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนเพราะ ประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียน และหาก สภาพแวดล้อมเหมาะสมจะทำให้ นิสิตพึงพอใจและตั้งใจศึกษาหาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

อนันต์ เลหาทวิกุล (2544: 21) ได้กล่าวถึง สถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่าอาคารสถานที่ สะอาด มีระเบียบถูกต้อง และสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยย่อมแสดงถึงความสามารถทางการ

บริหารสถาบันทางการศึกษาในการหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียนการสอน การค้นคว้าและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยอื่นๆ ด้วยดังนั้น การที่สถาบันอุดมศึกษามีห้องเรียน ห้องทำงานเพียงพอ ย่อมส่งเสริมสมรรถภาพการทำงานของคนในสถาบันนั้น

อุดมศักดิ์ มุณีกันนท์ (2540: 24) ได้ให้หลักในการเลือกทำเลที่ตั้งสถานศึกษาว่าควรจะได้พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างที่ดินของสถานศึกษากับชุมชนในย่านนั้น
2. มีความสัมพันธ์กับจำนวนประชากร สามารถบริการทางด้านการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
3. ระยะทางระหว่างบ้านกับสถานศึกษาไม่ห่างจนเกินไป
4. ต้องคำนึงบริเวณ (Zoning) ในด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม
5. ต้องคำนึงถึงขนาดสถานศึกษาเมื่อถึงจุดอิ่มตัวสูงสุด
6. คำนึงถึงสวนสาธารณะและบริเวณอื่นๆ
7. คงสภาพต้นไม้และสิ่งที่มีอยู่แล้วให้คงสภาพตามธรรมชาติ
8. ลักษณะดินอยู่ในสภาพดีควรปลูกต้นไม้
9. มีการบริการด้านสาธารณูปโภคอย่างเพียงพอ

สิรินดา วรรณระวีภาค (2541: 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ซึ่งมีลักษณะเด่นๆ อยู่ 8 ประการ คือ

1. ที่นั่งของนักเรียนห่างพอเหมาะสมที่จะอ่านอักษรบนกระดานได้
2. ห้องเรียนมีแสงสว่างและการระบายอากาศ
3. มีห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้นักเรียนใช้ค้นคว้า
4. ขนาดโต๊ะ เก้าอี้ พอเหมาะกับตัวนักเรียน
5. ที่นั่งในห้องเรียนมีครบจำนวนนักเรียน
6. สภาพอากาศในห้องเรียนไม่ร้อนอบอ้าว
7. สภาพห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่ร้อนอบอ้าว
8. มีบริการถ่ายเอกสารและการพิมพ์

ตามมาตรฐานสากลของอาคารสถานที่ที่เหมาะสมในสถาบันอุดมศึกษานั้น สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (2541: 2) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ควรมีขนาดมาตรฐานสากล มีอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนและทันสมัย ซึ่งกระตุ้นให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็นและควรเป็นห้องเฉพาะของแต่ละวิชา
2. ห้องพักอาจารย์ ต้องคำนึงถึงความสะดวกต่อการทำงานของอาจารย์ ควรเป็นห้องที่มีอุปกรณ์ในการเตรียมการสอนมีสิ่งอำนวยความสะดวก มีที่พักผ่อนในเวลาว่างเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ด้วยกัน จะได้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน
3. ห้องพักนักศึกษา ต้องเป็นสถานที่ให้นักศึกษาได้พบปะพูดคุยกับเพื่อน หรืออาจมีกีฬาในร่มรวมอยู่ด้วยก็ได้

4. ห้องน้ำ ห้องส้วม มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้ ห้องน้ำชายหญิงต้องแยกออกจากกัน มีสุขภัณฑ์เครื่องอำนวยความสะดวกพร้อม เช่น สบู่ กระดาษชำระ ฯลฯ อากาศถ่ายเทได้ดี

5. ห้องสมุด ต้องมีหนังสือที่จำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีการฝึกให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดเป็นด้วย

6. ห้องเรียนต้องออกแบบให้ถูกสุขลักษณะ ทางระบายอากาศ ต้องมีการถ่ายเทได้ดี สำหรับบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ บริเวณรอบอาคารต่างๆ ไป ควรมีพวงไม้ร่ม ตลอดทั้งทางเดินที่ปลอดภัย ที่นั่งพักผ่อนนักศึกษาควรจัดไว้เป็นมุมๆ

7. โรงอาหารต้องออกแบบให้โปร่ง สะดวกสบายต่อการทำความสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดีไม่มีสิ่งรบกวน และต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

วัลย์ลักษณ์ อัครีวงศ์ (2539: 59-60) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับปานกลางเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ภายในสถาบัน เกี่ยวกับขนาดความเหมาะสมของห้องเรียนกับจำนวนนักศึกษา จำนวนห้องปฏิบัติการ สถานที่จอดรถ และจัดบริเวณรอบๆ สถาบันให้มีต้นไม้ให้ความร่มรื่น ส่วนการจัดบริการในด้านที่นั้งพักผ่อนหย่อนใจ โต๊ะอาหารการจัดสภาพแวดล้อมโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะ การจัดสถานที่ให้นักศึกษาทำกิจกรรมและเล่นกีฬาร่วมกัน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความพึงพอใจกับความสะอาดของห้องน้ำในสถาบันอยู่ในระดับต่ำด้วย ส่วนการวิจัยของกิตติพร พิณิชการ (2548: 29) ได้ให้ทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิต โดยเฉพาะในด้านวิชาการจะช่วยเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนเพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียน และหากสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะทำให้นิสิตพึงพอใจและตั้งใจศึกษาหาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สรุปได้ว่า อาคารสถานที่นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกสบายต่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งมีผลต่อการรับรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ ของนักศึกษา โดยเฉพาะในด้านวิชาการจะช่วยเสริมสร้างทัศนคติและด้านบุคลิกภาพจะช่วยส่งเสริมในส่วนพฤติกรรมของนักศึกษาให้เป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนมีความรัก และภาคภูมิใจในสถาบัน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียน และหากสภาพแวดล้อมเหมาะสมจะทำให้นักศึกษาพึงพอใจและตั้งใจศึกษาหาความรู้ รวมทั้งแสวงหาประสบการณ์ต่างๆ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา

กูด (Good. 1975: 530) ได้ให้ความหมายของการบริการนักศึกษาไว้ว่า การบริการนักศึกษาหมายถึง บริการที่จัดให้นิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา

สวัสดิการนิสิตนักศึกษา การแนะน่านักศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพัก และที่ปรึกษาองค์การนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ แอทวูด (Atwood. 1973: 4402-A) ได้จัดประเภทของการให้บริการแก่นักศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บริการที่จัดให้แก่ศึกษาด้านสวัสดิการ ได้แก่ บริการสุขภาพ บริการหอพัก บริการอาหาร บริการซักรีด บริการให้คำปรึกษา บริการวินิจฉัยปัญหา และบริการช่วยเหลือทางด้านเงินทุนต่างๆ

2. งานบริการที่เป็นความรับผิดชอบของสถาบัน ได้แก่ การคัดเลือก การสรรหานิสิตนักศึกษา การรับนิสิตนักศึกษาเข้าเรียน การลงทะเบียน การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริมและการติดตามผล

การให้บริการนักศึกษาเป็นงานสำคัญที่สถาบันจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษา รวมทั้งให้ได้รับความปลอดภัย และความสุขสบาย ดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538: 7) กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง โดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆ ให้แก่นิสิตเพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพร พิณชการ (2548: 23) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านจัดบริการนิสิตเป็นงานที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้นิสิตนอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการที่เอื้ออำนวยส่งผลต่อการศึกษเล่าเรียนของนิสิต ได้แก่ การจัดบริการวิชาการ บริการด้านสุขภาพ บริการให้คำปรึกษา แนะแนว บริการทุนการศึกษา บริการห้องสมุด บริการห้องแล็บคอมพิวเตอร์ บริการห้องปฏิบัติการ โดยคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของนิสิต มิใช่เพียงแต่ให้นิสิตเกิดความพึงพอใจเท่านั้น ยังคงต้องมุ่งที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกและให้นิสิตเกิดการเรียนรู้มากที่สุด งานดังกล่าวเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์โดยรอบ จึงควรจัดให้สอดคล้องสนองความต้องการกับ ความสามารถ และความสนใจของนิสิตแต่ละคน โดยให้สัมพันธ์กับหลักสูตร นโยบายการบริหาร ภาวะเปรียบเทียบบังคับต่างๆ ของสถานศึกษา

การบริการนิสิตนักศึกษา เป็นส่วนที่ประสานระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนและในห้องเรียน ช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ทำให้เห็นชีวิตในแนวกว้าง สร้างทัศนคติที่ดี และอาจมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาด้วย ซึ่งหลักการบริการนักศึกษา มีดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2525: 41-42)

1. หลักการพัฒนา นักศึกษา ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรักษาความสะอาด การมีความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเองและมีความคิดในทางสรรค์สร้างสังคม

2. หลักความสะดวกสบาย ควรคำนึงถึงความสะดวกสบายของนิสิตนักศึกษา มากกว่าความสะดวกสบายของตนเอง เช่น เรื่องการให้บริการอาหาร และเครื่องดื่มแก่นิสิตนักศึกษา

อาจเป็นงานที่ยุงยากสำหรับผู้บริหาร เพราะเป็นงานไม่มีเกียรติ แต่เป็นงานที่สนับสนุนความมอกงามทางสมองและร่างกายของนิสิตนักศึกษา ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจึงควรคำนึงถึงเป็นพิเศษในการที่จะจัดบริการนี้ให้แก่นักศึกษา สิ่งแวดล้อมที่จะอำนวยความสะดวกแก่ชีวิตของนักศึกษาควรจัดให้เป็นงานที่สำคัญลำดับแรกๆ

3. หลักการประหยัด การบริการบางสิ่งบางอย่างที่เป็นสิ่งไม่จำเป็นหรือเป็นการฟุ่มเฟือยก็ควรงด ไม่จำเป็นต้องจัดหาไว้

4. หลักการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ บริการสวัสดิการที่จัดให้ควรเป็นสิ่งเอื้อต่อการเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา ทำให้จิตใจสบาย อยากเรียนมากขึ้น หรือมีกำลังใจที่จะเรียนยิ่งขึ้น

5. หลักความสามัคคี งานบริการและสวัสดิการที่จัดขึ้นควรยึดหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม

จุลชาติ อรรถะนาถ (2551: 35) ได้ให้นิยามความหมายสภาพแวดล้อมด้านการบริการว่าการบริการต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้แก่มวลสมาชิก เช่น บริการทุนการศึกษา บริการสุขภาพ บริการแนะแนว บริการหอพัก บริการอาหาร และบริการห้องสมุด เป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสนใจจัดบริการให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องต้องจัดสภาพแวดล้อมด้านบริการให้เอื้ออำนวย และให้ความสะดวกสบายแก่นักศึกษาในด้านความเป็นอยู่ในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถาบัน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ คัดโนภาส (2523: 179) ได้ศึกษาเรื่อง การบริการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกลุ่มภาคใต้ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การบริการนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้แก่ อาหาร ที่พักอาศัย สถานพยาบาล ไปรษณีย์ โทรเลข ทัศนคติ ร้านขายหนังสือ อุปกรณ์การเรียน พาหนะในการเดินทาง

2. ปัจจัยที่แก้ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน เช่น คู่มือนักศึกษาใหม่ อาจารย์ที่ปรึกษา การบริการแนะแนว การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบต่างๆ

3. ปัจจัยที่สนับสนุนการประกอบอาชีพในอนาคต เช่น การให้ข่าว ข้อมูลที่เกี่ยวกับตลาดแรงงาน อาชีพต่างๆ การอบรมให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครงาน และการจัดหางานให้นักศึกษาที่จะจบการศึกษา

4. ปัจจัยที่ส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ ทั้งสติปัญญาหรือความรู้ทางสติปัญญา หรือความรู้ทางวิชาการ มีคุณธรรม และความรับผิดชอบตนเองและสังคมส่วนรวม คือการสนับสนุนการทำกิจกรรมประเภทต่างๆ

- การบริการด้านสุขภาพ

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2527: 68-70) กล่าวว่า การบริการสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งที่ต้องจัดบริการให้แก่ศึกษา เพราะการรักษาสุขภาพที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพอนามัยอัน

จะเป็นผลให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน การบริการสุขภาพในสถานศึกษา ควรมีขอบเขตดังนี้

1. บริการในการป้องกัน ได้แก่ การตรวจร่างกายเมื่อสมัครเข้าเป็นนักศึกษา การตรวจร่างกายประจำปี
2. บริการด้านสุขภาพจิต เพื่อให้การปรึกษาในด้านสุขภาพจิตแก่นักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน
3. บริการสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่ การปลูกฝีและฉีดยาเพื่อให้มีภูมิคุ้มกันโรค
4. บริการรักษาพยาบาล เพื่อบริการในด้านการปฐมพยาบาลหรืออาการป่วยที่เจ้าหน้าที่พยาบาลช่วยได้
5. บริการเวชศาสตร์การกีฬาเพื่อป้องกันการบาดเจ็บอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการเล่นกีฬาของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบัน
6. บริการสุขภาพและความปลอดภัย เพื่อให้สภาพแวดล้อมในวิทยาลัย ซึ่งรวมทั้งสถานที่เรียน ที่พักอาศัย และที่รับประทานอาหาร ที่พักผ่อนหย่อนใจ สะดวกถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย
7. บริการในการศึกษาทางด้านสุขศาสตร์ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องอันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวนักศึกษาและครอบครัวของนักศึกษา ซึ่งกระทำได้หลายวิธี เช่น การเขียนบทความ การประชุมชี้แจงและการสอนในชั้นเรียน

- บริการด้านแนะแนว

ลิวส์ตี สุวรรณอักษร (2525: 163-167) ได้ให้หลักของการแนะแนวที่สำคัญมี 5 ประการคือ

1. บริการสำรวจและศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษามาประมวลไว้ในระเบียบสะสม เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณาให้การช่วยเหลือ
2. บริการสนเทศ หมายถึง การให้ข่าวสารความรู้ที่จำเป็นที่ถูกต้องและทันสมัย นอกเหนือไปจากหลักสูตรหรือหนังสือเรียนตามปกติ เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้จักโลกและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันจะเป็นเครื่องช่วยให้นักศึกษารู้จักตัดสินใจและประพฤติปฏิบัติถูกต้อง ข้อมูลหรือข่าวสารความรู้ต่างๆ นั้น มีมากมายที่เกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ ศิลปกรรม วัฒนธรรม การปรับปรุงบุคลิกภาพ การปรับตัวในสังคม สุขภาพอนามัย การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ การกีฬา ศิลปะด้านต่างๆ ฯลฯ
3. บริการให้คำปรึกษา ถือว่าเป็นหัวใจของการแนะแนว เพราะต้องอาศัยวิทยาการและเทคนิคขั้นสูง ซึ่งผู้ทำหน้าที่นี้จะต้องฝึกอบรมจนมีความชำนาญ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาไม่ใช่การนั่งคุยสนทนาตามธรรมดา หรือการพูดปลอบโยนตามประสพการณ์แบบสามัญสำนึกของคนธรรมดา

4. บริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การจัดให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมการสงเคราะห์ตามควรแก่กรณี เช่น การจัดให้นักศึกษารู้จักเลือกวิชาเรียนหรือแผนการเรียนที่ตรงกับสติปัญญาความสามารถ

5. บริการติดตามและประเมินผล วัตถุประสงค์สำคัญของบริการนี้ คือ เพื่อติดตามผลดูว่าการจัดบริการแนะแนวด้านต่าง ๆ หรือโครงการแนะแนวที่ได้ปฏิบัติไปแล้วนั้นได้ผลหรือไม่ประการใด มีจุดบกพร่องตรงไหน ควรแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไร

นอกจากนี้ การบริการให้คำปรึกษาและแนะแนว ก็เป็นบริการสำคัญประการหนึ่ง ที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้แก่นักศึกษา เนื่องจากในชีวิตประจำวันของนักศึกษานั้นต้องเผชิญกับปัญหานั้นๆ นานัปการ นับตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนกระทั่งถึงเรื่องใหญ่ ในการนี้ นักศึกษาจึงควรได้รับคำปรึกษาและคำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีบุคลิกภาพที่อบอุ่น เป็นแม่เหล็กที่ดึงดูดนักศึกษาเข้ามาหาและที่สำคัญที่สุดจะต้องเป็นผู้ที่นักศึกษาไว้วางใจได้ (พจน์ สะเพียรชัย. 2542: 21)

- บริการด้านห้องสมุด

ในปัจจุบันห้องสมุดนับว่ามีบทบาทที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอันมาก ห้องสมุดเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้สำหรับอาจารย์และนักศึกษา การเรียนรู้ในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียวก็ยังมีอาจจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่แตกฉานได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีในสมัยปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปเป็นอันมาก การบริการห้องสมุดก็ยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้น ซึ่งรุ่ง พูลสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 86) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของห้องสมุดไว้ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่จะแสวงหาความเป็นเลิศทางวิชาการของอาจารย์และนักศึกษา
2. เป็นแหล่งที่ทำให้ความสุขเพลิดเพลินในยามว่างจากการเรียน และได้รับประโยชน์จากการอ่าน
3. เป็นแหล่งสร้างบุคคลให้เป็นรัฐบุรุษ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
4. เป็นแหล่งปลูกฝังบุคลิกภาพของบุคคลได้ทุกระดับ เช่น นิษัยรักการอ่าน การค้นคว้า
5. เป็นแหล่งที่สามารถหล่อหลอมพฤติกรรมของคนในด้านสังคม อารมณ์ และความ เป็นระเบียบเรียบร้อย
6. เป็นศูนย์ทรัพยากรทั้งหลายที่มนุษย์จะเข้าไปแสวงหาความรู้ได้อย่างอิสระ
7. เป็นแหล่งที่ให้บริการทางด้านวิชาการที่สมบูรณ์

พณีส หันนาคินท์ (2542: 212) ได้ให้การเสนอแนะว่าการจัดห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ได้รับการฝึกหัดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่ประจำ หรืออย่างน้อยที่สุดก็มีความรู้ในด้านนี้ทำหน้าที่บรรณารักษ์

2. มีหนังสืออุทกหรือหนังสืออ้างอิงเพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษาในระดับนั้นๆ ตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบก็ต้องมีให้พอ
  3. มีระเบียบการจัดระบบหนังสือ เพื่อสะดวกในการค้นหา มีที่วางหนังสือสะดวกแก่การหยิบและค้นคว้า
  4. มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านและเขียนเพียงพอแก่จำนวนนักศึกษาที่ใช้ห้องสมุด
  5. ควรมีการเก็บสถิติของจำนวนนักศึกษาที่ใช้ห้องสมุด จำนวนผู้ยืม หนังสือหาย หรือสูญหายไปด้วยเหตุต่างๆ การรับนิตยสารควรดูจากความสนใจของนักศึกษา
  6. มีเครื่องมือช่วยงานบรรณารักษ์ เช่น เครื่องมือซ่อมหนังสือ บุคคลที่จะทำหน้าที่ต่างๆ เป็นต้น
  7. ระบบสำหรับการยืมหนังสือควรจะเป็นไปในทางให้ความสะดวกแก่นักศึกษาที่จะยืมมีเครื่องกระตุ้นให้นักศึกษาจะอ่านหนังสือ เช่น การแสดงหนังสือที่ได้รับใหม่ มีการสรุปย่อเรื่องหนังสือเพื่อสร้างความสนใจ
  8. มีที่สำหรับอ่านหนังสือและนิตยสารต่างๆ
- ดังนั้น สรุปได้ว่างานด้านการบริการนักศึกษาเป็นงานหลักที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายซึ่งจะมีส่วนช่วยให้สถาบันเจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ หากงานด้านบริการเอื้ออำนวยให้ความสะดวกแก่นักศึกษาในด้านความเป็นอยู่ การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพในอนาคตเพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษาก็จะส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา

สุพร ตั้งสมรพงษ์ (2542: 78) ได้กล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานิสิตให้มีความสมบูรณ์ ตามปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน จะต้องพัฒนางานกิจการนิสิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นิสิตมีความพร้อมด้านการเล่าเรียน สามารถแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่นิสิตได้ นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นศิษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สถาบันพึงปรารถนา ดังนี้ สำเนาวิ ขจรศิลป์ และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2531: 13-14) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของกิจการนิสิตดังนี้

1. ความสำคัญต่อนิสิต

นิสิตโดยทั่วไปเป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังทั้งร่างกายและความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น และเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสังคมด้วยใจอันบริสุทธิ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรจะช่วยตอบสนองความต้องการของนิสิตได้เป็นอย่างดีกิจการนิสิตจึงมีความสำคัญต่อนิสิต ดังต่อไปนี้ พัฒนานิสิตในด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจช่วยให้นิสิตใช้

เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ช่วยให้มนิสิตได้มีโอกาสใช้พลังทางด้านร่างกาย และความคิด กระทำการในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสถาบันการศึกษาและต่อประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา

กิจกรรมนิสิตเป็นกระบวนการอันสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนิสิตในกระบวนการกิจกรรมนิสิตทำให้นิสิตเกิดความอบอุ่นและมีความเข้าใจอาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นกิจกรรมนิสิตด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์และด้านกีฬา มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบันอุดมศึกษาอีกด้วย

3. ความสำคัญต่อประเทศ

ในแต่ละปีนิสิตประมาณ 20,000 คนได้ออกไปพัฒนาชนบทในถิ่นทุรกันดารยากไร้ ได้สร้างถาวรวัตถุหลายอย่าง เช่น โรงเรียน สะพาน ห้องสมุด ฝายน้ำล้น ถังเก็บน้ำฝน ห้องสุขา เป็นต้น นอกจากนี้ นิสิตยังช่วยให้ประชาชนในชนบทเข้าใจการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ การสาธารณสุขและการศึกษาเพื่อช่วยให้ชาวชนบทมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของนิสิตมีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุง พัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมด้านกีฬา ช่วยทำให้นิสิตซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ มีร่างกายแข็งแรงซึ่งจะเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การแข่งขันกีฬานิสิตระหว่างประเทศยังเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของประเทศชาติทางหนึ่ง กิจกรรมนิสิตจึงนับว่ามีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 148-149) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง ได้แก่ องค์การบริหารกิจกรรมนักศึกษา สโมสรนักศึกษา สภานักศึกษา กิจกรรมเหล่านี้สอนให้นักศึกษารู้จักทำงานร่วมกัน กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการในสาขาที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เป็นต้น
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาทและระเบียบ ประเพณีการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ชมรมกุลสตรี ชมรมมารยาท เป็นต้น
4. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาตระหนักในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมหรือประเทศชาติ เช่น ชมรมอาสาพัฒนา ชมรมพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
5. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ได้แก่ ชมรมกีฬาต่างๆ เป็นต้น
6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาให้มีความประพฤติเป็นที่ต้องการของสังคม เช่น ชมรมพุทธศาสนา เป็นต้น

7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม เช่น ชมรมดนตรี ชมรมอาชีพ ชมรมวรรณศิลป์ เป็นต้น

8. กิจกรรมสหันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้ใช้เวลาว่างจากการพักผ่อน หรือทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ เช่น ชมรมสะสมแสตมป์ ชมรมถ่ายภาพ เป็นต้น

9. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสนใจการเมือง เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อโตขึ้นจะได้มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น

10. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมที่เตรียมนักศึกษาไปสู่อาชีพในอนาคต เช่น ชมรมนักธุรกิจ ชมรมครูวิทยาศาสตร์ ชมรมนักประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

สำเนา ขจรศิลป์ (2527: 20-21) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาที่จัดในสถาบันอุดมศึกษา มี 5 ประเภท คือ

1. กิจกรรมด้านวิชาการจัดขึ้นเพื่อแสวงหาความรู้ในด้านวิชาการอันควรได้รับการส่งเสริมให้มีอิสระทางการคิด เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาการให้นักศึกษา

2. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมเผยแพร่และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมสนับสนุนให้นักศึกษามีความสนใจและมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อให้มีสุนทรียภาพในศิลปะด้านต่างๆ อันไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอันดี

3. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ จัดทำขึ้นเพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาในการพัฒนาตนเอง ให้พร้อมเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และปลูกฝังให้นักศึกษาได้ตระหนักในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม อันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

4. กิจกรรมด้านกีฬา จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพพลานามัย การพัฒนาตนเอง และเป็นการฝึกให้นักศึกษามีน้ำใจนักกีฬา

5. กิจกรรมด้านนันทนาการ จัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเพื่อพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และสังคมให้นักศึกษา

กรกช ศิริ (2536: 13-14) ได้ให้นิยามความหมายของกิจกรรมนักศึกษา ว่ากิจกรรมทั้งหลายที่สถาบันจัดให้แก่บัณฑิตหรือส่งเสริมให้บัณฑิตจัดกันขึ้นเองตามความสนใจและด้วยความสมัครใจของนิสิตเพื่อพัฒนานิสิตในทุกๆ ด้านนอกเหนือไปจากสิ่งที่มีบังคับตามหลักสูตรโดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันและได้รับความเห็นชอบ การดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหารสถาบัน ซึ่ง วิจิตร ศรีสอาน (2518: 1) กล่าวว่าระบบการศึกษาไม่ว่าระบบใด เรื่องกิจกรรมนิสิตเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทุกด้าน

ดังนั้น สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา จึงหมายถึงกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง นักศึกษาร่วมกันจัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปให้การสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้กิจกรรม

นักศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีคุณภาพมีคุณประโยชน์ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์การจ้ดกิจกรรมของนักศึกษายังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอีกเป็นอันมาก กิจกรรมนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อทั้งนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา และประเทศเป็นอย่างมาก

ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณ ราชวิทยาลัย

ประวัติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยสังเขป

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาของสงฆ์แห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่เริ่มประยุกต์หลักพระพุทธศาสนาให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่ โดยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ หนึ่งในสองแห่ง ของประเทศไทย (ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย) และได้ปฏิบัติภารกิจด้านการผลิตบัณฑิต งานวิจัย งานบริการ วิชาการแก่ชุมชน และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2436 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งวิทยาลัยขึ้นในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร พระราชทานนามว่า “มหามกุฏราชวิทยาลัย” โดยมีพระราชประสงค์เพื่อเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุสามเณร ทรงอุทิศพระราชทรัพย์บำรุงประจำปีและก่อสร้างสถานศึกษาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้น ครั้นเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พุทธศักราช 2439 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาเปิดมหามกุฏราชวิทยาลัย พระองค์ทรงรับมหามกุฏราชวิทยาลัยอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์บำรุงประจำปี อาศัยพระราชประสงค์ดังกล่าว สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินกิจการของ มหามกุฏราชวิทยาลัยขึ้น 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นสถานศึกษาของพระภิกษุสามเณร
2. เพื่อเป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและของต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา

เมื่อกิจการของมหามกุฏราชวิทยาลัยได้เปิดดำเนินการแล้ว ปรากฏว่าพระวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้รับผลเป็นที่น่าพอใจตลอดมา เพื่อจะให้พระวัตถุประสงค์เหล่านั้นได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้น ในวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2488 สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ในฐานะที่ทรงเป็นนายกกรรมการ มหามกุฏราชวิทยาลัยพร้อมด้วยพระเถระนุเถระ จึงได้ทรงประกาศตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงในรูปมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาขึ้น โดยอาศัยนามว่า สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาพระปริยัติธรรม
2. เพื่อให้เป็นสถานศึกษาวิทยาการอันเป็นของชาติภูมิและต่างประเทศ

3. เพื่อให้เป็นสถานเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและนอกประเทศ
  4. เพื่อให้ภิกษุสามเณรมีความรู้และความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชน
  5. เพื่อให้ภิกษุสามเณรมีความรู้ และความสามารถในการค้นคว้า โต้ตอบ หรืออภิปรายธรรมได้อย่างกว้างขวางแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ
  6. เพื่อให้ภิกษุสามเณรได้เป็นกำลังสำคัญในการจรรโลงพระพุทธศาสนา และเป็นศาสนทายาทที่เหมาะสมแก่กาลสมัย
  7. เพื่อความเจริญก้าวหน้า และคงอยู่ตลอดกาลนานของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า กรรมการสภาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ สถาบันการศึกษาแห่งนี้ ได้เริ่มเปิดให้การอบรมศึกษาแก่ภิกษุสามเณร ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2489 จนถึงปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์. 2550: 1-2)
- ปีพุทธศักราช 2489 สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงประกาศใช้ระเบียบและหลักสูตรปริญญาศาสตรบัณฑิตไว้ 4 ปี และได้เปิดเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นรุ่นแรก ตั้งแต่นั้นมาสภาการศึกษาก็ได้ผลิตบัณฑิตจนถึงปัจจุบันเป็นรุ่นที่ 47 สถานภาพของสภาการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ยังคงผลิตบัณฑิตที่ไม่มี การรับรองวิทยฐานะ จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2527 สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้ตราพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาเป็น “ปริญญาศาสตรบัณฑิต” วันที่ 1 ตุลาคม 2540 จึงได้มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 114 ตอนที่ 51 ก โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติความว่า “เนื่องจากในปัจจุบันสภาการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ ซึ่งได้รับการ สถาปนาขึ้นเป็นสถาบันการศึกษา วิชาการพระพุทธศาสนา สำหรับพระภิกษุสามเณร มีขอบเขตในการให้การศึกษาย่างจำกัด และยังมีระเบียบการบริหารงาน ที่ชัดเจนและเหมาะสม ทำให้ไม่สอดคล้องกับการพัฒนา และส่งเสริมการศึกษาและผลิตบุคลากร ทางศาสนาของประเทศ สมควรขยายขอบเขตการให้การศึกษานี้ของ สถาบันการศึกษาดังกล่าวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และจัดการบริหารงาน ให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยจัดตั้งสถาบันการศึกษาดังกล่าวขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย” การดำเนินการ เพื่อตราพระราชบัญญัติเพื่อรับรองสถานภาพความเป็นนิติบุคคลของมหาวิทยาลัยนั้น ได้ริเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยรัฐบาลได้ร่างพระราชบัญญัติขึ้นเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเสียก่อน
- เหตุผลที่ทำให้สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ฯ ทรงพระดำริจัดตั้งมหาวิทยาลัย ฯ นั้น ปรากฏในรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย ว่าพระเถรานุเถระทั้งหลาย มีความประสงค์ในการจัดตั้งวิทยาลัยเป็นที่ฝึกสอนพระปริยัติธรรมแลอักขระสมัยของภิกษุสามเณรแลศิษย์วัดนั้น ด้วยเห็นว่าธรรมเนียมในประเทศนี้ วัดทั้งหลายเป็นโรงเรียนที่ศึกษาวิชาความรู้ของราษฎรพลเมือง ตั้งต้นแต่เรียนอักขระฝีกิริยามารยาทตลอดจนถึงเรียนพระปริยัติธรรม บรรดาราษฎรมีบุตรหลานก็นำเข้ามาฝากเป็นศิษย์วัด ให้เรียนวิชาความรู้ จนถึงเติบโตใหญ่อุปสมบทเป็นภิกษุ บาง

พวกก็ได้เข้าไปจนเป็นคณาจารย์ปกครองกันต่อ ๆ ไป บางพวกอยู่สมควรแก่ศรัทธาแล้ว ก็ลาสิกขาบทสึกไปประกอบการหาเลี้ยงชีพของตนในทางฆราวาส มีธรรมเนียมเป็นพื้นเมืองมาดังนี้

วิธีการปกครองของวัดนั้น ไม่ได้จัดเป็นชั้นตามสถานที่ ว่าสถานที่นั้นสอนชั้นสูง สถานที่นั้นสอนชั้นต่ำ ดูที่วงที่เหมือนในวัดหนึ่งจะมีทั้งชั้นสูงชั้นต่ำ คือราษฎรนำบุตรหลานเข้ามาฝากภิกษุสามเณร ให้เรียนอักษรและฝึกกริยามารยาทเป็นต้น การฝึกสอนชั้นนี้จัดว่าเป็นชั้นต่ำ การฝึกสอนนภิกษุสามเณรให้เล่าเรียนมคธภาษาก็ดี ให้เล่าเรียนพระปริยัติธรรมก็ดี การศึกษาชั้นนี้จัดว่าเป็นชั้นสูง แต่การหาดำเนินไปโดยเรียบร้อยดังวิธีที่จัดไม่ เพราะข้อขัดขวางดังต่อไปนี้

ราษฎรผู้จะนำบุตรหลานมาฝากต่อภิกษุสามเณรในวัดนั้น ๆ ก็ฝากในสำนักที่ตนรู้จักคุ้นเคย ภิกษุสามเณรผู้เป็นอาจารย์นั้น บางรูปก็มีความรู้มาก บางรูปก็มีความรู้่น้อย ทั้งไม่มีหลักสูตรแห่งการเล่าเรียนว่าถึงไหนจัดเป็นใช้ได้ ความรู้ของศิษย์จึงไม่เสมอกัน ตั้งแต่กรมศึกษาธิการจัดหลักสูตรสำหรับสอนความรู้ขึ้นแล้ว การเล่าเรียนจึงมีกำหนด แต่เพราะความรู้ของภิกษุสามเณรผู้เป็นอาจารย์ไม่เสมอกัน ทั้งความนิยมของเด็กผู้เล่าเรียนก็ดี ของผู้ใหญ่ของเด็กก็ดี เป็นแต่เพียงอ่านได้เขียนได้เท่านั้นก็พอประสงค์ ความรู้ของนักเรียนที่ออกจากวัดจึงยังจัดว่าถึงกำหนดแต่ไม่ได้

ส่วนการเล่าเรียนมคธภาษานั้นแต่เดิมไม่บังคับ แล้วแต่ใครสมัครจะเรียน ในทุกวันนี้ความนิยมในการเล่าเรียนมคธภาษาน้อยลง ด้วยผู้ที่มาบวชเป็นภิกษุสามเณรจะหาผู้ที่มีศรัทธาแท้เป็นอันยาก ทั้งพื้นเดิมก็เป็นคนขัดสน ต้องการแต่ความรู้ที่จะให้ผลเป็นเครื่องเลี้ยงชีพได้โดยประจักษ์ตา ไม่ต้องการความรู้ที่เป็นอารมณ์ของบุรุษ หรือความรู้ที่เป็นเครื่องเจริญผล โดยเพิ่มสติปัญญาสามารถ แลวิธีฝึกสอนเด็กก็เป็นการเน้นซ้ำ หากจะมีผู้อุตสาหะเรียนบ้าง จะหาอาจารย์ผู้บอกให้รู้จริงเห็นจริงก็ได้ยาก ทั้งผู้เรียนจะชำนาญในภาษาของตนมาก่อนก็ได้โดยยาก หลักสูตรก็มากขึ้น แลการสอบความรู้ก็ห่าง ต่อล่วงหลายปีจึงสอบครั้งหนึ่ง ด้วยอาศัยเหตุเหล่านี้ จึงมีอาจารย์สอนให้รู้จริงเห็นจริงได้น้อยตัว เรียนไม่ทันรู้ละทิ้งไปเสียก็มี บางที่เรียนรู้พอจะสอบความรู้ได้ อยู่ไม่ถึงกาลสอบก็มี เข้าสอบจนเป็นบาเรียนแล้วก็ดี แต่จะหาผู้สอบได้จนจบหลักสูตรได้น้อยถึงนับตัวถ้วน เพราะหลักสูตรที่ตั้งไว้มากเกินไป เมื่อความเล่าเรียนเสื่อมทรามไป ผู้เป็นบาเรียนเพียง 4 ประโยค 5 ประโยค ก็กว้างขวางมีผู้นับหน้าถือตาแสวงหาลาภผลเลี้ยงตัว พอตั้งตัวได้แล้ว ก็ไม่คิดที่จะเป็นนักเรียนต่อไป บางรูปก็รับตำแหน่งพระราชาคณะปกครองหมู่คณะเสีย ในระหว่างยังไม่ทันได้แปลจบหลักสูตร อาศัยเหตุนี้ การเรียนมคธภาษาจึงไม่เจริญทันเวลาที่เป็นอย่างนี้ (มหาวิชิราลงกรณราชวิทยาลัย. 2550: 1-2)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวิทยาเขต อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศรวม 7 แห่งคือ

1. วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

2. วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระอุปถัมภ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. วิทยาเขตอีสาน บ้านโนนชัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
4. วิทยาเขตล้านนา วัดเจดีย์หลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

5. วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช วัดพระมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช
6. วิทยาเขตร้อยเอ็ด บ้านดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
7. วิทยาเขตศรีล้านช้าง วัดศรีสุทธารวาส อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ประวัติและความเป็นมาของวิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นวิทยาเขตแห่งแรกของ “มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ เปิดการเรียนการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2526 มหาวิทยาลัยราชภัฏตั้งขึ้นตามพระดำริของ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) วัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2616 แรกเริ่มใช้ชื่อว่า “สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยสาขาวังน้อย” หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “วิทยาลัยสงฆ์วังน้อย” ในปี พ.ศ.2519 ได้ขอตั้งเป็นวัดชื่อ “วัดจุฬาราม” เพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์สกุล “จุฬารามย์” ผู้ถวายที่ดิน ต่อมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2520 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานพระนามาภิไธย ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฏราชกุมาร ให้เป็นชื่อสถาบันว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏ” และพระราชทาน พระนามาภิไธยย่อ “ม.ว.ก.” ภายใต้เสมาธรรมจักร พร้อมพระราชทานปรัชญาประจำสถาบันว่า “วิชรูปมจิตโต สिया” แปลว่า “พึงเป็นผู้มีจิตแกร่งประดุจเพชร” (มหาวิทยาลัยราชภัฏ. 2550: 3)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการเป็นสถานศึกษาและปฏิบัติธรรม มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาศึกษาปฏิบัติจิตภาวนา ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ รวมทั้งการบำเพ็ญกุศลพัฒนาธรรม และได้ตั้งพันธกิจ ไว้ว่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏ มุ่งจะผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยความรู้ดีทั้งทางธรรมและทางโลก ความสามารถดีในการคิด พูด ทำ มีคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจ สามารถควบคุมกายวาจาใจให้สงบเย็นมีอุดมคติและมีอุดมการณ์มุ่งอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม (มหาวิทยาลัยราชภัฏ. 2550: 3)

สภาพการจัดการศึกษาของวิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การจัดการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับปริญญาตรี เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี เรียกว่า "ศาสนศาสตรบัณฑิต" (ศน.บ.) มี 4 คณะ คือ

1. คณะศาสนาและปรัชญา
2. คณะมนุษยศาสตร์
3. คณะสังคมศาสตร์

4. คณะศึกษาศาสตร์

ระดับปริญญาโท เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท เรียกว่า "ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต" (ศน.ม.) มี 3 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา
2. สาขาวิชาการจัดการศึกษา
3. สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

การจัดการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติรับรองวิทยฐานะให้มีศักดิ์และสิทธิ์เหมือนกับมหาวิทยาลัยทั่วไป และตราพระราชบัญญัติ "มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย" เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2540 ยกฐานะให้เป็น "มหาวิทยาลัยของรัฐ" ซึ่งจะเปิดรับบรรพชิตและคฤหัสถ์เข้าศึกษา ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาโท และมหาวิทยาลัยยังได้ดำเนินการในด้านบริการสังคม การเผยแผ่ การบรรยายธรรมในสถานที่ต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สถานีวิทย์ ฯลฯ และการจัดหน่วยพระธรรมวิทยากรของพระนักศึกษำไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนต่างๆ ทั้งระดับประถมศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้พระนักศึกษำเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภาคทฤษฎีแล้ว จะต้องปฏิบัติศาสนกิจ (ทำงานให้พระพุทธานุสา) ปฏิบัติศาสนกิจใช้เวลา 1 ปี จึงจะมีสิทธิ์ได้รับปริญญา ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย (มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. 2550: 30-35)

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะที่เป็นวิทยาเขตแรกของมหาวิทยาลัยได้บริหารจัดการการศึกษำมาโดยลำดับ ซึ่งมหาวิทยาลัยมีภารกิจที่สำคัญ คือ ผลิตบัตินิติตให้มีควำมรู้ดี มีความประพฤติดี ดำรงชีพในสังคมาด้วยพรหมวิหารธรรม เป็นแหล่งรวมควำมรู้ และผู้เชี่ยวชาญวิชาการพระพุทธานุสา ที่สามารถชี้นำสังคมา และยุติข้อขัดแย้งด้านวิชาการด้านพระพุทธานุสาได้ เป็นสถำบันที่มีระบบ บริหารและการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานสากล วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มีพันธกิจที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เพื่อผลิตบัตินิติตทางด้านพระพุทธานุสา ให้มีคุณสมบัติตตามปรัชญาของมหาวิทยาลัย และกระจายโอกาสให้พระภิกษุสามเณร คฤหัสถ์ และผู้สนใจได้ศึกษำมากขึ้น วิจัยและพัฒนางำนวิชาการ เพื่อสร้างองค์ควำมรู้ทางด้านวิชาการพระพุทธานุสาใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมาขอประเทศ และเผยแผ่องค์ควำมรู้ในระบบ เครือข่ายการเรียนรู้ที่ทันสมัย สร้างเสริมให้บริการวิชาการแก่สังคมา ชุมชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะวิชาการทาง พระพุทธานุสา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างสันติสุขให้เกิดในสังคมา ชุมชนและท้องถิ่น สามารถชี้นำสังคมาและยุติข้อขัดแย้งในหลักวิชาการ พระพุทธานุสาและจริยธรรม รวบรวมและจัดเก็บข้อมูล ด้านศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม ให้ มหาวิทยาลัยเป็น แหล่ง ค้นควำ ทำนุบำรุงรักษำภูมิปัญญาไทและท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน วัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสม จัดการระบบบริหารการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานสากล (มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. 2550: 23-31)

นับตั้งแต่ได้เปิดหลักสูตรปริญญาตรี จนกระทั่งขณะนี้ เป็นระยะเวลา 30 ปี มีผู้สำเร็จการศึกษำแล้ว จำนวนมาก ในจำนวนบัตินิติตเหล่านี้ที่ยังครองสมณเพศอยู่ มีจำนวนไม่น้อยที่เป็น

นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ส่วนท่านที่ได้ลาสิกขาไปก็ยังคงเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนและได้ใช้หลักคำสอนที่เรียนมานำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ถือได้ว่าเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาและประเทศชาติต่อไป

หลักสูตรที่เปิดสอน ของวิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ในปัจจุบัน วิทยาเขตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 4 คณะ คือ คณะศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งการรับนักศึกษาได้เปิดรับนักศึกษาทั้ง 2 ภาค คือ ภาคปกติ (เรียนในเวลาราชการ) และภาคสมทบ (เรียนนอกเวลาราชการ) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณราชวิทยาลัย, 2550: 10-22)

คณะศาสนาและปรัชญา (หลักสูตร 4 ปี) สาขาวิชาปรัชญา (Philosophy)

ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Philosophy

ชื่อปริญญา

ภาษาไทย

ชื่อเต็ม : ศาสนศาสตร์บัณฑิต (ปรัชญา)

ชื่อย่อ : ศน.บ. (ปรัชญา)

ภาษาอังกฤษ

ชื่อเต็ม : Bachelor of Arts (Philosophy)

ชื่อย่อ : B.A. (Philosophy)

1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1. เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้และความเข้าใจระบบปรัชญาต่างๆ อย่างถูกต้อง

1.2.2. เพื่อให้ผู้ศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และสร้างความก้าวหน้าแก่ชีวิตในทิศทาง

ที่ถูกต้อง

1.2.3. เพื่อให้ผู้ศึกษานำแนวของปรัชญาต่างๆ มาประยุกต์อธิบายคำสอนใน

พระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม

1.2.4. เพื่อให้ผู้ศึกษาเป็นผู้มีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี

วิจารณ์ญาณ

1.2.5. เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยในระดับสูงขึ้นไป

1.3 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 132 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาดังนี้	1.3.1	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต แบ่งเป็น 4	
	1.3.1.1	กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
	1.3.1.2	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
	1.3.1.3	กลุ่มวิชาภาษา	12 หน่วยกิต
	1.3.1.4	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
ดังนี้	1.3.2	หมวดวิชาเฉพาะ หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 96 หน่วยกิต แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชา	
	1.3.2.1	กลุ่มวิชาศาสนา	30 หน่วยกิต
	1.3.2.2	กลุ่มวิชาเอก	51 หน่วยกิต
	1.3.2.3	กลุ่มวิชาโท	15 หน่วยกิต
	1.3.3	หมวดวิชาเสรี หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	
		รวม	132 หน่วยกิต

คณะมนุษยศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (English)

ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in English

ชื่อปริญญา

ภาษาไทย

ชื่อเต็ม : ศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อย่อ : ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)

ภาษาอังกฤษ

ชื่อเต็ม : Bachelor of Arts (English)

ชื่อย่อ : B.A. (English)

1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 132 หน่วยกิต

1.2.1	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต
1.2.1.1	กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
1.2.1.2	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
1.2.1.3	กลุ่มวิชาภาษา	12 หน่วยกิต
1.2.1.4	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
1.2.2	หมวดวิชาเฉพาะ	96 หน่วยกิต

1.2.2.1	กลุ่มวิชาศาสนา	30 หน่วยกิต
1.2.2.2	กลุ่มวิชาเอกภาษาอังกฤษ	51 หน่วยกิต
1.2.2.3	กลุ่มวิชาโทภาษาอังกฤษ	15 หน่วยกิต
1.2.3	หมวดวิชาเสรี หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
	รวม	132 หน่วยกิต

คณะสังคมศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (Political Science)

ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Political Science

ชื่อปริญญา

ภาษาไทย

ชื่อเต็ม : ศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ชื่อย่อ : ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

ภาษาอังกฤษ

ชื่อเต็ม : Bachelor of Arts (Political Science)

ชื่อย่อ : B.A. (Political Science)

1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และวิธีการปกครองตาม หลักการรัฐศาสตร์ นอกเหนือจากหลักการแห่งพระธรรมวินัย

1.2.2 เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ศึกษาและวิจัยรัฐศาสตร์ อันจะเป็นพื้นฐานในการ เข้าใจ และประสานงานกันระหว่างศาสนจักรและอาณาจักรในการพัฒนาสังคมไทย

1.2.3 เพื่อให้ นักศึกษาเป็นนักปกครอง ตอบสนองความต้องการของรัฐบาลและคณะ สงฆ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1.2.4 เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการบริหารและจัดการกิจการคณะ สงฆ์และพระพุทธศาสนา ให้เป็นไปโดยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพสูง

1.2.5 เพื่อให้ นักศึกษานำเอาหลักการ และวิธีการทางรัฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการ เผยแผ่พระพุทธศาสนา

1.2.6 เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยในระดับสูงขึ้นไป

1.3 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 140 หน่วยกิต

1.3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

1.3.1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต

1.3.1.2	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.3.1.3	กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
1.3.1.4	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.3.2	หมวดวิชาเฉพาะ	104	หน่วยกิต
1.3.2.1	กลุ่มวิชาศาสนา	30	หน่วยกิต
1.3.2.2	กลุ่มวิชาเอกรัฐศาสตร์การปกครอง	59	หน่วยกิต
1.3.2.3	กลุ่มวิชาโรรัฐศาสตร์การปกครอง	15	หน่วยกิต
1.3.3	หมวดวิชาเสรี หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
	รวม	140	หน่วยกิต

คณะศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ((Teaching English)

ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Teaching English

ชื่อปริญญา

ภาษาไทย

ชื่อเต็ม : ศาสนศาสตรบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ)

ชื่อย่อ : ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)

ภาษาอังกฤษ

ชื่อเต็ม : Bachelor of Arts (Teaching English)

ชื่อย่อ : B.A. (Teaching English)

1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.2 โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 170 หน่วยกิต

1.2.1	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30	หน่วยกิต
1.2.1.1	กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.2.1.2	กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.2.1.3	กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
1.2.1.4	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.2.2	หมวดวิชาเฉพาะ	96	หน่วยกิต
1.2.2.1	กลุ่มวิชาชีพ	50	หน่วยกิต
1.2.2.2	กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน	84	หน่วยกิต
	- วิชาเฉพาะทางพระพุทธศาสนา	30	หน่วยกิต
	- วิชาเฉพาะทางการสอนภาษาอังกฤษ	54	หน่วยกิต

1.2.3 หมวดวิชาเสรี หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
รวม	170 หน่วยกิต

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2543

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไข ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อให้เหมาะสมกับมาตรฐานทางวิชาการ และการบริหารงาน การศึกษาในระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 (2) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย พ.ศ. 2540 สภามหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ 3/2543 เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2543 จึงได้ออกระเบียบไว้ ดังนี้

ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ ปริญญาตรี พ.ศ. 2543 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 เป็นต้นไป

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือ ประกาศอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ ระเบียบนี้แทนในระเบียบนี้

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อธิการบดี หมายถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สภาวิชาการ หมายถึง สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขต หมายถึง เขตการศึกษาของมหาวิทยาลัย

คณะ หมายถึง คณะที่นักศึกษาสังกัด ในกรณีที่นักศึกษายังไม่เข้าสังกัด คณะ ให้ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการทำหน้าที่คณบดี

คณบดี หมายถึง คณบดีคณะที่นักศึกษาสังกัด

ภาควิชา หมายถึง ภาควิชาที่นักศึกษาสังกัด

หัวหน้าภาควิชา หมายถึง หัวหน้าภาควิชาที่นักศึกษาสังกัด

นักศึกษา หมายถึง ผู้เข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการใดๆ ที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือในกรณีที่มี ความจำเป็นอย่างยิ่งต้องผ่อนผันข้อกำหนดตามระเบียบนี้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้อธิการบดีมีอำนาจตีความ วินิจฉัย สั่งการและปฏิบัติตามที่เห็นสมควร และให้ถือเป็นที่สุด แล้วรายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ

- คุณสมบัติผู้สมัครเป็นนักศึกษา

1 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้าเป็นนักศึกษา

1.1 เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม 5 ประโยค และนักธรรมชั้นเอก หรือ

1.2 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและก่อนรับ ปริญญาต้องสอบได้นักธรรมชั้นเอกหรือธรรมศึกษาชั้นเอกหรือ

- 1.3 เป็นผู้ที่สภาวិชาการพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้รับเข้าศึกษา
- 2 ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อหรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา
- 3 ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม
- 4 ไม่เคยถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาเดิม
- 5 ไม่เป็นผู้ที่วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือติดยาเสพติดให้โทษ

- ระบบการศึกษา

1. การศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การศึกษาภาคปกติ การศึกษาภาคสมทบ และการศึกษาต่อเนื่อง

1.1 การศึกษาภาคปกติใช้ระบบทวิภาค แบ่งเวลาการศึกษาในหนึ่งปีการศึกษา ออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติได้แก่ ภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2 แต่ละภาค การศึกษามีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และอาจมีการศึกษาภาคฤดูร้อนต่อจากภาค การศึกษาที่ 2 ทั้งนี้ การศึกษาภาคฤดูร้อนให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

2.2 การศึกษาภาคสมทบและการศึกษาต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการ กำหนด

2. "หน่วยกิต" หมายถึง หน่วยที่ใช้แสดงปริมาณการศึกษา การกำหนดหน่วยกิตแต่ละ รายวิชามีหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.1 รายวิชาที่ใช้เวลาบรรยายสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษามีค่าเป็น 1 หน่วยกิต ยกเว้นบางรายวิชาที่อาจกำหนดเวลาบรรยายให้เป็นอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม

2.2 รายวิชาที่ใช้เวลาปฏิบัติทดลองสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษามีค่า เป็น 1 หน่วยกิต ยกเว้นบางรายวิชาที่อาจกำหนดเวลาปฏิบัติทดลองให้เป็นอย่างอื่นได้ตามความ เหมาะสม

2.3 รายวิชาที่ใช้เวลาฝึกงานสัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษามีค่าเป็น 1 หน่วยกิต ยกเว้นบางรายวิชาที่อาจกำหนดเวลาฝึกงานให้เป็นอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม

3. ระยะเวลาการศึกษา นักศึกษาภาคปกติ มีกำหนดระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา และอย่างมากไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ทั้งนี้ ต้องเรียนให้ได้หน่วยกิต ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ของคณะที่นักศึกษาสังกัดในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นและสภาวิชาการเห็นสมควร นักศึกษาทุกหลักสูตรสามารถขออนุมัติขยายระยะเวลาการศึกษาต่อสภาวิชาการได้อีก 1 ปี การศึกษา

4. เวลาเรียนในแต่ละรายวิชานักศึกษาต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลา เรียนทั้งหมดในหนึ่งภาคการศึกษาหรือได้ปฏิบัติงานในรายวิชานั้น จนเป็นที่เพียงพอตามที่อาจารย์ ผู้สอนกำหนดจึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้นยกเว้นกรณีที่ได้อบรมแล้วเห็นว่า การมีเวลาเรียน ไม่ครบตามกำหนดนี้ เนื่องจากเหตุอันมิใช่ความผิดของนักศึกษา

5. การเทียบชั้นปีของนักศึกษา ให้เทียบฐานะชั้นปีของนักศึกษาจากจำนวนหน่วยกิตที่ สอบได้ ตามอัตราส่วนของหน่วยกิตรวมของหลักสูตรนั้น

6. การเปิดการเรียนการสอนและการระงับการเรียนการสอนรายวิชา ให้อยู่ในดุลพินิจของคณบดี

- การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและการลงทะเบียนเรียน

1. การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษา จะมีสถานภาพเป็นนักศึกษาต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และในการขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องปฏิบัติตามประกาศของมหาวิทยาลัย

2. การลงทะเบียนเรียน

2.1 นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุจำเป็นสุดวิสัย อาจได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษจากคณบดี ทั้งนี้ จะต้องลงทะเบียนเรียนให้เรียบร้อยภายใน 2 สัปดาห์ของภาคการศึกษานั้น ๆ หรือ 1 สัปดาห์ของการศึกษาภาคฤดูร้อน

2.2 การลงทะเบียนเรียนจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้วการลงทะเบียนเรียนล่าช้า การชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ภายหลังจากที่มหาวิทยาลัยกำหนด ต้องเสียค่าปรับตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

2.3 การลงทะเบียนเรียนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ถ้ารายวิชาใดบังคับว่าต้องเรียนรายวิชาอื่นก่อน ต้องสอบรายวิชาที่ต้องศึกษาก่อนให้ได้ หรือได้รับอนุมัติจากหัวหน้าภาควิชาเป็นกรณีพิเศษ จึงจะมีสิทธิลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้น

3. จำนวนหน่วยกิต ต่อภาคการศึกษา

3.1 นักศึกษาภาคปกติต้องลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษามากที่สุดไม่เกิน 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต สำหรับการศึกษภาคฤดูร้อนจะลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 10 หน่วยกิต ยกเว้นการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาสุดท้าย ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี

3.2 นักศึกษาวิทยาภัณฑ์ต้องลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษามากที่สุดไม่เกิน 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 15 หน่วยกิต และในภาคฤดูร้อนจะลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 6 หน่วยกิต

3.3 ในกรณีที่นักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใด จะต้องยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาเพื่อรักษาสถานภาพนักศึกษา พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมภายใน 30 วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษา มิฉะนั้น อาจถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

4. การลงทะเบียนเรียนรายวิชาเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิตรวมในจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตร

4.1 ให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชาเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต (Audit) ได้ โดยต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีและชำระค่าหน่วยกิตหรือค่าธรรมเนียมตามปกติ

4.2 การลงทะเบียนเรียนรายวิชาเป็นพิเศษ โดยไม่นับหน่วยกิต ไม่บังคับให้นักศึกษาสอบและไม่มีผลการเรียน การบันทึกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษในช่องผลการเรียนจะบันทึกว่า "AUD" เฉพาะผู้ที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดของรายวิชานั้น

4.3 มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้บุคคลภายนอกลงทะเบียนเรียนวิชาเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิตได้ แต่ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด และจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย

5. การลงทะเบียนเรียนซ้ำ

5.1 ในรายวิชาที่มีการประเมินผลว่าสอบได้ นักศึกษาไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้นอีก ยกเว้นกรณีที่นักศึกษาสอบได้จำนวนหน่วยกิตครบทุกวิชาหรือรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง 2.00 และต้องเป็นรายวิชาที่สอบได้ค่าระดับคะแนนต่ำกว่า 2.00 เท่านั้น

5.2 นักศึกษาที่สอบรายวิชาศาสนาบังคับหรือรายวิชาเอก ได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C จะต้องลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้นซ้ำอีกจนกว่าจะสอบได้ระดับคะแนน C ขึ้นไป ส่วนรายวิชาอื่นที่ไม่ใช่รายวิชาบังคับและนักศึกษาสอบได้ระดับคะแนน F สามารถลงทะเบียนเรียนซ้ำหรือจะเลือกลงทะเบียนเรียนรายวิชาอื่นแทนก็ได้

5.3 การลงทะเบียนเรียนซ้ำหรือเรียนแทนจะต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี และต้องนำค่าระดับคะแนนทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนไปรวมในการคำนวณค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

6. ให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาภารกิจและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นไปตามที่สภาวิชาการกำหนด

7. การเก็บค่าหน่วยกิต ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

- การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

1. นักศึกษาต้องเข้าสอบทุกครั้งที่มีการสอบทุกประเภท ได้แก่

1.1 การสอบย่อย เป็นการทดสอบในระหว่างการศึกษาระหว่างการสอบของแต่ละรายวิชา การกำหนดเวลา จำนวนครั้งและวิธีการสอบ ให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา

1.2 การสอบระหว่างภาคเป็นการทดสอบในระหว่างการศึกษาระหว่างการสอบของแต่ละรายวิชาโดยมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า การกำหนดเวลาและวิธีการสอบให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา

1.3 การสอบปลายภาค เป็นการทดสอบครั้งสุดท้ายของแต่ละรายวิชาที่สอนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ในภาคการศึกษานั้น การกำหนดเวลาและวิธีการสอบให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัยนักศึกษาที่ขาดสอบในรายวิชาใดให้ถือว่าได้ค่าระดับคะแนนศูนย์ (0) เว้นแต่ในการสอบครั้งนั้น ผู้ขาดสอบจะได้แจ้งเหตุที่ขาดสอบพร้อมแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนมหาวิทยาลัยภายใน 5 วันทำการนับจากวันที่ขาดสอบ เพื่อนายทะเบียนมหาวิทยาลัยจะได้ทำรายงานเสนอคณบดีพิจารณาให้การสอบครั้งนั้นไม่สมบูรณ์

2. การคิดคะแนนในแต่ละภาคการศึกษาให้อยู่ในดุลพินิจของอาจารย์ประจำรายวิชา โดยความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชาและได้รับอนุมัติจากคณบดี

3. ระบบการประเมินผล

3.1 การประเมินผลการศึกษาของแต่ละรายวิชาให้กระทำเป็นระดับชั้น ซึ่งมีความหมายและค่าระดับคะแนนโดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

ระดับคะแนน (เกรด)	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
A	ดีเยี่ยม (Excellent)	4.0
B+	ดีมาก (Very good)	3.5
B	ดี (Good)	3.0
C+	ค่อนข้างดี (Above average)	2.5
C	พอใช้ (Average)	2.0
D+	อ่อน (Below average)	1.5
D	อ่อนมาก (Poor)	1.0
F	ตก (Fail)	0

3.2 ในกรณีที่ไม่สามารถประเมินผลเป็นระดับคะแนนหรือค่าระดับคะแนนดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้สัญลักษณ์ต่อไปนี้

3.2.1 AUD(Audit) หมายถึง การลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นเป็นกรณีพิเศษและไม่นับหน่วยกิต

3.2.2 I (Incomplete) หมายถึง การวัดผลยังไม่สมบูรณ์

3.2.3 S (Satisfactory) หมายถึง การเรียนเป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาสอบผ่านวิชาหรือรายวิชานั้น

3.2.4 U (Unsatisfactory) หมายถึง การเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำเพื่อเปลี่ยน U ให้เป็น S

3.2.5 W (Withdrawal) หมายถึง การขอเพิกถอนรายวิชาโดยได้รับอนุมัติ

3.3 การให้ระดับคะแนน A, B+, B, C+, C, D+, D และ F จะกระทำในกรณีที่ป็นรายวิชาที่นักศึกษาเข้าสอบ และหรือมีผลงานที่ประเมินค่าได้ตามระดับคะแนน

3.4 นักศึกษาที่มีผลการศึกษาในระดับคะแนน D ขึ้นไปถือว่าสอบได้ในรายวิชานั้น ยกเว้นรายวิชา ส่วนนักศึกษาที่มีผลการศึกษาในระดับคะแนน F จะต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชานั้น

3.5 การให้ F นอกจากจะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

3.5.1 นักศึกษาเข้าสอบและสอบตก

3.5.2 นักศึกษาขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดี

3.5.3 นักศึกษาไม่มีสิทธิเข้าสอบ เนื่องจากได้รับการตัดสินว่ามีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 ในรายวิชานั้น

3.5.4 นักศึกษาทำผิดระเบียบการสอบและได้รับการตัดสินให้สอบตก

3.6 การให้ AUD ในรายวิชาใดจะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

3.7 การให้ I ในรายวิชาใดจะทำได้ในกรณีต่อไปนี้

3.7.1 นักศึกษาที่มีเวลาเรียนครบร้อยละ 80 แต่ไม่สามารถเข้าสอบได้เพราะป่วย โดยต้องยื่นใบลาพร้อมใบรับรองแพทย์ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชาและได้รับอนุมัติจากคณบดี

3.7.2 นักศึกษาขาดสอบโดยเหตุสุดวิสัยและได้รับการอนุมัติจากคณบดี

3.7.3 นักศึกษาทำงานที่เป็นส่วนประกอบการศึกษาของรายวิชายังไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นสมควรให้หรือผลการศึกษา

3.7.4 นักศึกษาที่ได้รับสัญลักษณ์ I ต้องดำเนินการขอประเมินผลเพื่อแก้สัญลักษณ์ I ให้เสร็จสิ้นภายในภาคการศึกษาถัดไป หากพ้นกำหนดดังกล่าว มหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนสัญลักษณ์ I เป็น F โดยอัตโนมัติ

3.8 การให้ S หรือ U ในรายวิชาใดจะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่ไม่มีหน่วยกิตหรือมีหน่วยกิต แต่ภาควิชาเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ที่มีค่าระดับคะแนน

3.9 การให้ W ในรายวิชาใด จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนไว้แล้ว โดยจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

3.9.1 นักศึกษาขอเพิกถอนรายวิชานั้น หรือลาพักการศึกษาหลังจากเวลาที่ได้กำหนดไว้และได้รับอนุมัติจากคณบดี

3.9.2 นักศึกษาถูกสั่งพักการศึกษาในภาคการศึกษานั้น

4. การคำนวณค่าระดับคะแนน

4.1 การนับจำนวนหน่วยกิตเพื่อใช้ในการคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยให้คำนวณจากรายวิชาที่นับหน่วยกิตและมีการประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ A, B+, B, C+, C, D+, D และ F

4.2 สำหรับรายวิชาที่ได้สัญลักษณ์ F ให้บันทึกผลการศึกษาในใบรายงานผลการศึกษาและนำจำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้นมาคำนวณในค่าระดับคะแนนเฉลี่ยด้วย

4.3 การนับจำนวนหน่วยกิตสะสมของนักศึกษาเพื่อให้ครบหลักสูตร ให้นับเฉพาะหน่วยกิตของรายวิชาที่สอบได้เท่านั้น

4.4 ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยมี 2 ประเภท คือ

4.4.1 ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยประจำภาค (Semester Grade Point Average = SEM-GPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาในภาคการศึกษานั้น โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของทุกรายวิชาหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้น ๆ

4.4.2 ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average=CUMGPA) ให้คำนวณจากผลการศึกษานักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาสุดท้าย โดยเอาผลรวมของผลคูณของจำนวนหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของแต่ละรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมดหารด้วยผลรวมของหน่วยกิตของรายวิชาที่ศึกษาทั้งหมด

- การสำเร็จการศึกษา

1. การขอจบการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนครบตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยหากมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป มีสิทธิยื่นคำร้องแสดงความจำนง ขอจบการศึกษาต่อนายทะเบียนของมหาวิทยาลัย

2. การให้ปริญญา

2.1 นักศึกษาที่จะรับปริญญาต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1.1 สอบได้จำนวนหน่วยกิต ครบตามหลักสูตรของสาขาวิชาและได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป

2.1.2 สอบได้นักธรรมชั้นเอกหรือธรรมศึกษาชั้นเอก

2.1.3 มีความประพฤติเรียบร้อยเหมาะสมกับปริญญาที่ได้รับ

2.1.4 ไม่มีพันธะผูกพันใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

2.1.5 นักศึกษาที่เป็นชาวต่างประเทศที่มีคุณสมบัติครบถ้วน แต่ไม่ได้นักธรรมชั้นเอกหรือธรรมศึกษาชั้นเอก ต้องเสนอนิพนธ์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นภาษาอังกฤษตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาวิชาการกำหนด

2.1.6 ผ่านการศึกษาภาคปฏิบัติตามระเบียบมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการปฏิบัติกิจกรรมฐานภาคปกติและระเบียบมหาวิทยาลัยว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจสำหรับพระนักศึกษา

2.2 คณบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำคณะเป็นผู้เสนอชื่อนักศึกษาผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน ให้เป็นผู้สมควรได้รับปริญญาและปริญญาเกียรตินิยม แล้วแจ้งให้นายทะเบียนมหาวิทยาลัยเสนอชื่อต่อสภาวิชาการเพื่อนำเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติ

3. การขอรับปริญญา นักศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จะต้องยื่นคำร้องแสดงความจำนงขอรับปริญญาต่อนายทะเบียนมหาวิทยาลัยภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะต้องเสียค่าปรับตามประกาศของมหาวิทยาลัยและอาจไม่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติให้ปริญญาในภาคการศึกษานั้น

4. การให้ปริญญาเกียรตินิยม

4.1 นักศึกษาที่มีสิทธิได้รับปริญญาเกียรตินิยมอันดับหนึ่งต้องมีคุณสมบัติดังนี้

4.1.1 สอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายใน 4 ปี

4.1.2 สอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

4.1.3 ไม่เคยสอบได้ระดับคะแนน D หรือ F และไม่เคยเรียนซ้ำในรายวิชาใด

4.2 นักศึกษาที่มีสิทธิได้รับปริญญาเกียรตินิยมอันดับสองต้องมีคุณสมบัติดังนี้

4.2.1 สอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายใน 4 ปี

4.2.2 สอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป

4.2.3 ไม่เคยสอบได้ระดับคะแนน D หรือ F และไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด

4.3 นักศึกษาที่ขอเทียบโอนไม่มีสิทธิได้รับปริญญาเกียรตินิยม

5. มหาวิทยาลัยอาจพิจารณาให้เหรียญรางวัลแก่นักศึกษาผู้มีคุณสมบัติดังนี้

5.1 ได้รับปริญญาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และ

5.2 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุดในจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรและ
ในปีการศึกษาเดียวกัน

6. พิธีประสาทปริญญาจะจัดให้มีปีละ 1 ครั้ง ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการบริการนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้คือ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติและภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2552 ใน 4 คณะ คือ สังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะศาสนาศาสตร์และปรัชญา จำนวนทั้งสิ้น 291 รูป/คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ รูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
2. รวบรวมสาระและเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้จากเอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎี ผลการวิจัย และการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
3. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาสร้างแบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยให้ครอบคลุมตามสาระที่นิยามศัพท์เฉพาะไว้ในบทที่ 1

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อรับคำแนะนำในการตรวจแก้ไขเนื้อหาของแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามส่งผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนการนำไปทดลองใช้ (Try Out)

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา จำนวน 30 รูป/คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) เป็นรายชื่อโดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 แบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ และใช้การทดสอบที (Dependent t-test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ ตั้งแต่ 1.761 ขึ้นไป ไว้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์

8. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากแบบสอบถามทั้งฉบับที่ผ่านการคัดเลือก โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1984: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 (ภาคผนวก ค)

9. นำแบบสอบถามเสนอกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้แก่ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 -5.00	หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อม ว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 -4.49	หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อม ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 -3.49	หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อม ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 -2.49	หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อม ว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.49	หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อม ว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
3. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยส่งแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามไปแจกทั้งหมด 291 ฉบับ แต่ได้รับแบบสอบถามกลับมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.91
5. การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้วิธีการทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพ โดยใช้การทดสอบที (Independent t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา คณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

5. เพื่อประเมินทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้การทดสอบที (one sample t-test) และพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

5.1 ถ้าระดับทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 ซึ่งเป็นค่ากลางของมาตรวัดทัศนคติแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์

5.2 ถ้าระดับทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านเท่ากับ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 ซึ่งเป็นค่ากลางของมาตรวัดทัศนคติแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับเท่ากับเกณฑ์

5.3 ถ้าระดับทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านต่ำกว่า ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 ซึ่งเป็นค่ากลางของมาตรวัดทัศนคติแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถือว่านักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

6. การสรุปผลการทดสอบสมมติฐานตามทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาดังนี้

- ถ้าระดับทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่ายอมรับสมมติฐาน

- ถ้าระดับทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าปฏิเสธสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม (Discrimination Power) โดยใช้การทดสอบที่ (t-test) (Ferguson. 1981: 180)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984: 160)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้การทดสอบที่ (t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe') (Ferguson. 1981: 190)

3.3 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย กับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 โดยใช้การทดสอบที่ (one sample t-test)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตามองค์ประกอบของสภาพแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ (Scheffe's method)

ตอนที่ 4 การประเมินทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้การทดสอบที (one sample t-test)

ตอนที่ 5 การสรุปผลการทดสอบสมมติฐานตามทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=250)	ร้อยละ (%)
1. สถานภาพ		
ภาคปกติ	162	64.80
ภาคสมทบ	88	35.20
รวม	250	100.00
2. ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	63	25.20
ชั้นปีที่ 2	65	26.00
ชั้นปีที่ 3	63	25.20
ชั้นปีที่ 4	59	23.60
รวม	250	100.00
3. คณะที่กำลังศึกษา		
คณะศึกษาศาสตร์	38	15.20

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนนักศึกษา (n=250)	ร้อยละ (%)
คณะสังคมศาสตร์	148	59.20
คณะมนุษยศาสตร์	39	15.60
คณะศาสนาและปรัชญา	25	10.00
รวม	250	100.00
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง	88	35.20
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง	132	52.80
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	30	12.00
รวม	250	100.00

จากตาราง 1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 250 รูป/คน

1. สถานภาพ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามสถานภาพ เป็นนักศึกษาภาคปกติ จำนวน 162 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 และนักศึกษาภาคสมทบ จำนวน 88 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 35.20

2. ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามชั้นปีที่ศึกษา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 63 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 65 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 63 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 และ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 59 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 23.60

3. คณะที่กำลังศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามคณะที่กำลังศึกษา เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 38 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 นักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 148 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 39 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และนักศึกษาคณะศาสนาและปรัชญา จำนวน 25 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง จำนวน 88 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง จำนวน 132 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 52.80 และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ จำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 12.00

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					
	ภาคปกติ		ระดับความหมาย	ภาคสมทบ		ระดับความหมาย
	(n = 162)	ระดับ		(n = 88)	ระดับ	
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.80	0.30	มาก	4.14	0.39	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.06	0.36	มาก	4.07	0.42	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่	4.12	0.25	มาก	4.27	0.36	มาก
4. ด้านการบริการนักศึกษา	3.85	0.26	มาก	4.01	0.41	มาก
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.03	0.25	มาก	4.15	0.45	มาก
รวม	3.96	0.11	มาก	4.12	0.33	มาก

จากตาราง 2 นักศึกษาภาคปกติมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.11) และนักศึกษาภาคสมทบมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาภาคปกติมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.30), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.36), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.25), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.26) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.25)

ส่วนภาคสมทบ พบว่า นักศึกษาภาคสมทบมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.39), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.42), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.36), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.41) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.45)

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ สภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น																							
	ชั้นปีที่ 1			ระดับ			ชั้นปีที่ 2			ระดับ			ชั้นปีที่ 3			ระดับ			ชั้นปีที่ 4			ระดับ		
	(n = 63)			ความ			(n = 65)			ความ			(n = 63)			ความ			(n = 59)			ความ		
	$\bar{x}$	S.D.	หมาย	$\bar{x}$	S.D.	หมาย	$\bar{x}$	S.D.	หมาย	$\bar{x}$	S.D.	หมาย	$\bar{x}$	S.D.	หมาย	$\bar{x}$	S.D.	หมาย	$\bar{x}$	S.D.	หมาย			
1 ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.97	0.38	มาก	3.88	0.45	มาก	4.01	0.33	มาก	3.82	0.29	มาก												
2 ด้านการเรียนการสอน	4.16	0.31	มาก	4.09	0.39	มาก	4.02	0.40	มาก	3.98	0.41	มาก												
3 ด้านอาคารสถานที่	4.10	0.29	มาก	4.20	0.35	มาก	4.21	0.34	มาก	4.18	0.21	มาก												
4 ด้านการบริการนักศึกษา	3.89	0.34	มาก	3.98	0.38	มาก	3.83	0.31	มาก	3.91	0.26	มาก												
5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.15	0.28	มาก	4.07	0.39	มาก	3.90	0.35	มาก	4.16	0.27	มาก												
รวม	4.04	0.18	มาก	4.04	0.32	มาก	3.98	0.23	มาก	4.00	0.12	มาก												

จากตาราง 3 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D.= 0.18), นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D.= 0.32), นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D.= 0.23) และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D.= 0.12)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.38), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.16$, S.D.= 0.31), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.10$, S.D.= 0.29), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.89$, S.D.= 0.34) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.15$, S.D.= 0.28)

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.88$, S.D.= 0.45), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.09$, S.D.= 0.39), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.20$, S.D.= 0.35), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.98$, S.D.= 0.38) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.39)

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 4.01$, S.D.= 0.33), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.40), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.34), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.83$, S.D.= 0.31) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.35)

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.82$, S.D.= 0.29), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.98$, S.D.= 0.41), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.18$, S.D.= 0.21), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.91$, S.D.= 0.26) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.16$, S.D.= 0.27)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ สภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น											
	คณะศึกษาศาสตร์ (n = 38)			คณะสังคมศาสตร์ (n = 148)			คณะมนุษยศาสตร์ (n = 39)			คณะศาสนาและปรัชญา (n = 25)		
	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	ระดับ ความ หมาย	
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1 ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.79	0.37	มาก	4.02	0.39	มาก	3.80	0.22	มาก	3.73	0.27	มาก
2 ด้านการเรียนการสอน	4.01	0.49	มาก	4.07	0.39	มาก	4.08	0.31	มาก	4.10	0.30	มาก
3 ด้านอาคารสถานที่	4.24	0.26	มาก	4.21	0.33	มาก	4.02	0.22	มาก	4.09	0.26	มาก
4 ด้านการบริการนักศึกษา	3.84	0.23	มาก	3.92	0.37	มาก	3.90	0.25	มาก	3.87	0.27	มาก
5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.01	0.28	มาก	4.10	0.38	มาก	4.02	0.25	มาก	4.07	0.25	มาก
รวม	3.96	0.13	มาก	4.05	0.27	มาก	3.95	0.10	มาก	3.96	0.10	มาก

จากตาราง 4 นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D.= 0.13), นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D.= 0.27), นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์มีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D.= 0.10) และนักศึกษาคณะศาสนาและปรัชญามีทัศนคติว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.10)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.79$, S.D.= 0.37), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.01$, S.D.= 0.49), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.26), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.23) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.01$, S.D.= 0.28)

นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.39), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.39), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.33), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.37) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.01$, S.D.= 0.38)

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.80$, S.D.= 0.22), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.08$, S.D.= 0.31), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.22), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.25) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.25)

นักศึกษาคณะศาสนาและปรัชญา มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.73$, S.D.= 0.27), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.10$, S.D.= 0.30), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.09$, S.D.= 0.26), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.87$, S.D.= 0.27) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.25)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ สภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น								
	สูง		ระดับ	ปานกลาง		ระดับ	ต่ำ		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1 ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.97	0.37	มาก	3.89	0.37	มาก	3.90	0.42	มาก
2 ด้านการเรียนการสอน	4.13	0.36	มาก	4.02	0.41	มาก	4.10	0.35	มาก
3 ด้านอาคารสถานที่	4.22	0.29	มาก	4.13	0.31	มาก	4.21	0.28	มาก
4 ด้านการบริการนักศึกษา	3.97	0.34	มาก	3.85	0.32	มาก	3.95	0.27	มาก
5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.07	0.32	มาก	4.05	0.37	มาก	4.14	0.26	มาก
รวม	4.06	0.23	มาก	3.98	0.22	มาก	4.05	0.23	มาก

จากตาราง 5 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.23), นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D.= 0.22) และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D.= 0.23)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.37), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.13$, S.D.= 0.36), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.22$, S.D.= 0.29), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.34) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.32)

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.89$, S.D.= 0.37), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.41), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.13$, S.D.= 0.31), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.85$, S.D.= 0.32) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.05$, S.D.= 0.37)

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.42), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.10$, S.D.= 0.35), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.28), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.95$, S.D.= 0.27) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.14$, S.D.= 0.26)

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระดับความ		ระดับ ความหมาย
		คิดเห็น		
		(n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
1.	อาจารย์ชี้แจงรายละเอียดของวิชาที่สอนในชั่วโมงแรกของการสอน	3.96	0.83	มาก
2.	อาจารย์มีการเตรียมการสอนทุกครั้งก่อนเข้าสอน	4.10	0.72	มาก
3.	อาจารย์มีความรู้ ความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	3.75	0.78	มาก
4.	อาจารย์มีความรู้ ความชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.00	0.84	มาก
5.	อาจารย์เป็นผู้มีประสบการณ์การสอนในรายวิชาที่สอน	4.29	0.72	มาก
6.	อาจารย์มีการใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม	3.77	0.81	มาก
7.	อาจารย์มีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย	3.86	0.84	มาก
8.	อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา	3.81	0.85	มาก
9.	อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการสอนนักศึกษา	4.21	0.69	มาก
10.	อาจารย์ตรวจผลงานทุกชิ้นที่นักศึกษาส่งให้ตรวจ	3.77	0.80	มาก
11.	อาจารย์อุทิศเวลาต่อภาระหน้าที่ในการสอน	3.77	0.84	มาก
12.	อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับความเป็นครู	3.98	0.81	มาก
13.	อาจารย์มีภาวะความเป็นผู้นำ	4.13	0.72	มาก
14.	อาจารย์มีคุณธรรมและจริยธรรม	3.71	0.85	มาก
15.	อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพการเป็นผู้สอน	3.76	0.89	มาก
รวม		3.92	0.37	มาก

จากตาราง 6 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอนทุกข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อที่	ด้านการเรียนการสอน	ระดับความ		ระดับ ความหมาย
		คิดเห็น		
		(n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
16.	โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.30	0.67	มาก
17.	รายวิชาต่างๆ ที่จัดให้เรียนมีเนื้อหาครอบคลุมความรู้ตาม วัตถุประสงค์ในหลักสูตร	4.06	0.80	มาก
18.	ปริมาณเนื้อหาวิชาที่จัดให้เรียนในแต่ละภาคเรียนสัมพันธ์กับ ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละภาคเรียน	4.02	0.89	มาก
19.	เนื้อหาแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนแต่ละภาคเรียนมีความต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน	3.95	0.86	มาก
20.	เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความทันสมัยและ สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน	3.89	0.93	มาก
21.	เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการของ นักศึกษา	3.99	0.83	มาก
22.	อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัย	4.14	0.78	มาก
23.	สื่อการเรียนการสอนพร้อมใช้งานตลอดเวลา	4.09	0.79	มาก
24.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกความรู้ที่ สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา	4.14	0.79	มาก
25.	การจัดตารางสอนแต่ละวันมีความเหมาะสม	4.08	0.83	มาก
26.	ในการสอบแต่ละครั้งมีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการ เรียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.12	0.80	มาก
รวม		4.07	0.38	มาก

จากตาราง 7 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ด้านการเรียนการสอนทุกข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อ ที่	ด้านอาคารสถานที่	ระดับความ คิดเห็น		ระดับ ความหมาย
		(n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
27.	อาคารสถานที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	4.31	0.66	มาก
28.	อาคารสถานที่ที่มีความพร้อมต่อการใช้งานในการจัดการเรียนการสอน	4.26	0.72	มาก
29.	ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักศึกษา	3.85	0.96	มาก
30.	ขนาดของห้องสมุดมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่เข้ารับบริการ	4.14	0.80	มาก
31.	บรรยากาศภายในห้องสมุดมีความเหมาะสมในการเข้าไปศึกษาค้นคว้า	4.27	0.73	มาก
32.	สถานที่พักผ่อนบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยมีความเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา	4.24	0.80	มาก
33.	บริเวณโดยรอบของอาคารสถานที่มีความสะอาด	4.23	0.75	มาก
34.	ทางเดินเท้าภายในมหาวิทยาลัยมีความปลอดภัย	4.26	0.77	มาก
35.	ห้องประชุมมีอุปกรณ์ในการจัดประชุม เช่น เครื่องฉาย ลำโพง เก้าอี้ เป็นต้น ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน	4.13	0.81	มาก
36.	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาน เป็นต้น ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน	3.98	0.85	มาก
37.	ห้องเรียนมีแสงสว่างที่เหมาะสม	4.23	0.73	มาก
38.	ห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวนขณะที่อาจารย์บรรยาย	4.17	0.79	มาก
39.	ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา	4.24	0.73	มาก
รวม		4.17	0.30	มาก

จากตาราง 8 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่ทุกข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช
วิทยาลัย ด้านการบริการนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อ ที่	ด้านการบริการนักศึกษา	ระดับความ คิดเห็น		ระดับ ความหมาย
		(n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
40.	มหาวิทยาลัยจัดปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน การเลือก สาขาวิชาเอก ระเบียบการปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยให้ นักศึกษาทราบทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่	3.94	1.02	มาก
41.	สถานที่ที่มหาวิทยาลัยใช้ปฐมนิเทศนักศึกษามีความเหมาะสม	4.00	0.94	มาก
42.	มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวการลงทะเบียนเรียน ล่วงหน้าเสมอ	3.84	0.91	มาก
43.	มหาวิทยาลัยมีการอำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนเรียน	3.81	0.99	มาก
44.	นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาแนะแนวจาก อาจารย์ที่ปรึกษาทุกครั้งที่มีปัญหาการเรียน	3.95	0.93	มาก
45.	มหาวิทยาลัยมีการแจ้งผลการสอบแต่ละรายวิชาในภาค การศึกษานั้นๆ ได้รวดเร็วและถูกต้อง	3.86	0.97	มาก
46.	มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือกิจกรรมให้ นักศึกษาทราบเป็นประจำ เช่น การเรียนการสอน การจัด กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น	3.94	0.93	มาก
47.	ห้องสมุดมีจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอกับการให้บริการ	3.86	0.99	มาก
48.	ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือ ตำราเอกสารและวารสารเพื่อ การศึกษาค้นคว้าเพียงพอ	4.02	0.92	มาก
49.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้บริการอย่างรวดเร็ว	3.83	0.98	มาก
50.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีอัธยาศัยดี	4.03	0.87	มาก
51.	ห้องสมุดมีบริการถ่ายเอกสารที่สะดวก	3.79	0.97	มาก
52.	เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกใน การให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการสืบค้นข้อมูล	3.75	1.04	มาก
53.	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มี เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้ารับบริการ	3.88	0.97	มาก
54.	มหาวิทยาลัยมีการบริการน้ำดื่มสะอาด	4.06	0.89	มาก
55.	มหาวิทยาลัยมีการบริการรักษาสุขภาพที่ดี	3.98	0.96	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการบริการนักศึกษา	ระดับความ		ระดับ ความหมาย
		คิดเห็น (n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
56.	มหาวิทยาลัยจัดบริการร้านอาหารที่มีความสะดวกต่อนักศึกษา	3.88	0.95	มาก
รวม		3.90	0.33	มาก

จากตาราง 9 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการบริการนักศึกษาโดยรวมว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามี ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ด้านการบริการนักศึกษาทุกข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช วิทยาลัย ด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายข้อ

ข้อ ที่	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระดับความ		ระดับ ความหมาย
		คิดเห็น (n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
57.	มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ที่สนับสนุนและส่งเสริม ความรู้แก่นักศึกษาอยู่เสมอ	4.16	0.78	มาก
58.	กิจกรรมที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนานักศึกษา	4.14	0.87	มาก
59.	มหาวิทยาลัยให้เงินอุดหนุนการทำกิจกรรมเสมอ	4.03	0.87	มาก
60.	มหาวิทยาลัยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของนักศึกษา	4.19	0.78	มาก
61.	มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาแสดงผลงานต่างๆ ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	4.02	0.82	มาก
62.	มหาวิทยาลัยสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดกิจกรรม	4.03	0.90	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระดับความ คิดเห็น		ระดับ ความหมาย
		(n = 250)		
		$\bar{x}$	S.D.	
63.	กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษา	4.13	0.82	มาก
64.	นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและ ส่วนรวม	4.01	0.87	มาก
65.	นักศึกษาให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเสริม ประสบการณ์ตรง	4.11	0.82	มาก
66.	ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมเป็นประโยชน์ ต่อนักศึกษาที่มาร่วมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.06	0.87	มาก
67.	นักศึกษามีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น	4.04	0.85	มาก
68.	กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นได้รับความสนใจจากนักศึกษา	4.10	0.84	มาก
69.	กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย	4.10	0.87	มาก
70.	งานกิจกรรมช่วยให้นักศึกษาต่างคณะได้มีความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน	3.93	0.89	มาก
รวม		4.07	0.34	มาก

จากตาราง 10 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนักศึกษาโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนักศึกษาทุกข้อว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช
วิทยาลัย โดยรวม 5 ด้าน และเป็นรายด้าน

ข้อที่	สภาพแวดล้อม รวม 5 ด้าน	ระดับความคิดเห็น (n = 250)		ระดับ ความหมาย
		$\bar{x}$	S.D.	
1.	ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.92	0.37	มาก
2.	ด้านการเรียนการสอน	4.07	0.38	มาก
3.	ด้านอาคารสถานที่	4.17	0.30	มาก
4.	ด้านการบริการนักศึกษา	3.90	0.33	มาก
5.	ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.07	0.34	มาก
รวม		4.02	0.23	มาก

จากตาราง 11 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวม 5 ด้านว่ามีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมาก ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.37), ด้านการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.07$,
S.D.= 0.38), ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{x} = 4.17$, S.D.= 0.30), ด้านการบริการนักศึกษา ($\bar{x} = 3.90$,
S.D.= 0.33) และด้านกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{x} = 4.07$, S.D.= 0.34)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

ตาราง 12 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพ

ทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อสภาพแวดล้อม	สถานภาพ				t	p
	ปกติ (n = 162)		สมทบ (n = 88)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.80	0.30	4.14	0.39	-6.96	.001
2. ด้านการเรียนการสอน	4.06	0.36	4.07	0.42	-0.12	.908
3. ด้านอาคารสถานที่	4.12	0.25	4.27	0.36	-3.93	.001
4. ด้านการบริการนักศึกษา	3.85	0.26	4.01	0.41	-3.30	.001
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.03	0.25	4.15	0.45	-2.38	.006
รวม	3.96	0.11	4.12	0.33	-4.54	.001

จากตาราง 12 นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อสภาพแวดล้อม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	1.32	3	0.44	3.15	0.025
	ภายในกลุ่ม	34.34	246	0.14		
	รวม	35.67	249			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.16	3	0.39	2.62	0.051
	ภายในกลุ่ม	36.59	246	0.14		
	รวม	37.76	249			
3. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	0.49	3	0.16	1.71	0.164
	ภายในกลุ่ม	23.34	246	0.09		
	รวม	23.83	249			
4. ด้านการบริการนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.75	3	0.25	2.31	0.076
	ภายในกลุ่ม	26.71	246	0.10		
	รวม	27.47	249			
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.69	3	0.89	8.17	0.000
	ภายในกลุ่ม	27.03	246	0.11		
	รวม	29.73	249			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.14	3	0.04	0.90	0.439
	ภายในกลุ่ม	13.32	246	0.05		
	รวม	13.47	249			

จากตาราง 13 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการบริการนักศึกษา ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 14

สำหรับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่าไม่มีคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างอันเกิดจากกระบวนการสุ่ม

ตาราง 14 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา เป็นรายคู่

ชั้นปี	— X	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		4.04	4.04	3.98	4.00
ชั้นปีที่ 1	4.04				
ชั้นปีที่ 2	4.04				
ชั้นปีที่ 3	3.98	*	*		
ชั้นปีที่ 4	4.00			*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15 เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา

ทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อสภาพแวดล้อม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3.50	3	1.16	8.92	0.000
	ภายในกลุ่ม	32.17	246	0.13		
	รวม	35.67	249			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.15	3	0.05	0.33	0.799
	ภายในกลุ่ม	37.61	246	0.15		
	รวม	37.76	249			
3. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	1.42	3	0.47	5.21	0.002
	ภายในกลุ่ม	22.41	246	0.09		
	รวม	23.83	249			
4. ด้านการบริการนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.23	3	0.07	0.69	0.555
	ภายในกลุ่ม	27.24	246	0.11		
	รวม	27.47	249			
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.35	3	0.11	0.98	0.400
	ภายในกลุ่ม	29.37	246	0.11		
	รวม	29.73	249			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.56	3	0.18	3.57	0.015
	ภายในกลุ่ม	12.90	246	0.05		
	รวม	13.47	249			

จากตาราง 15 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 16-18

ตาราง 16 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา ด้านอาจารย์ผู้สอน เป็นรายคู่

คณะที่กำลังศึกษา	$\bar{x}$	คณะ ศึกษาศาสตร์	คณะ สังคมศาสตร์	คณะ มนุษยศาสตร์	คณะ ศาสนศึกษา และปรัชญา
		3.96	4.05	3.95	3.96
คณะ ศึกษาศาสตร์	3.96				
คณะ สังคมศาสตร์	4.05	*			
คณะ มนุษยศาสตร์	3.95		*		
คณะ ศาสนศึกษา และปรัชญา	3.96		*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และนักศึกษาคณะศาสนศึกษาและปรัชญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา ด้านอาคารสถานที่ เป็นรายคู่

คณะที่กำลังศึกษา	$\bar{x}$	คณะศึกษาศาสตร์	คณะสังคมศาสตร์	คณะมนุษยศาสตร์	คณะศานาและปรัชญา
		3.96	4.05	3.95	3.96
คณะศึกษาศาสตร์	3.96				
คณะสังคมศาสตร์	4.05				
คณะมนุษยศาสตร์	3.95	*	*		
คณะศานาและปรัชญา	3.96				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอาคารสถานที่แตกต่างจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ และนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา โดยรวม 5 ด้าน เป็นรายคู่

คณะที่กำลังศึกษา	$\bar{x}$	คณะ ศึกษาศาสตร์	คณะ สังคมศาสตร์	คณะ มนุษยศาสตร์	คณะ ศาสนศึกษา และปรัชญา
		3.96	4.05	3.95	3.96
คณะ ศึกษาศาสตร์	3.96				
คณะ สังคมศาสตร์	4.05	*			
คณะ มนุษยศาสตร์	3.95		*		
คณะ ศาสนศึกษา และปรัชญา	3.96				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวม 5 ด้าน แตกต่างจากนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทัศนะของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีต่อสภาพแวดล้อม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	1.43	0.240
	ภายในกลุ่ม	35.26	247	0.14		
	รวม	35.67	249			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.68	2	0.34	2.29	0.103
	ภายในกลุ่ม	37.07	247	0.15		
	รวม	37.76	249			
3. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2	0.24	2.55	0.079
	ภายในกลุ่ม	23.35	247	0.09		
	รวม	23.83	249			
4. ด้านการบริการนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.79	2	0.39	3.68	0.026
	ภายในกลุ่ม	26.67	247	0.10		
	รวม	27.47	249			
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.17	2	0.08	0.74	0.477
	ภายในกลุ่ม	29.55	247	0.12		
	รวม	29.73	249			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	3.97	0.020
	ภายในกลุ่ม	13.05	247	0.05		
	รวม	13.47	249			

จากตาราง 19 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านกิจกรรม นักศึกษาไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 20-21

ตาราง 20 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการบริการนักศึกษา เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ทางการเรียน	$\bar{X}$	4.05	3.98	4.06
ต่ำ	4.05			
ปานกลาง	3.98			
สูง	4.06		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการบริการ นักศึกษา แตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 21 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวม 5 ด้าน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ทางการเรียน	$\bar{X}$	4.05	3.98	4.06
ต่ำ	4.05			
ปานกลาง	3.98			
สูง	4.06		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวม 5 ด้าน แตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การประเมินทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (One sample t-test) ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 การประเมินทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น		เกณฑ์	t	p
	(n = 250)				
	$\bar{x}$	S.D.			
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	3.92	0.37	3.00	38.59	.000
2. ด้านการเรียนการสอน	4.07	0.38	3.00	43.50	.000
3. ด้านอาคารสถานที่	4.18	0.30	3.00	60.13	.000
4. ด้านการบริการนักศึกษา	3.91	0.33	3.00	43.23	.000
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.08	0.34	3.00	49.20	.000
รวม	4.02	0.23	3.00	69.37	.000

จากตาราง 22 การประเมินทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 การสรุปผลการทดสอบสมมติฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 4 ข้อ ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานตามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ข้อ

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน	จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมยอมรับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ 1. ด้านอาจารย์ผู้สอน (ยอมรับสมมติฐาน) 2. ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) 3. ด้านอาคารสถานที่ (ปฏิเสธสมมติฐาน) 4. ด้านการบริการนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน) 5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน)
2. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน	จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมปฏิเสธสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ 1. ด้านอาจารย์ผู้สอน (ยอมรับสมมติฐาน) 2. ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) 3. ด้านอาคารสถานที่ (ปฏิเสธสมมติฐาน) 4. ด้านการบริการนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน) 5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน)

ตาราง 23 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
<p>3. นักศึกษาที่กำลังศึกษาใน คณะต่างกัน มีทัศนคติต่อ สภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตมหา วชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกัน</p>	<p>จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3 นักศึกษาที่กำลังศึกษาใน คณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหาม กุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหา วชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมยอมรับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านอาจารย์ผู้สอน (ยอมรับสมมติฐาน) 2. ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) 3. ด้านอาคารสถานที่ (ยอมรับสมมติฐาน) 4. ด้านการบริการนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน) 5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน)
<p>4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน มี ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตมหา วชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกัน</p>	<p>จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหา วชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมยอมรับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน 5 ด้าน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านอาจารย์ผู้สอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) 2. ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) 3. ด้านอาคารสถานที่ (ปฏิเสธสมมติฐาน) 4. ด้านการบริการนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน) 5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน)
<p>5. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมี ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตมหา วชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านสูง กว่าเกณฑ์ที่กำหนด</p>	<p>จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 5 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมี ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย วิทยาเขตมหา วชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมสูง กว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้</p>

จากตาราง 23 ผลการทดสอบสมมติฐานตามทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหา
วชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ข้อ 1 นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมยอมรับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน (ยอมรับสมมติฐาน) ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านอาคารสถานที่ (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านการบริการนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน) และด้านกิจกรรมนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน) ข้อ 2 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมปฏิเสธสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน (ยอมรับสมมติฐาน) ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านอาคารสถานที่ (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านการบริการนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน) และด้านกิจกรรมนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน) ข้อ 3 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมยอมรับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน (ยอมรับสมมติฐาน) ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านอาคารสถานที่ (ยอมรับสมมติฐาน) ด้านการบริการนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน) และด้านกิจกรรมนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน) ข้อ 4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมยอมรับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านการเรียนการสอน (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านอาคารสถานที่ (ปฏิเสธสมมติฐาน) ด้านการบริการนักศึกษา (ยอมรับสมมติฐาน) และด้านกิจกรรมนักศึกษา (ปฏิเสธสมมติฐาน) และข้อ 5 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา
2. เปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ประเมินทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยเรื่องทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ไว้ดังนี้

1. นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
5. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 291 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 70 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ตอนที่ 4 การประเมินทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้การทดสอบที (one sample t-test)

ตอนที่ 5 การสรุปผลการทดสอบสมมติฐานตามทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ข้อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย ด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านกิจกรรมนักศึกษาไม่พบความแตกต่าง

3. การประเมินทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิรราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ผลการศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิรราชวิทยาลัย โดยรวม 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ดีเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะดวก และการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด อุดมการณ์ บุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบ ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา นักศึกษาจึงมีทัศนะที่ดีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านอาจารย์ผู้สอน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิรราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายข้อว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เข้าใจถึงบทบาทการทำหน้าที่ของตนรวมถึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในวิชาการต่างๆ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นอย่างดี มีวิธีและเทคนิคการสอนที่หลากหลายสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาได้อย่างเต็มที่ และยังเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู มีภาวะความเป็นผู้นำสูง อีกประการหนึ่งอาจารย์ให้ความสำคัญกับนักศึกษาและดำรงตนอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพของการเป็นผู้สอน จึงทำให้ประสบความสำเร็จในการสอน ดังที่ สุพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 78-79) กล่าวว่า อาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนิสิต ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นิสิตได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนิสิตที่เรียนดีโดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษและอาจารย์ ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกลง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม

ให้อาจารย์เอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นักคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับ สุทนต์ ศรีไสย์ (2539: 78-79) ได้กล่าวว่าการสอน (Instruction) เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้นี้สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แม้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้นอาจจะเกิดขึ้นโดยมีการสอนหรือไม่มีการสอนก็ได้ ดังนั้น การสอน (Instruction) จึงหมายถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่อาจจะจะมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งอาจรวมถึงหนังสือ ตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ของจริง โปรแกรม โทรทัศน์ ฯลฯ สำหรับบทบาทของครูผู้สอนในที่นี้จะเห็นได้ชัดว่าเป็นเพียงผู้จัดเหตุการณ์หรือประสบการณ์หรืออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนเท่านั้น ในทำนองเดียวกันผู้เรียนก็อาจจะเป็นผู้จัดเหตุการณ์การสอนได้ด้วยตนเองเช่นกัน ส่วนวิธีการสอน (Teaching) นั้นจะหมายถึงกระบวนการหรือวิธีสอนที่ผู้เรียนกับผู้สอนจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดยในทางปฏิบัติเราจะถือว่า วิธีสอน (Teaching) นี้จะเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการสอน และผู้เรียนมักจะอยู่กับความเจียม ดังนั้น ผู้สอนอาจจะต้องพิจารณาหาหนทางยับยั้งด้วยตนเอง โดยการนับจำนวนการพูดหรือการออกเสียงของผู้เรียน นอกจากนี้ควรที่จะพาผู้เรียนไปสู่ลักษณะท่าทางที่เขาควรจะได้รับ การยอมรับหรือยกย่องนับถือจากสมาชิกภายในกลุ่ม การแก้ปัญหาที่ดีก็คือให้ผู้เรียนได้อ่านเอกสารอ้างอิงอย่างเจียมๆ ภายในเวลา 15 นาทีแรก เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนจะได้เริ่มอภิปรายข้อมูลที่ได้มาจากฐานเดียวกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จันท์เพ็ญ หงษ์ทอง (2545: 91) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เสนอแนะถึงบทบาทของอาจารย์ผู้สอนไว้ว่า อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจบทบาทและวิธีการสอนรวมทั้งเตรียมตัวก่อนการสอน และต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน จึงจะประสบผลสำเร็จในการสอนได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2545: 117) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิต พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก

1.2 ด้านการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายชื่อว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาต่างๆ ที่จัดให้เรียนมีเนื้อหาครอบคลุมความรู้ตามวัตถุประสงค์ ปริมาณเนื้อหาวิชาต่างๆ มีความสัมพันธ์กับเวลาและมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ส่วนเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันของสังคมในปัจจุบัน เอกสารประกอบการเรียนการสอนก็มีเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาที่ค้นคว้า อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัยและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานตลอดเวลา ส่วนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้มีการสอดแทรกความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนการจัดตารางสอนแต่ละวันก็มีความเหมาะสมเป็นอย่างดี

และในการสอบแต่ละครั้งมีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 3) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์รวมทั้งการใช้สื่อต่างๆ ในการสอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนต้องสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียน รวมทั้งการพัฒนาแนวคิดและอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ นอกจากนี้ อัจฉรา สุขารมณี และพรณี บุญประกอบ (2542: 19) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ อย่างถูกต้องเหมาะสม และรวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งองค์ประกอบทางด้านการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และความสำเร็จในการศึกษาของนิสิตแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักสูตร และเนื้อหาวิชา 2) คุณลักษณะของอาจารย์ในการสอน 3) บุคลิกภาพของอาจารย์ 4) อุปกรณ์การสอน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต 6) การประเมินผลการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและจัดเป็นสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การเรียนรู้และผลสำเร็จในการเรียนของนิสิต ส่วน สมิตร์ คุณานุการ (2523: 23) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์บรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การจัดหลักสูตรและการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ พระมหาปราโมทย์ วงศ์รำพันธ์ (2545: 115-116) ที่ทำการศึกษารื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ด้านการเรียนการสอน ในทัศนะของพระนิสิต พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก และ ทิพย์วรรณ หันหาบุญ (2544: 79) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมระดับมาก และผลการศึกษาของ จุลชาติ อรัญญะนาถ (2551: 83) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ

สภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ด้านการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ ทุ่มเทใจต่อการเรียนการสอนระดับมาก

1.3 ด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายชื่อว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเพียงพอและรองรับนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาได้ อาคารที่มีอยู่ยังมีสภาพดีและใช้งานได้ทุกอาคาร ส่วนในด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักศึกษาตลอดเวลา ส่วนห้องสมุดและบรรยากาศภายในมีความเหมาะสมกับการเข้าไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาการที่เรียน สถานที่บริเวณรอบนอกอาคารยังมีที่พักผ่อนที่สะอาดทางเดินเท้ามีความปลอดภัยในการเดินข้ามอาคาร ส่วนในห้องประชุมและห้องเรียนมีอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่อยู่ในสภาพที่ดี ห้องเรียนมีแสงสว่างที่เหมาะสมปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก และห้องน้ำยังมีความสะอาดและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าใช้ จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้และการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ในขณะที่งานวิจัยของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2545: 119) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง ด้านอาคารสถานที่ ในทัศนะของพระนิสิต พบว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของคณะพุทธศาสตร์ โดยรวมมีความเหมาะสมระดับปานกลาง

1.4 ด้านการบริการนักศึกษา จากการศึกษาพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายชื่อว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยมีการจัดบริการด้านต่างๆ ได้ตามมาตรฐาน ในการจัดปฐมนิเทศก่อนการเรียนการสอนมีการชี้แจงรายละเอียดอย่างชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้นักศึกษาทราบ และมีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแนะนำกับนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ในการให้บริการของห้องสมุด เจ้าหน้าที่ที่ทำการให้บริการด้านต่างๆ เพียงพอต่อการให้บริการและยังมีอัตราที่ดีต่อการให้บริการ หนังสือ ตำราและเอกสารต่างๆ ก็มีจำนวนเพียงพอต่อการค้นคว้า ส่วนการให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติได้อำนวยความสะดวก และแนะนำวิธีการเข้ารับบริการเป็นอย่างดี เครื่องคอมพิวเตอร์ก็อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีทุกเครื่อง ส่วนการบริการน้ำดื่มสะอาดการบริการรักษาสุขภาพและการจัดบริการร้านอาหารมีความเหมาะสมและสะดวกต่อการใช้บริการของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมการให้บริการนักศึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ วัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 101-102) กล่าวว่าในการ

จัดบริการต่างๆ แก่นักศึกษาควรจัดให้เหมาะสม มีความสะดวกสบายและเพียงพอ รวมทั้งด้านการประชาสัมพันธ์งานบริการนิสิตที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เพื่อให้ให้นิสิตได้รับข้อมูลข่าวสารการจัดบริการ นิสิตอย่างครบถ้วน มหาวิทยาลัยควรจัดบริการต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมให้นิสิตมีความ เป็นอยู่อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538: 7) ที่กล่าวว่า การ จัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ใน การพัฒนาตนเองโดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพ อนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดปัญหาให้แก่ นิสิต

1.5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการศึกษพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทัศนคติ ต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายชื่อว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาวิทยาลัยมีการจัด กิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานภาพของนักศึกษาด้วย ในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ต่างๆ ได้ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้แก่นักศึกษาเป็นอย่างดี กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นมีคุณค่าและเป็น ประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาโดยตรง ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งยังได้รับการสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยด้วยและมหาวิทยาลัยยังอำนวยความสะดวกและสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกครั้ง ส่วนนักศึกษายังให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน และมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมเสมอ กิจกรรมที่จัดขึ้นได้รับความ สนใจและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายและยังเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาต่างคณะด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษาว่ามีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2527: 20-21) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรม นักศึกษาที่จัดในสถาบันอุดมศึกษา มี 5 ประเภท คือ 1) กิจกรรมด้านวิชาการจัดขึ้นเพื่อแสวงหา ความรู้ในด้านวิชาการอันควรได้รับการส่งเสริมให้มีอิสระทางการคิด เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และ ประสบการณ์ทางวิชาการให้นักศึกษา 2) กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมเผยแพร่ และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมสนับสนุนให้นักศึกษามีความสนใจและมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อให้มี สุขุขหรือสภาพในศิลปะด้านต่างๆ อันไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอันดี 3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ จัดทำ ขึ้นเพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาในการพัฒนาตนเอง ให้พร้อมเพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และปลูกฝังให้นักศึกษาได้ ตระหนักในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม อันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ 4) กิจกรรมด้านกีฬา จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพพลานามัย การพัฒนา ตนเอง และเป็นการฝึกให้นักศึกษามีน้ำใจนักกีฬา 5) กิจกรรมด้านนันทนาการ จัดขึ้นเพื่อความ สนุกสนานเพลิดเพลินเพื่อพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และสังคมให้นักศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ การศึกษาของ จักรกฤษณ์ ประกอบผล (2546: 76) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชย การธนบุรี พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการ ธนบุรีด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงบางส่วนที่นักศึกษาเห็นว่า

นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม และกิจกรรมที่จัดขึ้นในวิทยาลัยมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการการเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาภาคปกติซึ่งเป็นสามเณรและพระภิกษุเป็นส่วนใหญ่ ได้พักอาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัยจึงมีความเคยชินกับสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ นักศึกษาส่วนใหญ่อาจพิจารณาว่า อาจารย์ผู้สอนนั้นเป็นเสมือนพี่กับน้อง เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุและผู้ที่เคยอุปสมบทแล้วได้ลาสิกขาออกมาเป็นอาจารย์ จึงทำให้เกิดความสนิทสนม ซึ่งต่างจากนักศึกษาภาคสมทบที่เป็นนักศึกษาฆราวาสที่มาเรียนเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์เท่านั้นจึงทำให้ห่างเหินจากอาจารย์ผู้สอน ในเรื่องของอาคารสถานที่ นักศึกษาภาคปกติส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันกับมหาวิทยาลัยจึงมีความผูกพันกับมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สอง ส่วนนักศึกษาภาคสมทบได้เดินทางเข้ามาเรียนเพียงแค่วันสองวันต่อสัปดาห์ ส่วนในเรื่องการบริการนักศึกษา มหาวิทยาลัยได้จัดบริการต่างๆ ไว้เพื่อให้เกิดเหมาะสมกับนักศึกษาทั้งสองสถานภาพ ซึ่งอาจทำให้เกิดมุมมองไปคนละมุม เพราะการให้บริการแก่นักศึกษาภาคปกติต้องมีพิธี เรียกว่า การประเคน ส่วนนักศึกษาภาคสมทบนักศึกษาต้องช่วยตัวเอง เป็นต้น และในเรื่องกิจกรรมต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้นนั้น บางกิจกรรมเป็นส่วนของกิจกรรมทางศาสนาซึ่งภาคปกติจะเป็นผู้จัดและดำเนินการทั้งหมด ส่วนนักศึกษาภาคสมทบจะเป็นผู้ช่วยดูแลในด้านประสานงานต้อนรับเท่านั้น ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาการนักศึกษาทั้งสองสถานภาพช่วยกันจัด และกิจกรรมที่เป็นส่วนของกีฬา นักศึกษาภาคปกติจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะว่าส่วนใหญ่จะเป็นสามเณรและพระภิกษุ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ดังที่ สุพรรณ ตั้งสมวรพงษ์ (2542: 78-79) ได้ให้ความเห็นว่าอาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนิสิต ใจกว้าง

ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนิสิตที่เรียนดีโดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษและอาจารย์ ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้อาจารย์เอง มีการเตรียมการสอนที่กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นักศึกษาคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้และการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 7) กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง โดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆ ให้นักนิสิตเพื่อช่วยให้นักนิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 120) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิต พบว่าพระนิสิตที่มีสถานภาพเป็นพระภิกษุมิที่ทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง แตกต่างจากพระนิสิตที่มีสถานภาพเป็นสามเณร สามเณรเปรียญ และพระมหาเปรียญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรกฤษณ์ ประกอบผล (2646: 79) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี พบว่านักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน

ส่วนด้านการเรียนการสอน จากการศึกษพบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมีความเหมาะสมกับหลักสูตรที่จัดให้ศึกษา รวมไปถึงเวลา ปริมาณของเนื้อหาที่จัดให้เรียนมีความเหมาะสม และยังมีเรื่องของเอกสารประกอบการสอน สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ประกอบการเรียนการสอนที่มีความพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลาจึงทำให้นักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคสมทบมีทัศนะต่อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา สุขารมณ์ และพรรณี บุญประกอบ (2542: 19) ได้กล่าวไว้ว่าสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้าง

บรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม และรวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งองค์ประกอบทางด้านการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และความสำเร็จในการศึกษาของนิสิตแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักสูตรและเนื้อหาวิชา 2) คุณลักษณะของอาจารย์ในการสอน 3) บุคลิกภาพของอาจารย์ 4) อุปกรณ์การสอน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต 6) การประเมินผลการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและจัดเป็นสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การเรียนรู้และผลสำเร็จในการเรียนของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 120) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิต พบว่า พระนิสิตที่มีสถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านอาคารสถานที่ พบว่าพระนิสิตมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านกิจกรรมนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการบริการนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน ต่างได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอนนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาให้นักศึกษามีการพัฒนาไปตามลำดับขั้น นักศึกษาชั้นปีต่างกันจึงได้รับอิทธิพลของการจัดสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ส่วนในเรื่องของการจัดกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมในเรื่องของ เวลา สถานที่ และรูปแบบของกิจกรรม ซึ่งยังมีอาจารย์ นักศึกษาบางส่วนยังมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมน้อย และไม่ให้ความสำคัญ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ นักศึกษาชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านกิจกรรมนักศึกษา แตกต่างกัน ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน (2518: 1) กล่าวว่าระบบการศึกษาไม่ว่าระบบใด เรื่องกิจกรรมนิสิตเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับอิริคสันและสตรอมเมอร์ (สุชาติ สุธรรมาภิบาล, 2545: 121; อ้างอิงจาก Erickson and

Strommer. 1991: 217-222) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนของอาจารย์ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี เนื่องจากการสอนเป็นงานที่มีความสลับซับซ้อนมาก การสอนที่ดีจึงต้องการทั้งเวลา ความใส่ใจ การสร้างสรรค์ และจินตนาการของอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนนักศึกษาใหม่ ยังต้องการอาจารย์ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของจุลชาติ อรรถนะนาค (2551: 89) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการบริการนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหาภูมิราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่นี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดี มีอาคารสถานที่เพียงพอต่อการใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการ เรียนรู้ และการบริการนักศึกษาในส่วนต่างๆ ยังช่วยพัฒนาศักยภาพนักศึกษาได้ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ส่วนมหาวิทยาลัยก็ยังส่งเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ดีต่อ นักศึกษาชั้นปีต่างกัน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้รอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ดังที่ สุमितร์ คุณานุกร (2523: 23) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการจัด ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาก้าวไปตาม เป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้น สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จึงเป็นการสร้าง ปฏิสัมพันธ์บรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสามารถ นำความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การจัดหลักสูตรและการสอนของอาจารย์ การนำ สื่อการเรียนการสอนใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525: 41-42) กล่าวว่า การบริการนิสิตนักศึกษา เป็นส่วนที่ประสานระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนและ ในห้องเรียนช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ทำให้เห็นชีวิตในแนวกว้าง สร้าง ทัศนคติที่ดี และอาจมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพันธ์ (2548: 122) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยส่วนกลาง พบว่า พระนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อการจัดสภาพแวดล้อมการเรียน การสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

2.3 นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านอาคารสถานที่ จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยในด้านอาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องจัดให้เหมาะกับคณะที่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งผู้สอนแต่ละคณะก็มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญแตกต่างกันตามสาขาวิชา เทคนิคและวิธีการสอนย่อมใช้วิธีต่างกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ส่วนในเรื่องของอาคารสถานที่ ทางมหาวิทยาลัยได้จัดให้แยกห้องเรียนออกเป็นส่วนของคณะต่างๆ ซึ่งแต่ละคณะก็มีการจัดตกแต่งสภาพแวดล้อมภายในห้องตามหลักสูตรของตัวเองเพื่อให้เข้ากับเนื้อหาของวิชาที่เรียน นักศึกษาอาจได้รับอิทธิพลในส่วนนี้ จึงทำให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ดังที่ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย (2543: 331) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมด้านผู้สอน ผู้สอนจะลดบทบาทการสอนในลักษณะของการป้อนความรู้ลงแต่จะปรับวิธีการสอนไปเป็นผู้ชี้แนะ และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรกฤษณ์ ประกอบผล (2646: 80) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในแผนกวิชาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวม 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จุลชาติ อรรถนะนา (2551: 92) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดี ส่วนในเรื่องของเนื้อหาและรายวิชาที่จัดให้นักศึกษาเรียนยังมีความทันสมัยและสอดคล้องกับ

สภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน ด้านการบริการนักศึกษาในส่วนต่างๆ เอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพนักศึกษาได้ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ส่วนด้านกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยก็ยังส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านวิชาการ สันทนาการ ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างๆ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้รอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในคณะต่างๆ จึงมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45) ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมด้านสถานที่ว่ามีผลต่อการรับรู้และการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่ จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2538: 7) กล่าวว่า การจัดบริการนิสิตจะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านของนิสิต เพื่อสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาตนเอง โดยการจัดบริการที่สำคัญ เช่น บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย และบริการจัดหางาน ทั้งนี้เพื่อช่วยลดหรือขจัดปัญหาต่างๆ ให้แก่นิสิตเพื่อช่วยให้นิสิตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับสุวพร ตั้งสมรพงษ์ (2542: 78) ได้กล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานิสิตให้มีความสมบูรณ์ ตามปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน จะต้องพัฒนางานกิจการนิสิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นิสิตมีความพร้อมด้านการเล่าเรียน สามารถแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่นิสิตได้ นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นศิษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สถาบันพึงปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับสุชาติ สุธรรมรักษ์ (2545: 127) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีย่อมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษาได้ ผู้สอนที่ดีนอกจากมีความรู้ดีแล้วการตระหนักถึงความสำคัญของบรรยากาศการเรียนการสอน และพยายามส่งเสริมให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนดำเนินไปอย่างสร้างสรรค์นับเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้สมตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมิตรา ชิตามร (2546: 77) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ทักษะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มคณะวิชาต่างๆ มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านกิจกรรมนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริการนักศึกษา จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการจัดสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยในด้านการบริการศึกษานั้นยังอยู่ในช่วงที่ขาดบุคลากรในการให้บริการด้านต่างๆ เช่น ห้องสมุดยังขาดบรรณรักษ์ฝ่ายบริการ ซึ่งห้องสมุดมีเป็นบทบาทสำคัญในมหาวิทยาลัยและในขณะเดียวกันหัวใจสำคัญของห้องสมุดก็คือการให้บริการ ด้วยการอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา ส่วนการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน นั้นยังไม่ทั่วถึงซึ่งนักศึกษาจะต้องอาศัยการบอกต่อๆ กัน เพราะในช่วงนี้ทางมหาวิทยาลัยยังต้องปรับปรุงเว็บไซต์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจึงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษาแตกต่างกัน ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525: 41-42) ได้กล่าวว่า การบริการนิสิตนักศึกษา เป็นส่วนที่ประสานระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนและในห้องเรียนช่วยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ ทำให้เห็นชีวิตในแนวกว้าง สร้างทัศนคติที่ดี และอาจมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสุพร ตั้งสมรพงษ์ (2542: 78) ได้กล่าวว่า หากสถาบันอุดมศึกษาต้องการพัฒนานิสิตให้มีความสมบูรณ์ ตามปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน จะต้องพัฒนางานกิจการนิสิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นิสิตมีความพร้อมด้านการเล่าเรียน สามารถแก้ไขปัญหา และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่นิสิตได้ นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยพัฒนานิสิตให้เป็นศิษย์ที่สมบูรณ์ตามที่สถาบันพึงปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์ราพิน (2548: 123) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิต พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรกฤษณ์ ประกอบผล (2646: 80) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านกิจกรรมนักศึกษา จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยดี มีอาจารย์สอนที่คอยให้การสนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และเอื้อประโยชน์ให้นักศึกษาพัฒนาความสามารถทางวิชาการ และอาจารย์ยังเป็นผู้ที่มีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ด้านการ

จัดการเรียนการสอน อาจารย์ยังมีความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจ ส่วนด้านอาคารสถานที่มีความเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษายังได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จึงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยด้านต่างๆ ดังกล่าวไม่แตกต่างกัน ดังที่ สุพร ตั้งสมวรวงษ์ (2542 : 78-79) ที่กล่าวไว้ว่า อาจารย์ควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของนิสิต ใจกว้าง ไม่แบ่งแยกระหว่างวิชาการและกิจกรรม เปิดโอกาสให้นิสิตได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ควรจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ เช่น อาจสนับสนุนส่งเสริมนิสิตที่เรียนดีโดยการให้จัดการสอนซ่อมเสริมหรือจัดโปรแกรมพิเศษและอาจารย์ ต้องมีความรู้ทันสมัย รู้ลึก ถูกต้อง ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมให้อาจารย์เอง มีการเตรียมการสอนดี กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอย่างชัดเจน สนับสนุนให้นิสิตคิดเอง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่บรรยายควรเป็นความรู้ที่ทันสมัยและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับพินท์ศักดิ์ พลสารมัย (2543: 332) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปในลักษณะที่เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน และมีวิธีการจัดที่หลากหลายรูปแบบมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการคิด การกลั่นกรองและย่อยความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ มีการใช้สื่อชนิดต่างๆ ในการเรียนการสอนมากขึ้น และมีการนำแนวคิดแบบภูมิปัญญาไทยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้และการใฝ่รู้ ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตร วรุตบางกูร (2542: 45) ที่กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมด้านสถานที่ มีผลต่อการรับรู้และการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนิสิตในมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตเห็นว่าสภาพแวดล้อมดีและเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อสถาบัน โดยที่ จะมีความพยายามและตั้งใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ อยู่ในสถาบันต่อไปจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์รำพัน (2548: 123) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิตพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านอาคารสถานที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการบริการพบว่า พระนิสิตมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

3. การประเมินทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้าน

กิจกรรมนักศึกษาโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิทยาเขตแรกของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถานศึกษาและปฏิบัติธรรม มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ฝึกอบรมปฏิบัติจิตภาวนา ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทํานุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและมุ่งจะผลิตบุคลากรทางพระพุทธศาสนาที่ประกอบด้วยความรู้ดีทั้งทางธรรมและทางโลก ความสามารถดีในการคิด พูด ทำ มีคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจ สามารถควบคุมกาย วาจาใจให้สงบเย็นมีอุดมคติและมีอุดมการณ์มุ่งอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ทางวิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยจึงได้พัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ประเมินสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่าอาจารย์มีความพร้อมที่ปฏิบัติตามหน้าที่และเป็นต้นแบบให้นักศึกษาได้ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าในการจัดตารางเรียนจัดได้เหมาะสมกับเวลาและสัมพันธ์กัน มีการประเมินการเรียนการสอนทุกครั้งและยุติธรรม ด้านอาคารสถานที่ พบว่าอาคารเรียนมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ห้องสมุดมีความเหมาะสมกับการศึกษาค้นคว้า ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมที่จะให้บริการในการค้นคว้าข้อมูลข่าวสารต่างๆ ด้านการบริการนักศึกษา พบว่าการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่อการเรียนการสอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆทางมหาวิทยาลัยมีการแจ้งข่าวล่วงหน้าเสมอ ในการบริการให้คำปรึกษาแนะนำอาจารย์ได้ให้ความสำคัญและช่วยเหลือแก่นักศึกษาเสมอ การบริการห้องสมุดและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ นักศึกษาได้รับความสะดวกในการใช้บริการ ส่วนการบริการในด้านต่างๆ ได้รับความสะดวกสบายตลอดมา ส่วนด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่ากิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยได้รับความสนใจและยอมรับจากทุกฝ่าย และทางมหาวิทยาลัยได้ให้ทุนสนับสนุนในการดำเนินการจัดกิจกรรมตลอด ดังที่ สำเนาว่า ขจรศิลป์ (2538: 14) ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษานั้นแบ่งได้ 2 อย่าง คือ สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาและสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สภาพแวดล้อม 2 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน ตามด้วยสภาพแวดล้อมที่คนสร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีการต้อนรับน้องใหม่ และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นต้น ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามาก เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ คือ มีอาคารสถานที่ มีเครื่องมือดีและมีระบบงานดีนั้น ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดีตามไปด้วย ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้น หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษานั้นอาจเป็นทั้งสิ่งที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น สภาพเศรษฐกิจที่ดี ซึ่งมีผลให้สถาบันอุดมศึกษามีรายได้ดีและ

เป็นสถาบันของรัฐก็ได้งบประมาณมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิฑู ทองพวง (2542: 58) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากและนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการทำ แผนการเรียนการสอน เพื่อสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียนตลอดจน ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมประเมินการสอนอาจารย์ ส่วนสภาพแวดล้อมด้านสังคมในกลุ่ม เพื่อนพบว่าทัศนะของนักศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมด้านสังคมในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก และ สภาพแวดล้อมในด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาปราโมทย์ วงศ์รำพันธ์ (2548: 124) ที่ทำการ วิจัยเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิต พบว่า พระนิสิตคณะ พุทธศาสตร์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมและเป็นรายด้าน ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง กว่าเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก และเพื่อให้การ จัดการสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะการจัด สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนควรเตรียมแผนการสอนทุกครั้งก่อนที่จะเข้า สอนโดยมุ่งเข้าสู่เนื้อหาสำคัญของรายวิชาให้มากขึ้น โดยเน้นให้นักศึกษาได้เห็นและเข้าใจถึง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ส่วนวิธีการ สอน และเทคนิคในการถ่ายทอดวิชาความรู้ อาจารย์ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของ นักศึกษา
2. ด้านการเรียนการสอน ความปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรที่มีให้มีความทันสมัยและ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง ส่วนการจัดตารางเรียนควรจัดให้เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาของหลักสูตร
3. ด้านอาคารสถานที่ ภายในห้องสมุด ควรมีการขยายห้องให้กว้างและให้มีแสง สว่างที่เพียงพอ พร้อมกับรักษาความสะอาดภายในส่วนต่างๆ ของห้องสมุด ส่วนห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ ควรมีการขยายห้องเช่นเดียวกัน ส่วนระบบคอมพิวเตอร์ควรมีบุคลากรมาช่วยให้ คำแนะนำและวิธีใช้ และจำเป็นต้องรักษาความสะอาดภายในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ด้วย ส่วน ห้องน้ำ ซึ่งจำเป็นต้องดูแลและรักษาความสะอาดช่วยกัน

4. ด้านกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องมีการประเมินติดตามผลด้วย

5. ด้านการบริการนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรมีการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนการสอน กิจกรรมต่างๆ ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าเสมอ และบุคลากรที่ทำหน้าที่บริการควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี อธิบายดีเป็นมิตรกับทุกคน และมีความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาปัจจุบัน และนักศึกษาที่จบการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายใน ตามองค์ประกอบคุณภาพที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด

2. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ในแต่ละองค์ประกอบในเชิงลึก

3. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติพร พิณิชการ. (2548). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรกช ศิริ. (2536). *การศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตเกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรม นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรกฤษณ์ ประกอบผล. (2546). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุลชาติ อรรถยะนาถ. (2551). *ความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะครุศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์เพ็ญ หงษ์ทอง. (2545). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของนิสิตแพทย์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นัยนา อ่างสันติกุล. (2522). *การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2545). *หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศรี สุฉันทบุตร. (2522). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาร อุพารธรรม. (2539). *สภาพแวดล้อมสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเทคนิค กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราโมทย์ วงศ์รำพันธ์. พ.ม. (2548). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลาง ในทัศนะของพระนิสิต*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์; และมัลลวิทย์ อดุลย์วัฒนศิริ. (2527). *สิ่งแวดล้อมและสุขภาพจิตของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ใน รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งประเทศไทย.
- ผกาทิพย์ เกษรากุล. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2542, มิถุนายน). *สถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาชุมชนแนวทางที่ควรทบทวน*. ใน วารสารอุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2542). *การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัทธา สายหู. (2527). *“ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน”*. ในการสัมมนาภารกิจของ มหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก. หน้า 52.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2543). *การปฏิรูประบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา : การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). *ทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับ บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ปริญญาโท กศ.ม. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. (2550). *หลักสูตร ศึกษาและระเบียบการ ระดับปริญญาตรี 2550*. พระนครศรีอยุธยา: วิทยาเขต มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย.
- มนัส บุญประกอบ; และฉันทนา ภาคบงกช. (2543). *ความคิดเห็นและเจตคติของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์*. ใน รายงานการวิจัย ฉบับที่ 77. นครนายก: สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์.
- ระวี ภาวิไล. (2515). *ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตการเป็นนิสิตในมหาวิทยาลัย*. ในวารสารจามจุรีฉบับรวมทัศนคติ. กรุงเทพฯ: หน่วยเผยแพร่ทัศนคติกลุ่มก้าวหน้า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์. (ม.ป.ป.) *หลักการบริหารกิจการนักเรียน นิสิต นักศึกษา*. ม.ป.พ.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2542, มิถุนายน). *ความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวของการอุดมศึกษา*. ใน วารสาร อุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 . กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2542). *การวางแผนผังพัฒนาและพัฒนาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ขนิษฐการพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิจิตร สิ้นสิริ. (2534). *การอุดมศึกษาเชิงรุก*. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพรินต์ติ้ง.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542,มิถุนายน). บุคคลที่มีศักยภาพกับการพึ่งพาตนเอง: จุดเน้นในแผนพัฒนา
ระยะที่ 9. ใน วารสารอุดมศึกษาสัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21.
(เอกสารการสัมมนาทางวิชาการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- วิฑู ทองพวง. (2542). การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ตามทัศนะของอาจารย์
และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2535). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณภา อิทธิไ้มยะ. (2537). รายงานการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการ
บริหารงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการและบริการของวิทยาลัย
อาชีวศึกษาภูเก็ต. ภูเก็ต: งานวิจัยและพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต.
- วัลย์ลักษณ์ อัครธีรวงศ์. (2539). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง.
6 (1) : 55-59.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2525). “งานสวัสดิการและบริการนิสิตนักศึกษา” ในนิสิตนักศึกษา:
หลักการแนวปฏิบัติและปัญหา. หน้า 37-43. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลพรรณ พรวิรุพท์ (2552). สภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของนักศึกษา.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์; และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2519). วิธีการประเมินสภาพแวดล้อม
มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติดา สุธรรมรักษ์. (2545). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ของนิสิตชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: การวิเคราะห์โมเดลลิสเรลที่มีตัวแปรแฝง. กรุงเทพฯ:
สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปรีชา หิรัญโร. (2524). การวางแผนอาคารสถานที่ของโรงเรียน. ใน เอกสารประกอบการสอน 521.
ชลบุรี: ภาควิชาการบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสนถ่ายเอกสาร.
- สุวพร ตั้งสมวรพงษ์. (2542,มิถุนายน). การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์. ใน วารสารอุดมศึกษา
สัมพันธ์ เรื่อง อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ: พรินต์โพร.
- สาโรช บัวศรี. (2521). หน้าที่และจรรยาครู. ใน สรุปผลการสัมมนาอาจารย์ใหม่.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 25-27 พฤษภาคม.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2528). ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ใน วารสารบัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2539). การสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2527). หลักการกิจการนักศึกษา. กรุงเทพฯ: กองกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์; และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2531). ความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้บริหารฝ่าย
กิจการนักศึกษาเกี่ยวกับการประชุมเชียร์และการต้อนรับน้องใหม่ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอนแก่น เชียงใหม่ และสงขลานครินทร์. ภาควิชาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตรา ชิตามร. (2546). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนการพิมพ์.
- สิรินดา วรรณะวิภาค. (2541). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมใน
วิทยาลัยศรีปทุม. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณี; และพรรณิ บุญประกอบ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องสภาวะแวดล้อมของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต. กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุดมศักดิ์ มุณีกันนท์. (2540). รายงานผลการประเมินโครงการเรื่อง การพัฒนาบรรยากาศและ
สิ่งแวดล้อมโรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- อนันต์ เลาทวีกุล. (2544). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
ระยอง วิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. ปริญญาโท กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรรณพ คุณพันธ์. (2521). การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- Astin, Alexander W. (1971). *The College Environment*. Washington, D.C. : American Council on Education.
- (1993). *What Matters in College Four Critical Years Revisited*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Astin, Alexander W. and B.T. Calvin Lee. (1972). *The Student; The Invisible Colleges*. Washington, D.C. : United States of America.
- Atwood, Alvin R. (1973). "A Study Student Personnel Services Available in College of Church of Nazarene in United States with Recommendation for Improvement," Dissertation Abstracts International. 34 : January.
- Bloom, Benjamin S.(1971). *Handbook on Formative and Summative Dvaluation of Student Learning*. New York : McGraw-Hill Book Co.
- Chickering, A. and Reisser, L. (1993). *Education and Identity*. 2nd ed., San Francisco: Jossey-Bass.
- Chickering Auther W. and Robert Black Bern. (1970). *The Undergraduate. Unpublished : Manuscript*.
- Cronbach Lee Joseph. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. New York : Harper and Row.
- Dick, W, & Carey, L. (1990). *The Systemsatic Design of Instruction*. 3rd ed.) Glenview, Illinois, Scott, Foresman.
- Erickson, B. and Strommer, D. (1991). *Teaching College Freshmen*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Ferguson, George Andrew. (1981). *Statistical Analysis in Psychological and Education*. 5th .ed., New York : McGraw-Hill.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Harold, Webster. (1978). *Personality Change in College Students*. in *College and Character*. New York: Nevitt Sanford.
- Pace, C.R. and Stern, G.G. (1965). "An Approach to the Measurement of Psychological Characteristics of College Environment," *Journal of Educational Psychology*.49: 260.
- Romine, Stephen. (1974, December). *Student and Faculty Perception of Effective University Instructional Climates*. in *The Journal of Educational Research*.
- Saylor, Galen J. and William, Alexander M. (1974). *Planning Curriculum of Schools*. New York : Holt Rinehard and Winston Inc.
- Seager Paul W. (1961). *Proposed the School Building Code for Thailand*. Indiana: Indiana University.

Winston Jr., R. and others. (1994). "*A Measure of College Classroom Climate : The College Classroom Environment Scales,*" *Journal of College Student Development.*

35 : 11-18; January.

Yamane, Taro. (1970). *Statistic ; An introduction Analysis.* 2nd Edition. Tokyo :
John Wheatherhill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ชื่อ – ชื่อสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชน คำลือชัย
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณ
ราชวิทยาลัย
2. ชื่อ – ชื่อสกุล อาจารย์ ดร. สุวพร ตั้งสมวรพงษ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ – ชื่อสกุล อาจารย์ ดร. พรรณี บุญประกอบ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
สังกัด สำนักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ – ชื่อสกุล พระมหาสุรวุฒิ ใจมโน
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
สังกัด โรงเรียนพระปริยัติธรรมกุฎ
5. ชื่อ – ชื่อสกุล นางสาวสุนันทา สมใจ
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
สังกัด สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง : ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปฏิญานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต เรื่อง ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตมหาสารคาม

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตมหาสารคาม ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา

3. ขอให้ท่านตอบข้อคำถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อช่วยให้ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงเกี่ยวกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่จะต้องรีบแก้ไขและจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตมหาสารคาม เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเพื่อให้บัณฑิตเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาและสังคมต่อไป โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้.-

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษามีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ สถานภาพ ชั้นปีที่ศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตมหาสารคาม 5 ด้าน คือ.- ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริการนักศึกษา และด้านกิจกรรมนักศึกษา

โปรดตอบข้อคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

พระอโนชา สิมพา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ตอนที่ 1** สถานภาพของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม
- คำชี้แจง** โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในวงเล็บ ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน ดังต่อไปนี้.-
1. สถานภาพ
    - ( ) ภาคปกติ
    - ( ) ภาคสมทบ
  2. ชั้นปีที่ศึกษา
    - ( ) นักศึกษาชั้นปีที่ 1
    - ( ) นักศึกษาชั้นปีที่ 2
    - ( ) นักศึกษาชั้นปีที่ 3
    - ( ) นักศึกษาชั้นปีที่ 4
  3. คณะที่กำลังศึกษา
    - ( ) คณะศึกษาศาสตร์
    - ( ) คณะสังคมศาสตร์
    - ( ) คณะมนุษยศาสตร์
    - ( ) คณะศาสนาและปรัชญา
  4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คะแนนเฉลี่ยสะสมสุดท้ายของท่านเท่ากับ.....

- ตอนที่ 2** แบบสอบถามทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
- คำชี้แจง** โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามทัศนะที่เป็นจริงของท่านโดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อยที่สุด

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมด้านอาจารย์ผู้สอน					
1. อาจารย์ชี้แจงรายละเอียดของวิชาที่สอนในชั่วโมงแรกของการสอน					
2. อาจารย์มีการเตรียมการสอนทุกครั้งก่อนเข้าสอน					
3. อาจารย์มีความรู้ ความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
4. อาจารย์มีความรู้ ความชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอน					
5. อาจารย์เป็นผู้มีประสบการณ์การสอนในรายวิชาที่สอน					
6. อาจารย์มีการใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม					
7. อาจารย์มีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย					
8. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษา					
9. อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการสอนนักศึกษา					
10. อาจารย์ตรวจผลงานทุกชิ้นที่นักศึกษาส่งให้ตรวจ					
11. อาจารย์อุทิศเวลาต่อภาระหน้าที่ในการสอน					
12. อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับความเป็นครู					
13. อาจารย์มีภาวะความเป็นผู้นำ					
14. อาจารย์มีคุณธรรมและจริยธรรม					
15. อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพการเป็นผู้สอน					
สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน					
16. โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
17. รายวิชาต่างๆ ที่จัดให้เรียนมีเนื้อหาครอบคลุมความรู้ตาม วัตถุประสงค์ในหลักสูตร					
18. ปริมาณเนื้อหาวิชาที่จัดให้เรียนในแต่ละภาคเรียนสัมพันธ์ กับระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละภาคเรียน					
19. เนื้อหาแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนแต่ละภาคเรียนมีความต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน					
20. เนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่จัดให้เรียนมีความทันสมัยและ สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน					
21. เอกสารประกอบการเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการ ของนักศึกษา					
22. อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนมีความทันสมัย					
23. สื่อการเรียนการสอนพร้อมใช้งานตลอดเวลา					

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
24. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการสอดแทรกความรู้ที่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา					
25. การจัดตารางสอนแต่ละวันมีความเหมาะสม					
26. ในการสอบแต่ละครั้งมีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ					
สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่					
27. อาคารสถานที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
28. อาคารสถานที่มีความพร้อมต่อการใช้งานในการจัดการเรียนการสอน					
29. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักศึกษา					
30. ขนาดของห้องสมุดมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่เข้ารับบริการ					
31. บรรยากาศภายในห้องสมุดมีความเหมาะสมในการเข้าไปศึกษาค้นคว้า					
32. สถานที่พักผ่อนบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยมีความเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
33. บริเวณโดยรอบของอาคารสถานที่มีความสะอาด					
34. ทางเดินเท้าภายในมหาวิทยาลัยมีความปลอดภัย					
35. ห้องประชุมมีอุปกรณ์ในการจัดประชุม เช่น เครื่องฉาย ลำโพง เก้าอี้ เป็นต้น ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน					
36. ห้องเรียนมีอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาน เป็นต้น ที่อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน					
37. ห้องเรียนมีแสงสว่างที่เหมาะสม					
38. ห้องเรียนปราศจากเสียงรบกวนขณะที่อาจารย์บรรยาย					
39. ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา					
สภาพแวดล้อมด้านการบริการนักศึกษา					
40. มหาวิทยาลัยจัดปฐมนิเทศเรื่องการเรียนการสอน การเลือกสาขาวิชาเอก ระเบียบการปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาทราบทุกครั้งที่เปิดปีการศึกษาใหม่					

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
41. สถานที่ที่มหาวิทยาลัยใช้ปฐมนิเทศนักศึกษามีความเหมาะสม					
42. มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวการลงทะเบียนเรียน ล่วงหน้าเสมอ					
43. มหาวิทยาลัยมีการอำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนเรียน					
44. นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาแนะแนวจาก อาจารย์ที่ปรึกษาทุกครั้งที่มีปัญหาการเรียน					
45. มหาวิทยาลัยมีการแจ้งผลการสอบแต่ละรายวิชาในภาค การศึกษานั้นๆ ได้รวดเร็วและถูกต้อง					
46. มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารหรือกิจกรรมให้ นักศึกษาทราบเป็นประจำ เช่น การเรียนการสอน การจัด กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น					
47. ห้องสมุดมีจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงพอกับการให้บริการ					
48. ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือ ตำราเอกสารและวารสารเพื่อ การศึกษาค้นคว้าเพียงพอ					
49. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้บริการอย่างรวดเร็ว					
50. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีอัธยาศัยดี					
51. ห้องสมุดมีบริการถ่ายเอกสารที่สะดวก					
52. เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกใน การให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการสืบค้นข้อมูล					
53. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มี เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้ารับบริการ					
54. มหาวิทยาลัยมีการบริการน้ำดื่มสะอาด					
55. มหาวิทยาลัยมีการบริการรักษาสุขภาพที่ดี					
56. มหาวิทยาลัยจัดบริการร้านอาหารที่มีความสะดวกต่อนักศึกษา					
สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา					
57. มหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ที่สนับสนุนและ ส่งเสริมความรู้แก่นักศึกษาอยู่เสมอ					
58. กิจกรรมที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนานักศึกษา					
59. มหาวิทยาลัยให้เงินอุดหนุนการทำกิจกรรมเสมอ					

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
60. มหาวิทยาลัยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา					
61. มหาวิทยาลัยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาแสดงผลงานต่างๆ ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง					
62. มหาวิทยาลัยสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดกิจกรรม					
63. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษา					
64. นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม					
65. นักศึกษาให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตรง					
66. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่มาร่วมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
67. นักศึกษามีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น					
68. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นได้รับความสนใจจากนักศึกษา					
69. กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้นได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย					
70. งานกิจกรรมช่วยให้นักศึกษาต่างคณะได้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน					

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
	<u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>		<u>ด้านอาคารสถานที่</u>		<u>ด้านการบริการ</u>
1	4.17	27	4.53		<u>นักศึกษา (ต่อ)</u>
2	4.20	28	4.37	52	4.03
3	4.33	29	3.90	53	4.00
4	4.17	30	4.23	54	4.37
5	4.50	31	4.43	55	4.17
6	4.23	32	4.13	56	3.80
7	4.03	33	4.47		
8	4.37	34	4.30		<u>ด้านกิจกรรม</u>
9	4.30	35	4.33		<u>นักศึกษา</u>
10	4.43	36	4.43	57	4.13
11	4.47	37	4.43	58	4.20
12	4.43	38	4.37	59	3.90
13	4.47	39	4.63	60	4.23
14	4.37			61	3.97
15	4.37		<u>ด้านการบริการ</u>	62	3.97
			<u>นักศึกษา</u>	63	4.23
	<u>ด้านการเรียนการสอน</u>	40	4.60	64	4.13
16	4.27	41	4.53	65	4.17
17	4.20	42	3.97	66	4.13
18	4.40	43	4.27	67	4.17
19	4.17	44	4.20	68	4.10
20	4.20	45	3.90	69	4.17
21	3.93	46	4.10	70	4.43
22	4.30	47	4.33		
23	4.00	48	4.27		
24	4.20	49	4.27		
25	4.00	50	4.30		
26	4.33	51	3.93		

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระอโนชา สิมพา
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 18 ธันวาคม 2526
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 237 หมู่ที่ 1 บ้านยางอุ้ม ตำบลยางอุ้ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร เลขที่ 330 ถนนกรุงเกษม แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนยางอุ้มวิทยาคาร ตำบลยางอุ้ม อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2545	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2550	ปริญญาตรี (สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ